

**MASARYKOVA
UNIVERZITA**

PRÁVNICKÁ FAKULTA

Rozhodčí smlouva a její druhy

Diplomová práce

MAGDALÉNA DIVIŠOVÁ

Vedoucí práce: JUDr. Tereza Kyselovská, Ph.D.

Katedra mezinárodního a evropského práva
obor Právo

Brno 2020

Bibliografický záznam

Autor:	Magdaléna Divišová Právnická fakulta Masarykova univerzita Katedra mezinárodního a evropského práva
Název práce:	Rozhodčí smlouva a její druhy
Studijní program:	Právo a právní věda
Studijní obor:	Právo
Vedoucí práce:	JUDr. Tereza Kyselovská, Ph.D.
Rok:	2020
Počet stran:	122
Klíčová slova:	Rozhodčí smlouva, mezinárodní rozhodčí smlouva, rozhodčí doložka, smlouva o rozhodci, rozhodčí řízení, mezinárodní rozhodčí řízení, asymetrická rozhodčí smlouva

Bibliographic record

Author: Magdaléna Divišová
Faculty of Law
Masaryk University
Department of International and European Law

Title of Thesis: Arbitration Agreement and Its Types

Degree Programme: Law and Legal Science

Field of Study: Law

Supervisor: JUDr. Tereza Kyselovská, Ph.D.

Year: 2020

Number of Pages: 122

Keywords: Arbitration Agreement, International Arbitration Agreement, Arbitration Clause, Submission Agreement, Arbitration, International Commercial Arbitration, Asymmetrical Arbitration Agreement

Abstrakt

Tato práce se zabývá druhy rozhodčích smluv v mezinárodním obchodním styku. Práce nejprve pojednává o materiální platnosti rozhodčích smluv, jejich posuzování a interpretaci. Následně adresuje vybrané druhy rozhodčích smluv s důrazem na rozhodčí smlouvy asymetrické. Cílem je analyzovat, jakým způsobem je k asymetrickým rozhodčím smlouvám přistupováno v mezinárodní praxi a co je důvodem případného nejednotného přístupu. Práce zhodnocuje, zda je nakládání s asymetrickými rozhodčími smlouvami v souladu s principem dobré víry a principem efektivní interpretace.

Abstract

This thesis focuses on the types of arbitration agreements in international commercial arbitration. The thesis is firstly concerned with the substantive validity of arbitration agreements, their evaluation and interpretation. Subsequently, it addresses selected types focusing on asymmetrical arbitration agreements. The aim is to analyse the treatment of asymmetrical arbitration agreements in international practice and the cause of potential nonuniform approach. The thesis evaluates if the treatment is consistent with the principle of good faith and the principle of effective interpretation.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma **Rozhodčí smlouva a její druhy** zpracovala sama. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použila k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.

V Brně 20. června 2020

.....
Magdaléna Divišová

Poděkování

Děkuji JUDr. Tereze Kyselovské, Ph.D. za ochotu k vedení této práce, trpělivost, cenné rady a připomínky, jež mi v průběhu psaní poskytovala.

Velké poděkování patří i mé rodině a všem, kteří mě na mé studijní cestě provázeli.

Special thanks to my international friends.

Mámě.

Obsah

Seznam pojmů a zkratek	13
1 Úvod	15
2 Existence a platnost rozhodčí smlouvy	20
2.1 Pojetí rozhodčí smlouvy.....	22
2.2 Právo rozhodné pro materiální platnost rozhodčí smlouvy.....	24
2.3 Materiální podmínky platnosti rozhodčí smlouvy.....	33
2.4 Interpretace patologických rozhodčích smluv.....	37
2.5 Posuzování existence a platnosti rozhodčí smlouvy.....	39
2.6 Dílčí shrnutí.....	45
3 Druhy rozhodčích smluv	46
3.1 Typy rozhodčích smluv aneb tradiční dělení.....	47
3.2 Institucionální a <i>ad hoc</i> rozhodčí smlouvy	49
3.3 Rozhodčí smlouvy s možností volby procesního řešení.....	51
3.4 Nejednoznačné, resp. fakultativní rozhodčí smlouvy.....	58
3.5 Tzv. plovoucí rozhodčí smlouvy.....	67
3.6 Dílčí shrnutí.....	69
4 Asymetrické rozhodčí smlouvy	71
4.1 Vhodnost asymetrických rozhodčích smluv	72
4.2 Problematické aspekty asymetrických rozhodčích smluv	74
4.3 Možné přístupy k asymetrickým rozhodčím smlouvám	75
4.4 Dílčí shrnutí.....	96
5 Závěr	98
Použité zdroje	102
Monografie	102
Články.....	106

OBSAH

Internetové zdroje.....	108
Judikatura	112
Právní předpisy	116
Ostatní	119

Seznam pojmů a zkratek

BGB	Bürgerliches Gesetzbuch (německý občanský zákoník)
Brusel I	Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech
Brusel I bis	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech
ESLP	Evropský soud pro lidská práva
ICC	International Chamber of Commerce (Mezinárodní obchodní komora)
LCIA	London Court of International Arbitration (Londýnský rozhodčí soud)
LCIA Pravidla	LCIA Rules (Pravidla Londýnského rozhodčího soudu účinná od 1. října 2014)
Newyorská úmluva	Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů uzavřená 10. června 1958 v New Yorku
OSŘ	Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
OZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
Rozhodčí pravidla UNCITRAL	UNCITRAL Arbitration Rules
Řím I	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy
SCAI	Swiss Chambers' Arbitration Institution (Švýcarský rozhodčí soud)
SIAC	Singapore International Arbitration Centre (Singapurský rozhodčí soud)
VIAC	Vienna International Arbitration Centre (Vídeňský rozhodčí soud)

SEZNAM POJMŮ A ZKRATEK

Vzorový zákon UNCITRAL	UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration 1985 (with amendments as adopted in 2006)
ZMPS	Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém
ZRŘ	Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů

1 Úvod

Rozhodčí smlouva je nezbytným předpokladem pro zahájení rozhodčího řízení.¹ Jejím prostřednictvím si strany určitého právního vztahu sjednávají, že spory týkající se jejich vzájemného vztahu budou řešeny rozhodčím orgánem, a ne orgánem soudním.² Jedná se tedy o institut zásadní, a to zejm. v mezinárodním obchodním styku,³ kde se rozhodčí řízení těší velké oblibě. Vzhledem k tomu, že je rozhodčí řízení pro mnoho subjektů pohybujících se v mezinárodním obchodním prostředí stále primární volbou pro řešení sporů,⁴ je správná formulace rozhodčí smlouvy zcela klíčová. Právě v mezinárodním prostředí ale se správnou formulací rozhodčí smlouvy vyvstává mnoho otázek a potenciálních problémů.

Aby totiž mezinárodní rozhodčí smlouva mohla založit pravomoc rozhodčímu orgánu, musí disponovat určitou „kvalitou“. Dosáhnout této kvality ovšem pro kontraktující subjekty nemusí být vždy zcela jednoduché. A důvodů pro to je hned několik. V první řadě je nutné zodpovědět otázku, co jsou ony požadavky kvality rozhodčí smlouvy. Jaké náležitosti musí rozhodčí smlouva splňovat, aby byla platná? Je možné tyto podmínky nalézt v určitém právním řádu nebo existují zcela mimo právní systém? Tyto a mnohé další otázky by při sjednávání rozhodčí smlouvy měly být zváženy. Není totiž výjimkou, že v případě

¹ MAKARIUS, Vít. *Rozhodčí smlouvy v mezinárodním obchodě: prevence, plánování a řízení sporu v mezinárodním obchodě*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 11; LEW, Julian D. M.; MISTELIS, Loukas A.; KRÖLL, Stefan. *Comparative International Commercial Arbitration*. The Hague: Kluwer Law International, 2003, s. 129 para 7-1.

² WINTEROVÁ, Alena; MACKOVÁ, Alena. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční*. 2. aktual. vyd. Praha: Leges, 2018, s. 590.

³ Aby mohla být rozhodčí smlouva považována za mezinárodní, je nutné, aby obsahovala mezinárodní prvek. Ten může v rámci právního vztahu spočívat v řadě skutečností jako např. rozdílná státní příslušnost účastníků řízení, rozdílné místo podnikání subjektů, předmět smlouvy nacházející se v zahraničí, aj. (viz ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 127 nebo TANG, Zheng Sophia. *Jurisdiction and arbitration agreements in international commercial law*. New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2014, s. 6).

⁴ Dle International Arbitration Survey z roku 2018 tento způsob řešení sporů preferuje 97 % dotázaných. (viz International arbitration: The status quo. *2018 International Arbitration Survey: The Evolution of International Arbitration*. [online]. White & Case LLP, © 1996–2020 [cit. 03.04.2020]).

vzniku sporu žalovaná strana platnost rozhodčí smlouvy popírá. V takových chvílích už ale pro žalující stranu bývá pozdě se výše uvedenými otázkami zabývat.

Nastávají ovšem i situace, kdy rozhodčí řízení proběhne, vydaný rozhodčí nález ovšem v důsledku vad rozhodčí smlouvy může být zrušen, popř. nemusí být uznán a vykonán. To může účastníka řízení přivést k otázkám, kolikrát a kým vlastně může být platnost rozhodčí smlouvy posuzována. A podléhá toto zohledňování vždy stejnému právnímu řádu a stejným podmínkám?

Tyto otázky pak nabývají na svém významu zejm. v případech, kdy se smluvní strany pokusí řešení svých případných budoucích sporů upravit způsobem, který není úplně tradiční. Strany si mohou např. ujednat, že žalobce bude mít možnost volby mezi dvěma rozhodčími orgány. Volba může spočívat i mezi řešením sporu prostřednictvím rozhodčího a soudního řízení. Tato volba navíc může být dána pouze jedné straně, jejíž identita může i nemusí být v době sjednávání známa.

Navzdory netradičnosti může taková rozhodčí smlouva v dané konkrétní situaci dávat smysl – ať už s ohledem na nejasnost budoucích poměrů či místo výkonu rozhodčího nálezu nebo s ohledem na rozdílnou vyjednávací pozici stran. Ač by však strany mohly očekávat, že bude taková rozhodčí smlouva, s odkazem na zachování co nejvyšší míry smluvní autonomie, bezproblémová, nemusí tomu tak vždy být. V situacích, kdy žalovaná strana využívá rozličných prostředků za účelem popření pravomoci rozhodčího orgánu či zrušení rozhodčího nálezu, může být neplatnost takové rozhodčí smlouvy skutečně shledána.

Tato situace může nastat, a často nastává, i v případě asymetrických rozhodčích smluv, tedy takových, které přiznávají jedné ze smluvních stran možnost volby mezi zahájením soudního a rozhodčího řízení.

Jelikož se tyto rozhodčí smlouvy objevují v praxi poměrně často, ale v literatuře, té české zejména, je jim věnována minimální pozornost, bude právě k nim referovat stěžejní část této práce. S ohledem na rozsah tématu se ovšem zaměřím pouze na asymetrické rozhodčí smlouvy v mezinárodním obchodním styku. Stranou tedy budou ponechány ty, kde je jednou ze smluvních stran spotřebitel, zaměstnanec či obecně slabší strana.

Zároveň je ale nutné reflektovat fakt, že v rámci literatury i judikatury bývají asymetrické rozhodčí smlouvy často označovány různými názvy. Mnohdy jsou rovněž zaměňovány za jiné druhy

rozhodčích smluv, ať už s ohledem na prvek volby, výlučnost, určitost či nerovnost. Právě z toho důvodu jsem zvolila obecnější název práce a rozhodla jsem se vymežit i tyto jiné druhy a od asymetrickým rozhodčích smluv je odlišit. Argumentace, i v případě jiných druhů rozhodčích smluv, totiž bývá často podobná a navzájem se prolínající.

Jak už jsem zmínila výše, v rámci české odborné literatury není asymetrickým rozhodčím smlouvám věnována přílišná pozornost. Výjimečně některé zdroje uvádí, že takové rozhodčí smlouvy byly dosud českými soudy uznávány jako platné,⁵ resp. že by nemusely být zatíženy vadou.⁶ Lze ovšem na základě toho tvrdit, že tyto rozhodčí smlouvy tak představují pro české subjekty bezproblémovou záležitost?

Vyjdeme-li z předpokladu, že jsou asymetrické rozhodčí smlouvy skutečně dle českého práva platné, je nutné zodpovědět si otázku, co toto konstatování vlastně znamená. Může strana s možností volby tuto volbu učinit jako žalobce i jako žalovaný? Při hlubším pohledu se nabízí i otázka, zda je pro české kontraktující subjekty dostačující zaobírat se pouze českým právem. V případě, kdy je rozhodným právem pro rozhodčí smlouvu jiné než české právo, je nutné dívat se i touto optikou.

Všechny výše nastíněné otázky a aspekty mohou pro smluvní strany znamenat značnou nejistotu. Mohou dokonce subjekty od využití asymetrických rozhodčích smluv odradit, přestože by v mnohých případech mohly být vhodnou doložkou o řešení sporu.

Cílem práce je vymežit a charakterizovat vybrané druhy rozhodčích smluv, a to zejm. ve vztahu k rozhodčím smlouvám asymetrickým. Z velké části se bude jednat o rozhodčí smlouvy, které mohou být klasifikovány jako patologické. V souvislosti s asymetrickými rozhodčími smlouvami se pokusím představit, jaké mohou být důvody pro jejich využití a zároveň potenciální problémy. V rámci celé práce se budu snažit vybalancovat jak akademickou, tak praktickou rovinu tématu. I z toho důvodu jsem se rozhodla nejít tradiční cestou posuzování asymetrických rozhodčích smluv v rámci jednotlivých

---

⁵ RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 40.

⁶ ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 182 – Zřejmě je ale směřováno pouze k symetrickým rozhodčím smlouvám.

jurisdikcí.⁷ Namísto toho se pokusím, především na základě analýzy soudních rozhodnutí, jednotlivé přístupy zobecnit a představit, jakými způsoby lze k asymetrickým rozhodčím smlouvám přistupovat. Zároveň jsem si ale vědoma, že pro komerční subjekty operující v mezinárodním prostředí je často důležitější informací, jak k danému druhu rozhodčích smluv přistupuje konkrétní země – ať už pro potřeby výběru rozhodného práva či s ohledem na stát potenciálního výkonu rozhodčího nálezu. Z toho důvodu se budu snažit zachovat jistou koherenci jednotlivých jurisdikcí.

S ohledem na cíl práce jsem si proto stanovila následující **hypotézy**:

1. K asymetrickým rozhodčím smlouvám není v mezinárodní praxi přistupováno jednotně.
2. Na nakládání s asymetrickými rozhodčími smlouvami má vliv nejasný původ podmínek materiální platnosti rozhodčích smluv.
3. Nakládání s asymetrickými rozhodčími smlouvami není v souladu s principem dobré víry a principem efektivní interpretace.

Pro účel potvrzení či vyvrácení těchto hypotéz budu v rámci své práce využívat metodu deskriptivní, která bude ovšem ve druhé kapitole kombinována s metodou analytickou. V poslední kapitole pak budu docházet k vlastním závěrům na základě analýzy a následné syntézy.

V rámci **první kapitoly** se pokusím stručně zodpovědět obecné otázky týkající se náležitostí, které musí platná rozhodčí smlouva splnit. Jelikož se ale jedná o velmi obsáhlou problematiku, budu se podrobněji věnovat pouze záležitostem souvisejícím s cílem práce. V rámci této kapitoly budou nastíněny podmínky existence a platnosti rozhodčí smlouvy, detailněji se ovšem budu věnovat pouze náležitostem materiálním. Tyto náležitosti budou charakterizovány i s přihlédnutím k povaze rozhodčí smlouvy, smluvní autonomii a právu rozhodnému pro rozhodčí smlouvu. Pozornost bude věnována i interpretaci. V neposlední řadě představím jednotlivé situace, kdy ke zkoumání materiální platnosti rozhodčí smlouvy může dojít.

---

⁷ Tak k tomu přistupuje *Born* i *Draguiev*. Rovněž se tohoto schématu drží i jediné diplomové práce, které jsem na podobné téma dohledala, tj. USTINOV, Iurii. *Unilateral Arbitration Clauses: Legal Validity* [online]. Tilburg, 2016, 45 s. Master's Thesis. Tilburg University [cit. 03.04.2020] a PERÉNYIOVÁ, Judita. *Unilateral Option Clauses in Commercial Arbitration* [online]. Budapest, 2014, 69 s. LL.M. Short Thesis. Central European University [cit. 06.06.2020].

Všechny zmíněné aspekty budou vztaženy k mezinárodním rozhodčím smlouvám. Vzhledem ke specifickému zaměření práce, které od potenciálního čtenáře předpokládá již jistou orientaci v problematice mezinárodního rozhodčího řízení, nebudou adresovány obecnosti ohledně řízení samotného. Součástí první kapitoly rovněž nebude přehled pramenů práva, neboť samotná definice rozhodčí smlouvy se v jejich rámci výrazně neliší. Zároveň, měla-li bych se deskriptivně věnovat právní úpravě souvisejících aspektů, např. zrušení rozhodčího nálezu z důvodu neplatnosti rozhodčí smlouvy a dalším, nezbyl by, z důvodu omezeného rozsahu práce, prostor na otázky specifické.

O problematice rozhodného práva a materiální platnosti bude proto pojednáno v obecné rovině, s mírným zaměřením na Newyorskou úmluvu, aniž by došlo ke vztažení ke konkrétnímu právnímu řádu. Reference k české právní úpravě bude součástí podkapitoly o posuzování existence a platnosti rozhodčí smlouvy.

V **druhé kapitole** se budu věnovat vybraným druhům rozhodčích smluv, a to především těm, které bývají zaměřovány s asymetrickými. Na konkrétních příkladech bude ukázáno, jak jednotlivé druhy rozhodčích smluv mohou vypadat a kterými aspekty se od asymetrických rozhodčích smluv liší, či se jim naopak podobají. Různorodost formulací a možnosti jejich interpretace bude demonstrována na reálně rozhodovaných případech.

Obsahem **třetí kapitoly** bude podrobné pojednání o asymetrických rozhodčích smlouvách. Nejprve představím, jakou podobu tyto rozhodčí smlouvy mohou mít a kde je možné se s nimi nejčastěji setkat. Představeny budou jednak důvody, proč je vhodné je inkorporovat do smlouvy hlavní, jakož i aspekty, na jejichž základě mohou být problematické. V rámci této kapitoly vytyčím možné přístupy k jejich platnosti a účinkům, které následně zhodnotím s ohledem na pracovní hypotézy. Stejně jako v předchozí kapitole, i zde budou jednotlivé přístupy a možné interpretace vyvozeny z konkrétních rozhodnutí.

Je-li to možné, budu v poznámkách pod čarou odkazovat na primární zdroje, tj. samotná soudní rozhodnutí a rozhodčí nálezy. U rozhodnutích starších a takových, jež se mi nepodařilo dohledat, budu vycházet z anglických či německých sekundárních zdrojů. V případě, že mám k dispozici primární zdroj, jehož jazyk ale neovládám, budu uvádět zdroje oba.

Na závěr každé kapitoly budou následovat dílčí shrnutí. V **závěru celé práce** pak konstatuji potvrzení či vyvrácení pracovních hypotéz.

2 Existence a platnost rozhodčí smlouvy

Předpokladem pro zahájení mezinárodního rozhodčího řízení je existence rozhodčí smlouvy, a to platné.⁸ Samotné pojmy existence a platnost si jsou velmi blízké, nelze je však považovat za zaměnitelné. Existence předpokládá platný souhlas s rozhodčí smlouvou. Oproti tomu platnost v sobě zahrnuje splnění formálních, materiálních a dalších požadavků. V praxi ovšem tyto instituty bývají jen zřídka posuzovány samostatně.⁹ S vědomím tohoto a s vědomím, že odlišit udělení souhlasu od jeho kvality není vždy zcela možné, budu nadále hovořit o podmínkách platnosti rozhodčí smlouvy.

Jednotlivé požadavky na platnost mezinárodní rozhodčí smlouvy je třeba hledat napříč prameny práva.¹⁰ Vzhledem ke značnému množství signatářských států¹¹ zůstává stěžejním pramenem Newyorská úmluva. Přestože, jak její plný název vypovídá, jde o pramen práva upravující uznání a výkon rozhodčích nálezů, má svůj význam i ve vztahu k definici rozhodčí smlouvy.¹² Základní kritéria platnosti lze vyčíst z čl. II a čl. V odst. 1 písm. a)¹³ a jedná se o následující požadavky¹⁴:

- Rozhodčí smlouva musí být písemná.
- Orientuje se na existující nebo budoucí spory.

---

⁸ Vedle existence platné rozhodčí smlouvy bývá, v rámci smíšené doktríny, vyžadována i skutečnost, že dotčený právní řád konání rozhodčího řízení umožňuje. (viz ROZEHNALOVÁ, op. cit. s. 123 nebo REDFERN, Alan; HUNTER, Martin. *Redfern and Hunter on International Arbitration*. 6th edition. Oxford: Oxford University Press, 2015, s. 71 para 2.01).

⁹ TANG, op. cit., s. 18-20.

¹⁰ Těmito prameny práva jsou především prameny mezinárodní, které mají silný unifikační charakter. Jedná se o Newyorskou úmluvu, regionální úmluvy o mezinárodní obchodní arbitráži, ale i Vzorový zákon UNCITRAL, jež byl v mnoha státech použit jako inspirace při tvorbě národní legislativy upravující rozhodčí řízení. (viz MAKARIUS, op. cit., s. 21)

¹¹ K datu 02.05.2020 je počet signatářských států Newyorské úmluvy 163.

¹² MAKARIUS, op. cit., s. 16; MOSES, Margaret L. *The principles and practice of international commercial arbitration*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008, s. 20; více: Oddíl 2.2.1.

¹³ Obdobné požadavky lze ale nalézt i ve Vzorovém zákoně UNCITRAL (konkrétně čl. 7 odst. 1 a 2, čl. 34 odst. 2 písm. a) bod i) a čl. 36 odst. 1 písm. a) bod i) Vzorového zákona UNCITRAL).

¹⁴ Následující body převzaty z REDFERN; HUNTER, op. cit., s. 74-75 para 2.11-2.12. Podobně uvádí i MAKARIUS, op. cit., s. 21 či ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 143.

- Tyto spory vznikly nebo mohou vzniknout z určitého právního vztahu, ať už smluvního či mimosmluvního.
- Týká se věci, jež může být vyřízena rozhodčím řízením, tj. věci arbitrabilní.
- Strany, jež rozhodčí smlouvu uzavírají, musí být k takovému jednání způsobilé.
- Rozhodčí smlouva musí splňovat požadavky na materiální platnost.

Přestože musí být tyto požadavky splněny v rámci jedné rozhodčí smlouvy, která často nemusí čítat více než jednu větu, mohou podléhat různým právním řádům.¹⁵ Z povahy věci, ale i v důsledku možných zásahů stran se totiž na mezinárodní rozhodčí smlouvu zpravidla uplatňuje více právních řádů než jen jeden. V případě mezinárodní rozhodčí smlouvy tak může docházet ke štěpení statutu smlouvy.¹⁶ To ostatně vyplývá i ze samotné dikce čl. V odst. 1 písm. a) Newyorské úmluvy, který umožňuje stranám volbu práva rozhodného pro rozhodčí smlouvu, zároveň však tuto volbu neumožňuje ve vztahu ke způsobilosti smluvních stran.

O každé z výše zmíněných podmínek by bylo možné podrobně pojednat samostatně. Vzhledem k zaměření práce se ovšem budu věnovat pouze materiální platnosti mezinárodní rozhodčí smlouvy. Právě tento aspekt je totiž stěžejní pro posuzování rozhodčích smluv, jak ve vztahu k vyjádření vůle řešit spor v rozhodčím řízení, tak samotnému obsahu rozhodčí smlouvy. Jelikož se klasifikace druhů rozhodčích smluv částečně prolíná právě s těmito prvky, je nutné nejprve adresovat samotnou materiální platnost.

Aby bylo možné posoudit, zda je rozhodčí smlouva platná z materiálního hlediska, je nejprve nutné určit, dle kterého právního řádu lze toto posuzování provádět. Jinými slovy, v první řadě je nutné určit právo rozhodné pro rozhodčí smlouvu. Svou roli v tomto hrají i teoretická nahlížení na povahu rozhodčí smlouvy. Následně je možné zkoumat konkrétní požadavky materiální platnosti. V rámci toho může vyvstat otázka, jak případné nesrovnalosti interpretovat. Rovněž je

¹⁵ BORN, Gary. *International Commercial Arbitration. Volume I, International arbitration agreements*. 2nd edition. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2014, s. 490.

¹⁶ Štěpením statutu smlouvy se rozumí situace, kdy se různé části smlouvy řídí různým právem (viz ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 141).

nutné zabývat se tím, jakou roli hraje v interakci pramenů práva smluvní autonomie. V neposlední řadě je rovněž zásadní uvědomit si, v jakých fázích a jakými subjekty může být materiální platnost mezinárodní rozhodčí smlouvy posuzována.

2.1 Pojetí rozhodčí smlouvy

To, jakým právem se řídí materiální platnost rozhodčí smlouvy a jaké jsou pak konkrétní požadavky na ní, je významně ovlivněno její povahou, která osciluje mezi procesním a hmotněprávním institutem.¹⁷ Této otázce je v literatuře věnován velký prostor, neboť se jedná o komplexní problematiku, která je neustále diskutována a která stále není zcela vyřešena.¹⁸

Náhledy na povahu rozhodčí smlouvy lze kategorizovat do tří skupin, a to pojetí hmotněprávního, procesního a smíšeného.¹⁹ Jaké pojetí je upřednostňováno, závisí z velké části na doktrinálním pohledu na rozhodčí řízení jako takové. Hmotněprávní povahu rozhodčí smlouvy akcentuje především smluvní koncepce, oproti tomu jako institut procesního práva ji vnímá koncepce jurisdikční. Smíšené pojetí se pak snaží o propojení obou stránek tohoto institutu.²⁰

Tato odlišná pojetí jsou projevem akcentování odlišných výstavbových prvků rozhodčí smlouvy, a to jednak vůle stran smlouvy podřídit svůj spor rozhodčímu orgánu a jednak přesunu pravomocí z obecného soudnictví na rozhodčí.²¹

Rozhodčí smlouva v sobě totiž nese dohodu stran, která předchází samotnému procesu řešení sporu. A právě zdůraznění této dohody, resp. vyjádření vůle stran, vyúsťuje v **hmotněprávní pojetí rozhodčí smlouvy**. S rozhodčí smlouvou jsou totiž spjaté stejné otázky jako s jakoukoli jinou smlouvou, ať už jde o podmínky platnosti nebo

---

¹⁷ DRLIČKOVÁ, Klára. *Vliv legis arbitri na uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu*. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 47.

¹⁸ RŮŽIČKA, op. cit., s. 37.

¹⁹ RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí*. Praha: C.H. Beck, 2004, s. 50.

²⁰ ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 130. Více o samotných doktrinálních přístupech: PAUKNEROVÁ, Monika et al. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 763-764; ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 71-81.

²¹ RŮŽIČKA, op. cit., s. 37-38; ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 130.

způsobilosti stran takovou smlouvu uzavřít. Dle zastánců tohoto pojetí jde o občanskoprávní smlouvu spadající do regulace hmotněprávních norem.²² Pro přiklonění se k tomuto pojetí hovoří smluvní základ rozhodčí smlouvy, který je ostatně významný i pro posuzování její platnosti či neplatnosti.²³

Procesní pojetí rozhodčí smlouvy oproti tomu zdůrazňuje přenesení pravomoci z obecných soudů na rozhodčí orgán²⁴, resp. procesní povahu samotného rozhodčího řízení.²⁵ Právě přenesení pravomoci je totiž předmětem i účelem rozhodčí smlouvy a nemůže být tak opomíjeno. Slabinou tohoto pojetí nicméně je, že procesní normy upravují jen některé prvky rozhodčí smlouvy, zejm. její dovolený předmět. Další zásadní otázky jako náležitosti vůle, jejího projevu a obecně souhlasu ovšem procesní normy neřeší.²⁶

I z toho důvodu se zastánci procesněprávní teorie převážně shodují, že se právní poměry rozhodčí smlouvy řídí i právem hmotným.²⁷ *Bělohávek* uvádí, že procesní smlouvy, tedy i smlouvy rozhodčí, jsou posuzovány podle procesních předpisů, a teprve pokud v jejich rámci úprava neexistuje nebo ji nelze použít, aplikuje se úprava hmotněprávní. Zároveň ale dodává, že v případě rozhodčí smlouvy půjde prakticky o výlučnou aplikaci hmotného práva.²⁸

Podobné hodnocení je vlastní **smíšené koncepci rozhodčí smlouvy**, která ji chápe jako institut se smluvním základem, ale procesními účinky.²⁹ *Rozehnalová* tak hovoří o „*institutu se smluvním základem pohybujícím se v prostředí procesního práva*“.³⁰ Rozhodčí

²² RABAN, op. cit., s. 51 para 132; ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 130-131; LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 141, para 7-34.

²³ ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 131.

²⁴ RŮŽIČKA, op. cit., s. 37-38; ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 132.

²⁵ RABAN, op. cit., s. 52 para 136.

²⁶ ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 132.

²⁷ RABAN, op. cit., s. 53 para 138.

²⁸ BĚLOHLÁVEK, Alexandr, J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 231 para 03.20.

²⁹ RŮŽIČKA, op. cit., s. 37-38; LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 100 para 6-2; BERNADINI in VAN DEN BERG, Albert Jan. *Improving the Efficiency of Arbitration Agreements and Awards: 40 Years of Application of the New York Convention* [online]. Kluwer Arbitration: ICCA & Kluwer Law International, 1999, s. 200.

³⁰ ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 133; Raban používá termíny „*hmotněprávní smlouva o procesních vztazích*“ nebo „*procesněprávní smlouva řídící se normami hmotného práva*“ (RABAN, op. cit., s. 54 para 139).

smlouva totiž vyvolává procesní účinky, některé její aspekty ovšem musí být hodnoceny pohledem smluvního, tj. hmotného práva.³¹

Náhled na povahu rozhodčího řízení tedy není jednotný. Lze se setkat i s argumentací na základě čl. 1 odst. 2 písm. e) evropského nařízení Řím I,³² které explicitně vylučuje jeho použití na rozhodčí smlouvy. Z tohoto ustanovení bývá dovozováno, že „*existovala-li by shoda na jejich procesní povaze, vyplývala by nepoužitelnost nařízení již z čl. 1 odst. 3 nařízení*“.³³

Zmíněné přístupy mají svůj projev při identifikaci rozhodného práva pro rozhodčí smlouvu. Čistý procesněprávní přístup by znamenal, že by takovým rozhodným právem muselo být právo státu, kde se koná rozhodčí řízení. Hmotněprávní přístup by oproti tomu naznačoval určení rozhodného práva prostřednictvím pravidel pro smluvní závazkové vztahy, tedy i kolizními pravidly, s možností jiného výsledku než jen právo fóra.³⁴

2.2 Právo rozhodné pro materiální platnost rozhodčí smlouvy

Tak jako je nejednoznačný přístup k povaze rozhodčí smlouvy, liší se i názory na určování rozhodného práva pro rozhodčí smlouvu. To samozřejmě komplikuje skutečnost, že rozhodné právo pro jednotlivé aspekty rozhodčí smlouvy se může lišit. Navíc i v rámci jednoho aspektu může potřeba určení rozhodného práva pro tento aspekt vyvstat v různých fázích řízení.

---

³¹ ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 133; LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 130 para 7-3 a s. 141 para 7-34.

³² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I).

³³ HRNČÍŘÍKOVÁ, Miluše et al. *Mediační, prorogační a rozhodčí doložky o řešení přeshraničních sporů*. Praha: Leges, 2019, s. 31-32. Proti vyloučení se postavila Velká Británie, neboť chápe rozhodčí smlouvu jako hmotněprávní institut – argumentovala tím, že na mezinárodní úrovni neexistuje jednotná kolizní úprava platnosti rozhodčí smlouvy. Proti této snaze se postavila Francie a Německo s odkazem na teorii separace a neshodnost oddělení procesní a hmotněprávních aspektů rozhodčí doložky. Proti se postavila i Mezinárodní obchodní komora v Paříži. Podobně uvádí i BORN, op. cit., s. 504 jako „*special character of those agreements, which are recognized as separable and distinct category of contracts*“.

³⁴ DRLIČKOVÁ, op. cit., s. 48; ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 123 a 131-132.

Jako výchozí bod je nutné zdůraznit, že rozhodčí smlouva bývá hodnocena samostatně. I když je tedy rozhodčí smlouva součástí smlouvy hlavní, mohou se obě smlouvy řídit různými právními řády. To je projevem zásady autonomie rozhodčí smlouvy, nazývané také jako princip separability.³⁵

Jak ovšem takový právní řád určit? Zatímco formální platnost s sebou téměř vždy nese požadavek písemnosti, který je založen na čl. II odst. 2 Newyorské úmluvy či úpravě v rámci národních právních řádů, podmínky pro materiální platnost jsou značně roztříštěné.³⁶ Jednotný postup pro určení rozhodného práva pro materiální platnost neexistuje, lze nicméně vysledovat jisté přístupové modely.

2.2.1 Kolizní přístup založený na aplikaci Newyorské úmluvy

Základním východiskem pro určení rozhodného práva je samotná rozhodčí smlouva.³⁷ Většina právních řádů přiznává stranám možnost **volby práva** rozhodného pro rozhodčí smlouvu, což je mimo jiné i významným projevem zásady smluvní autonomie.³⁸

Lze předpokládat, že v rámci této volby budou strany usilovat o volbu takového právního řádu, který neklade na platnost rozhodčí smlouvy přílišné požadavky.³⁹ V praxi je ovšem explicitní volba práva rozhodného pro rozhodčí smlouvu spíše výjimkou⁴⁰, mj. i proto, že tato volba nebývá obsažena ve vzorových rozhodčích doložkách.⁴¹

---

³⁵ DRLIČKOVÁ, op. cit., s. 48; LEW; MISTELIS, KRÖLL, op. cit., s. 107-108 para 6.23-6.24. To ovšem neznamená, že se rozhodčí smlouva vždy bude řídit jiným právem než smlouva hlavní (viz BORN, op. cit., s. 475-476).

³⁶ TANG, op. cit., s. 22 a 65; BORN, op. cit., s. 474-475.

³⁷ MAKARIUS, op. cit., s. 11.

³⁸ BORN, op. cit., s. 560. Tato zásada je nejvýraznější ve smluvním a smíšeném pojetí rozhodčí smlouvy. I v případě procesního pojetí je ovšem nutné posuzovat ujednání stran optikou inominátní smlouvy (viz HRNČIŘÍKOVÁ et al., op. cit., s. 191 a 193).

³⁹ MAKARIUS, op. cit., s. 68. Je ovšem nezbytné poznamenat, že právo rozhodné pro rozhodčí smlouvu reguluje zpravidla relativně malý okruh věcí, strany – jsou-li si tohoto vědomy – nemusí mít motivaci volbu práva vůbec činit (viz VAN DEN BERG, Albert Jan. *The New York Arbitration Convention of 1958*. The Hague: T.M.C. Asser Institute, 1981, s. 292).

⁴⁰ FRISCHKNECHT, Andreas A. et al. *Enforcement of Foreign Arbitral Awards and Judgments in New York* [online]. Kluwer Arbitration: Kluwer Law International, 2018, s. 119.

⁴¹ HRNČIŘÍKOVÁ et al., op. cit., s. 191.

Pokud strany **volbu rozhodného práva neučiní**, je nutné určit jej náhradním způsobem. Metod pro identifikaci rozhodného práva v případě absence jeho explicitní volby existuje několik.⁴² V rámci literatury i praxe bývá nejčastěji aplikován kolizní přístup, přičemž je rozhodující, podle jakého práva budou soudy rozhodčí smlouvu posuzovat ve fázi zrušení rozhodčího nálezu či odepření jeho uznání a výkonu.⁴³ Důvodem tohoto postupu je, že právní prameny mezinárodního původu problematiku práva rozhodného pro materiální platnost rozhodčí smlouvy přímo neupravují.⁴⁴ Lze v nich ovšem najít referenci k rozhodnému právu pro fázi, která následuje po vydání rozhodčího nálezu (tzv. *post-award stage*). Taková reference je obsažena i v čl. V odst. 1 písm. a) Newyorské úmluvy, kde je neplatnost rozhodčí smlouvy jedním z důvodů pro odepření uznání a výkonu. Dle něj může být uznání a výkon rozhodčího nálezu odepřen, pokud není rozhodčí smlouva platná „*podle práva, jemuž strany tuto dohodu podrobily, nebo, v nedostatku odkazu v tomto směru, podle práva země, kde nález byl vydán*“. Obdobné kolizní pravidlo obsahuje i Vzorový zákon UNCITRAL⁴⁵ či Evropská úmluva o mezinárodní obchodní arbitráži.⁴⁶

Bylo by možné namítat, že čl. V odst. 1 písm. a) Newyorské úmluvy a jemu podobná ustanovení nelze aplikovat předtím, než dojde k vydání rozhodčího nálezu.⁴⁷ Je nicméně nutné si uvědomit, že tento striktní pohled s sebou nese riziko, že bude rozhodné právo posuzováno odlišně v situaci před vydáním rozhodčího nálezu a po jeho vydání.⁴⁸ Za účelem

---

⁴² MAKARIUS, op. cit., s. 68.

⁴³ DRLIČKOVÁ, op. cit., s. 52; LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 119 para 6-55.

⁴⁴ LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 118 para 6.53; Ve vnitrostátním právu se objevuje, ale je to spíše výjimečné, uváděný je čl. 48 švédského zákona o rozhodčím řízení (viz STEINGRUBER, Andrea Marco. *Consent in international arbitration*. Oxford: Oxford University Press, 2012, s. 103 para 6.16). Takovým případem by byl i § 117 ZMPS.

⁴⁵ Čl. 34 odst. 2 písm. a) bod i) jakožto důvod pro zrušení rozhodčího nálezu a čl. 36 odst. 1 písm. a) bod i) jakožto důvod pro odepření uznání a výkonu rozhodčího nálezu.

⁴⁶ Čl. VI odst. 2, s tím, že tento článek obsahuje navíc v písm. c) pravidlo pro případ, kdy nebyla učiněna volba práva a kdy nemůže být předvídáno, v které zemi má být vydán rozhodčí nález.

⁴⁷ Tento názor obsažen např. v HRNČIŘÍKOVÁ et al., op. cit., s. 187; BERNADINI in VAN DEN BERG, 1999, op. cit., s. 200; CZERNICH in KLAUSEGGER, Christian et al. *Austrian Yearbook on International Arbitration 2015* [online]. Kluwer Arbitration: Manz'sche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, 2015, s. 76.

⁴⁸ LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 119 para 6-55; VAN DEN BERG, 1981, op. cit., s. 126; STEINGRUBER, op. cit., s. 103 para 6.16.

eliminace tohoto rizika a tím zvýšení pravděpodobnosti, že vydaný rozhodčí nález nebude zrušen a bude vykonatelný, se většinové názory kloní k tomu, že čl. V odst. 1 písm. a) Newyorské úmluvy je analogicky aplikovatelný i ve fázi, která předchází uznání a výkonu rozhodčího nálezu.⁴⁹

Uvedený článek obsahuje již zmíněnou možnost volby práva, která obvykle nečiní problémy, nicméně je v praxi velmi vzácná.⁵⁰ Gramatickým výkladem ustanovení by bylo možné dojít k závěru, že jedinou další možností v případě absence volby je podřízení rozhodčí smlouvy právnímu řádu státu, kde byl vydán rozhodčí nález. Ve formulaci „*podle práva, jemuž strany tuto dohodu podrobily*“⁵¹ ovšem nelze vidět pouze referenci k explicitní volbě práva rozhodného. Newyorská úmluva totiž připouští i volbu implicitní.⁵²

Možnost **implicitní volby** se dovozuje ze sousloví „*v nedostatku odkazu v tomto směru*“⁵³ ve vztahu k právu, jemuž strany dle čl. V odst. 1 písm. a) Newyorské úmluvy rozhodčí smlouvu podrobily. Tato formulace vyvolává otázku, jaká skutečnost je k takovému odkazu dostatečná.

Existují názory, dle kterých je volba práva rozhodného pro smlouvu hlavní implicitní volbou rozhodného práva pro rozhodčí smlouvu.⁵⁴ Zvláště ve chvíli, kdy je rozhodčí smlouva pouze jedním z ustanovení smlouvy hlavní, lze předpokládat, že strany zamýšlely použití stejného práva i pro rozhodčí smlouvu. Tento předpoklad je navíc umocněn

---

⁴⁹ LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 119 para 6-55; BORN, op. cit., s. 496-499; BALTHASAR, Stephan et al. *International Commercial Arbitration: International conventions, country reports and comparative analysis*. München: C. H. Beck, 2016, s. 85 para 120; WOLFF, Reinmar et al. *New York Convention: Article-by-Article Commentary*. 2nd edition. München: C. H. Beck, 2019, s. 169 para 228; KRONKE, Herbert et al. *Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards: A Global Commentary on the New York Convention*. Austin: Kluwer Law International, 2010, s. 54-56.

⁵⁰ VAN DEN BERG, 1981, op. cit., s. 127.

⁵¹ Čl. V odst. 1 písm. a) Newyorské úmluvy

⁵² BORN, op. cit., s. 495 a 564; FRISCHKNECHT et al, op. cit., s. 119; BALTHASAR, op. cit., s. 109 para 205. Starší literatura o tomto polemizuje (viz VAN DEN BERG, 1981, op. cit., s. 293), dnes už je ale praxí tato možnost přijímána.

⁵³ Ještě zřetelněji hovoří anglické znění Newyorské úmluvy „...*under the law to which the parties have subjected it or, failing any indication thereon, under the law of the country where the award was made.*“

⁵⁴ MOSES, op. cit., s. 67; LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 120 para 6.59; BORN, op. cit., s. 515-517; BALTHASAR, op. cit., s. 109-110 para 207.

faktem, že si smluvní strany často nejsou vědomy principu separability⁵⁵ a předpokládají, že se rozhodčí doložka bude řídit stejným právem jako jiná ustanovení smlouvy. Tato argumentace ovšem pozbývá svou přesvědčivost v případech, kdy byla rozhodčí smlouva uzavřena později či je obsažena v samostatné smlouvě, typicky v případě smlouvy o rozhodci.⁵⁶ Právě s ohledem na princip separability se lze ztotožnit s názorem, že uvedená presumpce je možná ve chvíli, kdy neexistují pochybnosti o vůli stran rozhodčí smlouvu právu rozhodnému pro smlouvu hlavní skutečně podřídit.⁵⁷

Implicitní volba rozhodného práva bývá odvozována i od volby sídla rozhodčího řízení.⁵⁸ Takový přístup má návaznost zejména na procesní pojetí rozhodčí smlouvy a předpokládá, že strany výběrem sídla rozhodčího řízení implicitně souhlasí s použitím práva státu, kde se sídlo nachází.⁵⁹ Lze ovšem namítat, že místo rozhodčího řízení a jeho svázanost s právem státu, kde se řízení koná, neodpovídá intenzitě a vazbě, jak je tomu v případě řízení soudního.⁶⁰ Rovněž nelze přehlížet fakt, že rozhodčí smlouva předchází samotnému řízení a její sjednávání není jeho součástí.⁶¹ Implicitní volba nicméně bývá shledávána v situacích, kdy je právo sídla rozhodčího řízení totožné s právem rozhodným pro smlouvu hlavní. V takových případech lze dovozovat, že témuž právu podléhá i rozhodčí smlouva.⁶²

Teprve v případě, kdy není možné dovodit ani implicitní volbu práva, přichází na řadu aplikace použití **právního řádu státu, kde byl vydán rozhodčí nález**, resp. státu, kde se konalo rozhodčí řízení.⁶³ V případě neexistence volby práva se tedy uplatní náhradní hraniční určovatel *lex loci arbitri*.

---

⁵⁵ MAKARIUS, op. cit., s. 68. Dle některých autorů nicméně tato neznalost implicitní volbu práva založit nemůže (srov. HRNČIŘÍKOVÁ et al., op. cit., s. 196).

⁵⁶ MAKARIUS, op. cit., s. 68-69; REDFERN; HUNTER, op. cit., s. 158-159 para 3.12-3.13.

⁵⁷ HRNČIŘÍKOVÁ et al., op. cit., s. 196.

⁵⁸ DRLIČKOVÁ, op. cit., s. 52; BORN, op. cit., s. 509-514.

⁵⁹ BORN, op. cit., s. 514.

⁶⁰ HRNČIŘÍKOVÁ et al., op. cit., s. 197.

⁶¹ FOUCHARD, Philippe; GAILLARD, Emmanuel; GOLDMAN, et al. *Fouchard, Gaillard, Goldman on international commercial arbitration*. The Hague: Kluwer Law International, 1999, s. 221 para 424.

⁶² KRONKE et al, op. cit., s. 55.

⁶³ BORN, op. cit., s. 499.

Poněkud nešťastná se jeví situace, kdy z ujednání smluvních stran nelze vysledovat ani volbu práva, ani není jasné, kde bude vydán rozhodčí nález. V takovém případě čl. V odst. 1 písm. a) neposkytuje žádné vodítko a řešením může být aplikace kolizních norem fóra.⁶⁴ Nejčastějším výsledkem ale přesto bývá právě oscilace mezi právem sídla rozhodčí řízení a právem rozhodným pro smlouvu hlavní. Větší část rozhodnutí ovšem hovoří ve prospěch právního řádu sídla rozhodčího řízení.⁶⁵ Důvodem pro tento postoj je zejm. často skloňovaná povinnost vydat vykonatelný rozhodčí nález.⁶⁶

V souvislosti s kolizním řešením určování práva rozhodného se nabízí otázka, zda kolizní norma obsažená v čl. V odst. 1 písm. a) nebo jí podobné odkazují pouze na věcné normy daného vnitrostátního práva, či zda je možnost i tzv. dalšího odkazu.⁶⁷ Tato otázka je literaturou označována jako kontroverzní.⁶⁸ Osobně se nicméně domnívám, že umožněním dalšího odkazu by byl relativizován unifikační charakter, který je v aplikaci kolizního pravidla obsaženého v Newyorské úmluvě spatřován.

2.2.2 Přístup reflektující tzv. nejužší spojení

Právo rozhodné pro rozhodčí smlouvu lze posuzovat i na základě tzv. nejužšího spojení či nejvýznamnějšího vztahu. Při tomto postupu může být reflektováno právo sídla rozhodčího řízení, právo rozhodné pro smlouvu hlavní či právní řád státu uznání a výkonu rozhodčího nálezu.⁶⁹ Tento přístup se snaží o odbourání nedostatků výše uvedeného kolizního pojetí, zejm. od navázání na právo sídla rozhodčího řízení či práva rozhodného pro smlouvu hlavní.⁷⁰

---

⁶⁴ VAN DEN BERG, 1981, op. cit., s. 127; BALTHASAR, op. cit., s. 85 para 121.

⁶⁵ LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 124 para 6.69.

⁶⁶ LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 125 para 6.70. To je zakotveno i v některých rozhodčích pravidlech, např. čl. 32 odst. 2 LCIA Rules.

⁶⁷ Další odkaz je situací, kdy kolizní norma přikazuje použití určitého práva určitého státu, to ale předpokládá aplikaci práva jiného státu. (více: KUČERA, Zdeněk et al. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 154-161 nebo ROZEHNALOVÁ, Naděžda et al. *Úvod do mezinárodního práva soukromého*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 95-102).

⁶⁸ KRONKE et al, op. cit., s. 55.

⁶⁹ HRNČÍŘIKOVÁ et al., op. cit., s. 196.

⁷⁰ BORN, op. cit., s. 517-518.

Tento přístup byl zvolen i britským *Court of Appeal* v často citované věci *Sulamérica*.⁷¹ Dle tohoto rozhodnutí je právo rozhodné pro rozhodčí smlouvu možné identifikovat na základě třístupňového testu, kdy:

- pokud si strany rozhodné právo výslovně sjednaly, platí tato volba práva;
- pokud si strany rozhodné právo výslovně nesjednaly, je nezbytné zkoumat, zda nebyla tato volba učiněna implicitně;
- pokud nebyla volba rozhodného práva učiněna ani implicitně, je nutné zkoumat, jaké právo má k rozhodčí smlouvě nejbližší vztah.⁷²

Na základě třetího kroku testu *Court of Appeal* stanovil, že rozhodným právem je právo anglické, přestože právem rozhodným pro smlouvu hlavní bylo brazilské právo. Je nicméně nutné poznamenat, že soud odmítl aplikovat brazilské právo mj. proto, že rozhodčí smlouva byla dle tohoto práva vykonatelná, jen pokud by s ní strany opětovně souhlasily. V daném případě by tak rozhodčí řízení nejspíše neproběhlo, na základě čehož soud dovodil, že podstupování takového rizika britský subjekt s největší pravděpodobností při podpisu rozhodčí smlouvy nezamýšlel. Za rozhodné právo bylo tedy zvoleno anglické právo jakožto *lex loci arbitri*.⁷³

Z rozhodnutí *Sulamérica* lze tedy navíc spatřovat tendenci provádět výběr rozhodného práva pro rozhodčí smlouvu tak, aby pokud možno zachovávalo platnost rozhodčí smlouvy.⁷⁴ Tuto ideu lze spatřovat i v některých dalších přístupech k výběru rozhodného práva, mj. jiné i v přístupu švýcarském.

2.2.3 Švýcarský přístup – alternativní

Modelem, který kombinuje některé výše zmíněné přístupy a který se snaží o co největší zachování platnosti rozhodčí smlouvy, je model

---

⁷¹ Rozhodnutí Court of Appeal of England and Wales (Civil Division) ze dne 16.05.2012, *Sulamérica Cia Nacional de Seguros S.A. and others v. Enesa Engenharia S.A. and others*. (dále jen „rozhodnutí *Sulamérica*“).

⁷² Bod 25 rozhodnutí *Sulamérica*

⁷³ Bod 31 rozhodnutí *Sulamérica* (pro diskusi srov. ANDREWS, Neil. *Arbitration and Contract Law: Common Law Perspectives*. Switzerland: Springer International Publishing, 2016, s. 58-62 para 3.19-3.22).

⁷⁴ ICCA's Guide to the Interpretation of the 1958 New York Convention: A Handbook for Judges. ICCA [online]. International Council for Commercial Arbitration, © 2011, s. 51 [cit. 13.04.2020]. (dále jen „ICCA's Guide“)

švýcarský. Dle něj je rozhodčí smlouva platná, pokud splňuje požadavky ať už práva zvoleného stranami nebo práva rozhodného pro meritum sporu nebo švýcarského práva.⁷⁵ Tato úprava ponechává velmi široký prostor pro konstatování platnosti rozhodčí smlouvy.⁷⁶ Možnost výběru rozhodného práva alternativně dává největší prostor pro výklad *in favorem validitatis*.⁷⁷ Podobnou koncepci obsahuje i právní úprava španělská.⁷⁸

Opačným přístupem je přístup kumulativní, který obtížnost určení rozhodného práva řeší současnou aplikací právních řádů, které mají k rozhodčí smlouvě blízký vztah. Podmínky platnosti rozhodčí smlouvy musí dle takového přístupu být splněny kumulativně dle všech relevantních právních úprav. Tento přístup ovšem není příliš nápomocný ve chvíli, kdy si jednotlivé právní řády protiřečí.⁷⁹

2.2.4 Francouzský přístup – společný úmysl stran

Poněkud svérázným přístupem, který se uplatňuje ve Francii, je posuzování rozhodčí smlouvy s ohledem na společný úmysl smluvních stran. Jedná se o projev delokalizace rozhodčí smlouvy⁸⁰ a primátu smluvní autonomie.⁸¹ Dle této koncepce je „rozhodčí smlouva právně nezávislá na smlouvě hlavní a platnost a účinnost smlouvy je nutno posuzovat (...) na základě společného úmyslu smluvních stran bez potřeby odkazu na právní řád jakéhokoli státu“. Limitacemi tohoto úmyslu jsou ovšem národní imperativní normy a mezinárodní veřejný pořádek.⁸²

Na základě tohoto přístupu jsou rozhodčí smlouvy posuzovány nezávisle na jakémkoli národním právním řádu, v důsledku čehož přímo

⁷⁵ § 178 odst. 2 švýcarského zákona o mezinárodním právu soukromém

⁷⁶ REDFERN; HUNTER, op. cit., s. 165 para 3.36; LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 122 para 6.63-6.64.

⁷⁷ STEINGRUBER, op. cit., s. 104 para 6.18.

⁷⁸ Čl. 9 odst. 6 španělského zákona o rozhodčím řízení: „*In international arbitration, the arbitration agreement will be valid and the dispute arbitrable if the requirements laid down in any of the following are met: the legal rules chosen by the parties to govern the agreement; the rules applicable to the substance of the dispute; or the rules laid down in Spanish law.*“

⁷⁹ HRNČIŘÍKOVÁ et al., op. cit., s. 196.

⁸⁰ Termín delokalizace znamená nezávislost na jakémkoli národním právním řádu.

⁸¹ MAKARIUS, op. cit., s. 70; REDFERN; HUNTER, op. cit., s. 164 para 3.33-3.34.

⁸² Toto pojetí vychází z rozhodnutí *Cour de Cassation* ve věci *Dalico* z roku 1993 (viz MAKARIUS, op. cit., s. 70; LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 123 para 6.65-6.66).

podléhají obecným principům mezinárodního práva soukromého.⁸³ *Fouchard, Gaillard a Goldman* uvádí, že tento přístup má základ v principu autonomie rozhodčí smlouvy, jež je francouzskými soudy chápána nejen jako nezávislost na smlouvě hlavní, ale i nezávislost na jakémkoli národním právním řádu.⁸⁴

Podklad pro tento přístup by bylo možné hledat i v trendu harmonizace právní úpravy rozhodčího řízení a postupném překonávání rozdílů pramenících z odlišných právních kultur.⁸⁵

2.2.5 Český přístup – § 117 ZMPS

Národní právní řády normy pro určení rozhodného práva pro rozhodčí smlouvu zpravidla neobsahují.⁸⁶ Česká republika může být v tomto směru považována za výjimku.

Kolizní norma v rámci českého práva je obsažena v § 117 ZMPS. Náležitosti rozhodčí smlouvy se, kromě náležitostí formálních, posoudí podle právního řádu státu, v němž má být vydán rozhodčí nález. Obdobné pravidlo bylo před účinností ZMPS obsaženo v § 36 odst. 1 ZRŘ, s tím rozdílem, že referovalo pouze k českým rozhodčím nálezům.⁸⁷ Potřeba posuzovat materiální platnost rozhodčí smlouvy, dle níž se má rozhodčí řízení konat v cizině, může vyvstat např. v důsledku § 106 odst. 1 OSŘ, jestliže žalovaný namítne existenci rozhodčí smlouvy.⁸⁸

Je zřejmé, že § 117 ZMPS nepřipouští volbu rozhodného práva.⁸⁹ To je možné považovat za nedostatek, nicméně s ohledem na mezinárodní prameny práva má limitovaný dopad.⁹⁰ V případě možné aplikace

---

⁸³ BORN, op. cit. s. 549-551.

⁸⁴ FOUCHARD; GAILLARD; GOLDMAN et al., op. cit., s. 216 para 418.

⁸⁵ Srov. SANDERS, Pieter. *Quo vadis Arbitration? Sixty years of arbitration practice*. The Hague: Kluwer Law International, 1999, s. 24-25.

⁸⁶ STEINGRUBER, op. cit. s. 103 para 6.16

⁸⁷ Znění § 36 odst. 1 ZRŘ před účinností ZMPS: „Přípustnost rozhodčí smlouvy se posuzuje podle tohoto zákona. Ostatní náležitosti rozhodčí smlouvy se posuzují podle tohoto zákona, jestliže rozhodčí nález má být vydán v tuzemsku.“

⁸⁸ Sněmovní tisk 364/0, část č. 1/2. Vládní návrh zákona o mezinárodním právu soukromém. *Poslanecká sněmovna České republiky* [online]. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna [cit. 17.05.2020].

⁸⁹ Na rozdíl např. od čl. 48 švédského zákona o rozhodčím řízení nebo § 5 odst. 1 slovenského zákona č. 244/2002 Z. z., o rozhodcovském konání.

⁹⁰ BŘÍŽA, Petr et al. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 686; odlišně uvádí BĚLOHLÁVEK, op. cit., s. 1254, para 36.7.

Newyorské úmluvy se tak pro určení rozhodného práva pro rozhodčí smlouvu přednostně použije její čl. V odst. 1 písm. a).⁹¹

2.3 Materiální podmínky platnosti rozhodčí smlouvy

V odstavcích výše byly nastíněny nejvíce užívané přístupy k určení rozhodného práva pro materiální platnost rozhodčí smlouvy. Největší pozornost jsem věnovala pojetí reflektující čl. V odst. 1 písm. a) Newyorské úmluvy. Vzhledem k tomu, že lze tento článek dle většinových názorů aplikovat jak ve fázi uznání a výkonu rozhodčího nálezu, tak ve fázi předcházející jeho vydání, a že signatářská základna této úmluvy je značná, zůstanu u Newyorské úmluvy i pro potřeby stanovení konkrétních podmínek materiální platnosti.

Ač je totiž právo rozhodné pro materiální platnost rozhodčí smlouvy dovozováno z článku, který se samotné rozhodčí smlouvy netýká,⁹² neznamena to, že by úprava rozhodčí smlouvy v Newyorské úmluvě obsažena nebyla. Odstavce čl. II Newyorské úmluvy totiž referují přímo k rozhodčí smlouvě a hovoří o tzv. výkonu rozhodčí smlouvy.⁹³

Ustanovení čl. II odst. 1 Newyorské úmluvy zakotvuje povinnost státu uznat „*dohodu, podle níž se strany zavazují podrobit rozhodčímu řízení všechny nebo některé spory*“. Nelze tedy pochybovat, že hlavní podmínkou materiální platnosti rozhodčí smlouvy je existence právě takové dohody. Na podřízení sporů rozhodčímu řízení musí, jinak řečeno, mezi smluvními stranami existovat **konsenzus**.⁹⁴ To ostatně vyplývá už ze samotné podstaty fakultativní arbitráže.⁹⁵ Taková dohoda může znít v případě potenciálních budoucích sporů např. takto:

Čl. 1. Veškeré spory vzniklé z této smlouvy nebo v souvislosti s ní budou řešeny v rámci rozhodčího řízení v Praze.

---

⁹¹ WOLFF, op. cit., s. 287 para 112; POUDRET, Jean-François; BESSON, Sébastien. *Comparative law of international arbitration*. 2nd ed. updated and rev. London: Sweet & Maxwell, 2007, s. 259 para 299; BĚLOHLÁVEK, op. cit., s. 1375 para 39.2.

⁹² Přestože je úprava rozhodčí smlouvy obsažena v čl. II Newyorské úmluvy, právo pro ni rozhodné nestanoví (viz BORN, op. cit., s. 493).

⁹³ Anglicky „*enforcement of arbitration agreement*“

⁹⁴ MAKARIUS, op. cit., s. 27; ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 164; REDFERN; HUNTER, op. cit., s. 97 para 2.76; LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 141 para 7-34.

⁹⁵ ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 164.

Co už ovšem tak jednoznačné není, je otázka, jaké požadavky by ona dohoda, resp. konsenzus, měla splňovat.

Část literatury dovozuje, že dohoda o řešení sporu v rozhodčím řízení by měla odpovídat požadavkům pro uzavření smlouvy dle rozhodného hmotného práva.⁹⁶ Makarius uvádí, že strany musí projevit svou vůli „*takovým způsobem, aby obecné principy smluvního práva země, kterým se rozhodčí smlouva řídí, uznávaly tento projev vůle za platné právní ujednání*“.⁹⁷ Podobně i Rozehnalová dovozuje, že konsenzus je institutem hmotného práva a budou na něj proto dopadat příslušná ustanovení občanského zákoníku.⁹⁸

Oproti tomu se Born či Lew, Mistelis a Kröll odvolávají na obecně aplikovatelné principy smluvního práva,⁹⁹ a to nezávisle na rozhodném právu pro rozhodčí smlouvu. Důvody pro neplatnost rozhodčí smlouvy by měly být vykládány restriktivně a měly by představovat pouze výjimku ze zásad presumované platnosti a přístupu ve prospěch vykonatelnosti (tzv. *pro-enforcement bias*).¹⁰⁰ Tyto zásady jsou totiž mj. obsaženy v čl. II odst. 3 Newyorské úmluvy, dle něhož má smluvní stát v případě podání žaloby odkázat strany na rozhodčí řízení. To ale neplatí v případě, pokud je rozhodčí smlouva „*neplatná, neúčinná nebo nezpůsobilá k použití*“.¹⁰¹

Vzhledem k tomu, že Newyorská úmluva onu neplatnost, neúčinnost a nezpůsobilost k užití v zakládě dále blíže neupravuje,¹⁰² nabízí se celkem přímočará otázka. Lze tedy neplatnost rozhodčí smlouvy konstatovat s referencí na rozhodné právo pro rozhodčí smlouvu nebo podléhá autonomnímu výkladu dle čl. II odst. 3 Newyorské úmluvy? Ač totiž některé zdroje uvádí, že právo rozhodné pro rozhodčí smlouvu dle čl. V odst. 1 písm. a) dopadá vlastně pouze

---

⁹⁶ BALTHASAR, op. cit., s. 16 para 27; WOLFF, op. cit., s. 112-113 para 68; POUDRET; BESSON, op. cit., s. 257 para 296.

⁹⁷ MAKARIUS, op. cit., s. 27-28.

⁹⁸ ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 164.

⁹⁹ Born hovoří o „*generally-applicable principles of contract law*“ (BORN, op. cit., s. 834-835); Lew, Mistelis a Kröll uvádí „*ordinary requirements for the conclusion of a contract*“ (LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 141 para 7.34)

¹⁰⁰ BORN, op. cit., s. 834 a 839; VAN DEN BERG, 1981, op. cit., s. 155.

¹⁰¹ Čl. II odst. 3 Newyorské úmluvy

¹⁰² ICCA's Guide, op. cit., s. 22; KRONKE, op. cit., s. 54. Obdobná povinnost je obsažena i v čl. 8 odst. 1 Vzorového zákona UNICTRAL či § 106 OSŘ.

na materiální platnost¹⁰³, nelze přehlížet, že čl. II odst. 3 je přímou normou, která platnost rozhodčí smlouvy rovněž adresuje.

Lze se setkat s vysvětlením, že „rozhodné právo dle čl. V odst. 1 písm. a) dopadá pouze na ty otázky materiální platnosti, které nespádají pod autonomní výklad čl. II“.¹⁰⁴ S jistou odlišností k tomuto *Born* uvádí, že oba články lze vykládat ve vzájemném souladu. V rámci aplikace rozhodného práva určeného dle čl. V odst. 1 písm. a) se přihlédně k čl. II odst. 1 a 3, které pro posouzení materiální platnosti vyžadují použití obecně aplikovatelných nediskriminačních pravidel, jež se aplikují nezávisle na rozhodném právu.¹⁰⁵ Podobně se vyjadřuje i *Berg*, dle kterého mají jednotná ustanovení Newyorské úmluvy přednost před národní úpravou, přičemž tato ustanovení zahrnují i důvody pro neplatnost a neúčinnost rozhodčí smlouvy i nezpůsobilost jejího použití.¹⁰⁶ Rozhodné právo pro rozhodčí smlouvu se proto neaplikuje, pokud klade vyšší požadavky než čl. II Newyorské úmluvy.¹⁰⁷

Jak silný vliv na podmínky materiální platnosti má tedy rozhodné právo, není úplně jasné. Většinová literatura se nicméně kloní k závěru, že podmínky materiální platnosti, resp. důvody neplatnosti rozhodčí smlouvy, je nutné z něj dovozovat. Článek II odst. 3 Newyorské úmluvy tedy, dle názorů mnohých, neobsahuje limitaci důvodů pro konstatování neplatnosti na základě národního práva rozhodného.¹⁰⁸ Ve prospěch tohoto tvrzení hovoří i skutečnost, že čl. II byl navržen až na poslední chvíli a původně v Newyorské úmluvě neměl být obsažen.¹⁰⁹

Jelikož není zcela jasné, co je referenčním rámcem materiální platnosti, je i poměrně obtížné určit, co může podmínky takové platnosti představovat.

Základními nepochybně zůstávají otázky spojené s vůlí stran podrobit své spory rozhodčímu řízení. Jednou z podmínek materiální

¹⁰³ Do okruhu otázek totiž nespádá způsobilost stran uzavřít rozhodčí smlouvu ani arbitrabilita, dle převažujícího názoru ani forma rozhodčí smlouvy, neboť ta je přímo upravena čl. II odst. 2 Newyorské úmluvy (více: DRLIČKOVÁ, op. cit., s. 105-108; VAN DEN BERG, 1981, op. cit., s. 290-291).

¹⁰⁴ KRONKE, op. cit., s. 227.

¹⁰⁵ BORN, op. cit., s. 494.

¹⁰⁶ VAN DEN BERG, 1981, op. cit., s. 123.

¹⁰⁷ KRONKE, op. cit., s. 46-47; ICCA's Guide, op. cit., s. 38.

¹⁰⁸ BALTHASAR, op. cit., s. 76-77 para 93; WOLFF, op. cit., s. 112-113 para 68; POUURET; BESSON, op. cit. s. 257 para 296.

¹⁰⁹ WOLFF, op. cit., s. 93 para 6; KRONKE, op. cit., s. 39-40.

platnosti je proto shodný projev vůle, tj. oferta a akceptace. S tím je spojena otázka, **zda byla tato vůle svobodná a prosta omylu, či zda nedošlo k podvodnému, lstivému či klamavému jednání.**¹¹⁰ V případě těchto otázek jsem přesvědčena, že nehraje v praxi velkou roli, zda jsou posuzovány na základě rozhodného práva pro rozhodčí smlouvu nebo obecně aplikovatelných principů smluvního práva. Jedná se totiž z velké části o otázky faktické, jejichž právní hodnocení bude napříč právními řády relativně podobné.

Jedním z důvodů pro konstatování neplatnosti může být i **nezákonnost, resp. protiprávnost**. S ohledem na princip separability je nutné podotknout, že nezákonnost obsahu smlouvy hlavní neznamená automaticky neplatnost smlouvy rozhodčí.¹¹¹ V tomto případě už se ovšem bez reference k určitému právnímu řádu lze jen těžko obejít.¹¹²

Překážkou materiální platnosti je i **neúčinnost** rozhodčí smlouvy, a to jak z důvodu jejího výslovného zrušení, tak z důvodu nevyužití a podrobení sporů řízení soudnímu.¹¹³

Pod termínem **nezpůsobilost k použití** se budou skrývat zejm. skutečnosti, kdy je nemožné rozhodčí smlouvu aplikovat. Typicky se bude jednat o situaci smrti nominovaného rozhodce, kdy je zřejmé, že strany na tomto rozhodci trvaly. Za podobných okolností se může jednat i o zánik rozhodčí instituce.¹¹⁴

Velmi problematickým aspektem může být **míra určitosti**, kterou rozhodčí smlouva musí disponovat.¹¹⁵ I tato záležitost může avizovat nezpůsobilost k použití. Víceznačnost či nesrozumitelnost rozhodčí smlouvy může jednak vyústit v patologickou rozhodčí smlouvu, jednak může být spojena s otázkou, nakolik si smluvní strana mohla být objektivně vědoma, že skutečně uzavírá rozhodčí smlouvu.

---

¹¹⁰ BERNADINI in VAN DEN BERG, 1999, op. cit., s. 198; VAN DEN BERG, Albert Jan. *International Arbitration 2006: Back to Basics?* [online] Kluwer Arbitration: ICCA & Kluwer Law International, 2007, s. 322.

¹¹¹ ICCA's Guide, op. cit., s. 52; LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 149-150 para 7-58.

¹¹² Born ale uvádí, že nezákonnost není dostatečně nediskriminačním a neutrálním důvodem ve smyslu čl. II odst. 3 Newyorské úmluvy (viz BORN, op. cit., s. 897).

¹¹³ BORN, op. cit., s. 842-843. Taková situace je ostatně v rámci českého právního řádu možná podle § 106 odst. 1 OSŘ, pokud žalovaná strana nevznesla námitku existence rozhodčí smlouvy.

¹¹⁴ BORN, op. cit., s. 844; LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 149-150 para 7-58.

¹¹⁵ BORN, op. cit., s. 840-841; ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 164.

Námitky stran se ovšem často týkají i **nepřiměřenosti**,¹¹⁶ **nevyhovujícího sídla rozhodčího řízení** či **asymetrie rozhodčí smlouvy**. Přestože tyto námitky dle *Borna* nemají v komerčním světě místo, existuje řada rozhodnutí, kdy tyto důvody skutečně vedly k neplatnosti rozhodčí smlouvy.¹¹⁷

S problematikou dohody stran na konání rozhodčího řízení velmi úzce souvisí i **subjektivní rozsah** rozhodčí smlouvy. V dnešní době se totiž nezřídka stává, že v rámci koncernových uskupení jeden z jeho subjektů uzavře rozhodčí smlouvu, závazek plynoucí ze smlouvy hlavní je ale později plněn subjektem jiným. Ač se jedná o otázku diskutovanou, nebude jí s ohledem na zaměření práce věnována bližší pozornost.¹¹⁸

2.4 Interpretace patologických rozhodčích smluv

V případě, že existují pochybnosti ohledně obsahu rozhodčí smlouvy a jejích materiálních náležitostí, může se jednat o tzv. patologickou rozhodčí smlouvu. Tou se rozumí taková rozhodčí smlouva, která trpí vadami.¹¹⁹ Vady ovšem nemusí vždy způsobovat neplatnost rozhodčí smlouvy, v mnohých případech mohou být překonány interpretací.¹²⁰ Typicky se jedná o případy nejasnosti, nesrozumitelnosti, neúplnosti nebo situace, kdy si rozhodčí smlouva v rámci sebe samé odporuje.¹²¹

Rozhodčí smlouvy jsou, vzhledem ke svému smluvnímu základu, podrobeny podobným interpretačním pravidlům jako jakékoli jiné smlouvy.¹²² Podléhají právu rozhodnému pro rozhodčí smlouvu.

---

¹¹⁶ Anglicky psaná literatura hovoří o tzv. *unconscionability* – Jedná se o vlastnost smluvního ustanovení, které zakotvuje tak nespravedlivé a jednostranné podmínky, jež jdou k tíži straně se slabší vyjednávací pozicí, že je v rozporu s dobrými mravy.

¹¹⁷ BORN, op. cit., s. 845-846, 856-857 a 866-870.

¹¹⁸ Podrobněji např. HRNČIŘÍKOVÁ et al., op. cit., s. 165-186 či KABRHEL, Miloslav. *Význam konsensu stran rozhodčího řízení ve fázi uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu* [online]. Brno, 2016, 70 s. Diplomová práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta [cit. 25.04.2020].

¹¹⁹ MAKARIUS, op. cit., s. 36.

¹²⁰ ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 180; STEINRUBER, op. cit., s. 126 para 7.27; POUURET; BESSON, op. cit., s. 128 para 159.

¹²¹ MAKARIUS, op. cit., s. 36; KRONKE, op. cit., s. 58.

¹²² FOUCHARD; GAILLARD; GOLDMAN et al., op. cit., s. 256-257 para 476; STEINRUBER, op. cit., s. 120 para 7.28. Tímto se lze dostat opět do polemiky, zda je rozhodčí smlouva smlouvou hmotněprávní nebo procesní. (více: Podkapitola 2.1).

Interpretační principy jsou si nicméně v národních právních řádech tak podobné, že nehraje přílišnou roli, od kterého z nich jsou odvozeny.¹²³ Obsahuje-li tedy rozhodčí smlouva vady, měli by se jak rozhodci, tak soudy snažit zjistit, jaký byl společný úmysl stran. Pokud to není možné, lze přihlídnout k objektivnímu standardu, tedy k tomu, jak by k podobnému ujednání přistupovala strana v obdobném postavení.¹²⁴

Jak již bylo zmíněno výše, Newyorská úmluva v sobě obsahuje zásadu presumované platnosti a ta se prolíná i do praxe mezinárodního rozhodčího řízení. Proto by rozhodčí smlouvy měly být interpretovány na základě principu dobré víry a principu efektivní interpretace.¹²⁵

Na základě **principu dobré víry** by měl vždy převážit opravdový záměr stran.¹²⁶ To znamená, že jak soud, tak rozhodčí orgán by měl, namísto omezení se na textový výklad, zkoumat, co strany rozhodčí smlouvou skutečně zamýšlely.¹²⁷ Tak by měl činit předně z kontextu, tedy po zohlednění toho, co strany důvodně předvíдалy. V rámci tohoto principu je rovněž možné přihlídnout k chování stran po podepsání rozhodčí smlouvy. Tím může být například odvolávání se na existenci rozhodčí smlouvy za účelem vyhnoutí se řešení sporu před soudy, ale následně namítání její neplatnosti před rozhodčím soudem. V neposlední řadě by smlouva měla být interpretována jako celek.¹²⁸

Princip efektivní interpretace je založen na premise, že smluvní strany zřejmě nezamýšlely, aby rozhodčí doložka byla neplatná. Soud či rozhodčí orgán by proto měl dát přednost výkladu, který nečiní rozhodčí smlouvu neplatnou a tím pádem zbytečnou.¹²⁹

---

¹²³ POUURET; BESSON, op. cit., s. 264 para 304.

¹²⁴ Jak již bylo zmíněno, interpretace bude podléhat právu rozhodnému pro rozhodčí smlouvu, nicméně tento postup je vlastní většině rozvinutých států (viz KRONKE, op. cit., s. 57). Toto pravidlo je obsaženo např. v čl. 4.1 Principů mezinárodního smluvního práva UNIDROIT či čl. 8 Vídeňské úmluvy o mezinárodní koupi zboží.

¹²⁵ ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 166.

¹²⁶ STEINRUBER, op. cit., s. 126 para 7.29; WAINCYMER, Jeffrey. *Procedure and evidence in international arbitration*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2012, s. 140.

¹²⁷ FOUCHARD; GAILLARD; GOLDMAN et al., op. cit., s. 267 para 477.

¹²⁸ STEINRUBER, op. cit., s. 126-127 para 7.30; FOUCHARD; GAILLARD; GOLDMAN et al., op. cit., s. 257-258 para 477.

¹²⁹ STEINRUBER, op. cit., s. 127 para 7.31; MOLFA, Milo. *Pathological Arbitration Clauses and the Conflict of Laws*. *Hong Kong Law Journal* [online]. 2007, Vol. 37, No. 1, s. 161-186 [cit. 07.06.2020].

Méně zmiňovaným principem je interpretace *contra proferentem*. Dle tohoto principu se určitý výraz, který připouští vícero možných výkladů, interpretuje k tíži strany, která jej při jednání použila jako první, v tomto případě tedy strany, která předložila návrh rozhodčí smlouvy. Tento princip nicméně ztrácí na významu u rozhodčích smluv, které byly předmětem vyjednávání.¹³⁰

Rovněž, pokud není zcela přesně určen okruh otázek, na které rozhodčí smlouva dopadá, či pokud rozhodčí smlouva obsahuje vadu v názvu rozhodčí instituce, neměly by tyto skutečnosti vést k neplatnosti celé rozhodčí smlouvy. To ostatně souvisí s tím, že v rámci mezinárodního obchodního rozhodčího řízení je povětšinou odmítán princip striktní interpretace.¹³¹

Problematictější jsou situace, kdy se jedná o samotnou existenci konsenzu. V případech, kdy je hlavní otázkou, zda strany vůbec s rozhodčí smlouvou souhlasily, bývá většinou princip *in favorem validitatis* odmítán.¹³² Odnětí pravomoci obecných soudů totiž nejde obecně předjímat, pokud úmysl stran není v tomto směru jasný.

2.5 Posuzování existence a platnosti rozhodčí smlouvy

Předchozí odstavce pojednávaly o povaze mezinárodní rozhodčí smlouvy, právu pro ni rozhodném a podmínkách její materiální platnosti. Nelze ovšem opomenout otázku, jaký subjekt a v jakých fázích je nadán pravomocí tyto aspekty posuzovat a případně rozhodčí smlouvu i interpretovat. Otázka existence a platnosti mezinárodní rozhodčí smlouvy může totiž vyvstat jak před rozhodcem či rozhodčím tribunálem, tak před obecnými soudy, a to hned v několika různých momentech.¹³³ Právě tyto momenty a identita subjektu nadaného pravomocí mohou určovat, jak bude přistupováno k povaze a platnosti rozhodčí smlouvy. Tato problematika je navíc o to významnější tím,

---

¹³⁰ STEINRUBER, op. cit., s. 127-128 para 7.34-7.35; FOUCHARD; GAILLARD; GOLDMAN et al., op. cit., s. 259-260 para 479.

¹³¹ FOUCHARD; GAILLARD; GOLDMAN et al., op. cit., s. 260 para 480.

¹³² LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 151 para 7.62. A to i ve státech, kde se velmi silně uplatňuje zásada presumované platnosti, jako např. ve Spojených státech amerických či Švýcarsku (více: STEINRUBER, op. cit., s. 128-129 para 7.39-7.42).

¹³³ BORN, op. cit., s. 474; VAN DEN BERG, 2007, op. cit., s. 305.

že i v případě aplikace stejného rozhodného práva se může přístup obecných soudů a rozhodčích tribunálů lišit.¹³⁴

2.5.1 Posuzování před rozhodčím orgánem

V první řadě ověřuje existenci a platnost rozhodčí smlouvy rozhodčí orgán, a to v souvislosti s otázkou spojenou s určováním své pravomoci.¹³⁵ Tuto pravomoc přiznává rozhodčímu orgánu teorie *competence-competence*,¹³⁶ jež bývá zakotvena i v pozitivním právu.¹³⁷ To, jakým způsobem rozhodce rozhodčí smlouvu následně posuzuje, je velmi spjata s bipolaritou základních východisek rozhodčího řízení.

Dle **smluvního pojetí** mohou rozhodci rozhodovat bez návaznosti na právní řád svého sídla.¹³⁸ V rámci tohoto přístupu má rozhodčí orgán unikátní možnost ve vztahu k rozhodnému právu pro rozhodčí smlouvu. Jelikož není státním orgánem, není vázán právem fóra a nemusí tak aplikovat jeho kolizní normy pro určení pro ni rozhodného práva. Namísto toho může určit rozhodné právo podle kolizních norem, které považuje v dané situaci za vhodné, případně může použít i nestátní principy a přiblížit se tak modelu francouzskému.¹³⁹ Na základě toho pak může posoudit materiální platnost rozhodčí smlouvy.

Naopak **pojetí teritoriální** váže diskreci rozhodce k právnímu řádu sídla rozhodčího řízení. V rámci tohoto pojetí je rozhodce vázán normami fóra a je povinen aplikovat i jeho kolizní normy. Takový přístup lze zřejmě vztáhnout směrem k rozhodcům a rozhodčím orgánům, jejichž sídlo je na území České republiky. Dle *Bělohávka* se ZRŘ použije, pokud je místem konání rozhodčího řízení Česká republika.¹⁴⁰ Dle § 5 odst. 1 ZRŘ je rozhodce povinen vykonávat svou funkci „v souladu s tímto

---

¹³⁴ HRNČIŘÍKOVÁ et al., op. cit., s. 119.

¹³⁵ HRNČIŘÍKOVÁ et al., op. cit., s. 190. Dle českého práva může strana vznést námitku nedostatku pravomoci z důvodu neexistence či neplatnosti rozhodčí smlouvy nejpozději při prvním úkonu v řízení, týkajícího se věci samé (§ 15 odst. 2 ZRŘ).

¹³⁶ Označována též jako Kompetenz-Kompetenz; Nese v sobě pozitivní efekt, tj. přiznává pravomoc rozhodovat o své pravomoci, a negativní efekt, tj. přiznává rozhodcům tuto pravomoc oproti soudům (HRNČIŘÍKOVÁ et al., op. cit., s. 119).

¹³⁷ V rámci českého právního řádu se jedná o § 15 odst. 1 ZRŘ, v případě Vzorového zákona UNICTRAL o čl. 16.

¹³⁸ ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 243.

¹³⁹ BERNADINI in VAN DEN BERG, 1999, op. cit., s. 200; LEW in VAN DEN BERG, 1999, op. cit., s. 136; TANG, op. cit., s. 32.

¹⁴⁰ BĚLOHLÁVEK, op. cit., s. 1291-1292 para 37.1; DRLIČKOVÁ, op. cit., s. 37.

zákonem a dalšími předpisy". Podobně rozsah diskrece rozhodců vnímá i Czernich, dle něhož je tribunál povinen aplikovat normy mezinárodního práva soukromého státu svého sídla. Tribunál se sídlem v Rakousku proto musí aplikovat rakouské kolizní normy pro určení práva rozhodného pro rozhodčí smlouvu.¹⁴¹

To, jakým způsobem bude rozhodčí tribunál rozhodčí smlouvu posuzovat, nemusí být – zejm. v situacích, kdy právní řád fóra k této otázce mlčí – zcela jednoznačné. Nicméně ani v případě následování smluvního pojetí není kolizní přístup a aplikace Newyorské úmluvy v žádném případě vyloučen. S ohledem na kontrolní funkce státu sídla rozhodčího řízení a případnou nutnost uznání a výkonu rozhodčího nálezu se naopak i jeví jako vhodné.¹⁴² V opačném případě by totiž mohlo dojít k odlišnému hodnocení v různých časových úsecích řešení sporu.¹⁴³

2.5.2 Posuzování před obecným soudem

Obecné soudy existenci a platnost rozhodčí smlouvy mohou posuzovat jak před zahájením rozhodčího řízení, tak po vydání rozhodčího nálezu. V případě soudů je návaznost na právní řád svého státu neoddiskutovatelná.¹⁴⁴

Před zahájením rozhodčího řízení posuzuje soud existenci a platnost rozhodčí smlouvy zejm. ve chvíli, kdy u něj jedna ze stran podá žalobu a druhá strana existenci rozhodčí smlouvy namítne. V takovém případě musí obecný soud zkoumat, zda mezi stranami existuje platná rozhodčí smlouva.¹⁴⁵

Český soud by následoval § 106 OSŘ, který má svůj předobraz v čl. II odst. 3 Newyorské úmluvy, dle kterého musí být námitka existence rozhodčí smlouvy vznesena nejpozději při prvním úkonu ve věci samé,

¹⁴¹ CZERNICH in KLAUSEGGER, op. cit., s. 75.

¹⁴² Redfern a Hunter uvádí, že rozhodování rozhodců nesmí probíhat v právním vakuu (viz REDFERN; HUNTER, op. cit., s. 155-156 para 3.02-3.03); rovněž KRONKE, op. cit., s. 39

¹⁴³ LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 101 para 6-33 (pro opačný názor srov. POUURET; BESSON, op. cit., s. 262-263 para 302; WOLFF, op. cit., s. 157-158 para 187-188).

¹⁴⁴ BĚLOHLÁVEK, op. cit., s. 603 para 17.4.

¹⁴⁵ HRNČIŘÍKOVÁ et al., op. cit., s. 190; LEW; MISTELIS, KRÖLL, op. cit., s. 109 para 6-30. Přezkum platnosti rozhodčí smlouvy před zahájením rozhodčího řízení je kontroverzní, neboť naráží na negativní efekt principu kompetence-kompetence a vzniká tak otázka, v jakém rozsahu mohou soudy tuto platnost přezkoumávat (více: HRNČIŘÍKOVÁ et al., op. cit., s. 119-134 či WOLFF, op. cit., s. 189-190 para 299-302).

tj. v rámci žalobní odpovědi.¹⁴⁶ Soud následně zkoumá, zda je rozhodčí smlouva platná. Shledá-li rozhodčí smlouvu jako neplatnou či neexistující, soudní řízení zastaví.¹⁴⁷ Součástí usnesení o zastavení řízení nicméně není výrok o postoupení věci rozhodci nebo rozhodčímu soudu.¹⁴⁸ Pokud by soud navzdory úspěšně uplatněné námitce platné rozhodčí smlouvy v řízení pokračoval, zakládal by tento postup důvod pro podání žaloby pro zmatečnost podle § 229 odst. 1 písm. a) OSŘ a byl by důvodem pro zrušení soudního rozhodnutí.¹⁴⁹

Pro určení rozhodného práva pro rozhodčí smlouvu bude soud s největší pravděpodobností aplikovat kolizní normy svého státu, tedy *legis fori*.¹⁵⁰ Je otázkou, nakolik by český soud ve fázi před vydáním rozhodčího nálezu postupoval dle Newyorské úmluvy, která je rovněž součástí českého právního řádu.¹⁵¹ *Born* sice uvádí, že čl. V odst. 1 písm. a) Newyorské úmluvy by se měl vztahovat i na tuto fázi, nejedná se ovšem o univerzálně přijímaný postoj.¹⁵² *Czernich* např. tvrdí, že Newyorská úmluva dopadá pouze na fázi uznání a výkonu a použití na základě analogie je problematické. Její použití navrhuje v případech, kdy právo rozhodné nemůže být určeno dle kolizních norem fóra.¹⁵³ Taková kolizní norma je ovšem v rámci českého práva obsažena v § 117 ZMPS. To, zda budou podmínky materiální platnosti českým soudem posuzovány s ohledem na rozhodné právo určené dle § 117 ZMPS nebo

---

¹⁴⁶ Je ovšem volbou žalovaného, zda se soudnímu řízení podrobí, nebo vznesení námitku existence rozhodčí smlouvy. I přes existenci rozhodčí smlouvy může tedy nakonec upřednostnit řízení soudní (viz WINTEROVÁ; MACKOVÁ, op. cit., s. 590).

¹⁴⁷ Zákonnými důvody pro nezastavení jsou: nedostatek arbitrability, neplatnost nebo neexistence rozhodčí smlouvy, přesáhnutí rámce rozhodčí smlouvy a odmítnutí rozhodčího orgánu se věcí zabývat (§ 106 odst. 1 OSŘ).

¹⁴⁸ BĚLOHLÁVEK, op. cit., s. 558 para 15.42; Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28.04.2005, spis. zn. 29 Odo 1051/2004, jehož součástí je argumentace, že kdyby měl soud věc postupovat, byl by odst. 2 § 106 nadbytečný.

¹⁴⁹ WINTEROVÁ; MACKOVÁ, op. cit., s. 591.

¹⁵⁰ LEW; MISTELIS, KRÖLL, op. cit., s. 111 para 6-33; LEW in VAN DEN BERG, 1999, op. cit., s. 136.

¹⁵¹ Čl. 10 Ústavy

¹⁵² Jelikož čl. II odst. 3 Newyorské úmluvy obsahuje závazek státu uzнат mezinárodní rozhodčí smlouvu (tzv. vykonatelsnost rozhodčí smlouvy), je tato fáze v Newyorské smlouvě zahrnuta a pro určení rozhodného práva by se měl analogicky aplikovat čl. V odst. 1 písm. a). Více: Oddíl 2.2.1.

¹⁵³ CZERNICH in KLAUSEGGER, op. cit., s. 76; podobně i BERNADINI in VAN DEN BERG, 1999, op. cit., s. 200.

prostřednictvím analogie čl. V odst. 1 písm. a) Newyorské úmluvy, tedy nelze přesně stanovit.¹⁵⁴

Pro úplnost je nutné dodat, že je tato fáze regulována i Evropskou úmluvou o mezinárodní obchodní arbitráži, a to v čl. VI. Specifikem této úpravy je, že přímo obsahuje kolizní normy pro určování práva rozhodného pro rozhodčí smlouvu.

Po vydání rozhodčího nálezu může otázkou platnosti rozhodčí smlouvy řešit jednak soud státu, ve kterém byl rozhodčí nález vydán, jednak soud státu výkonu rozhodčího nálezu.¹⁵⁵

Soud státu, kde byl rozhodčí nález vydán, je oprávněn k posuzování platnosti rozhodčí smlouvy v rámci řízení o **zrušení nálezu**. Jedná se o tzv. kontrolní funkci obecného soudu. Ta stojí na premise, že přestože mohou smluvní strany derogovat pravomoc obecného soudu ve prospěch orgánu rozhodčího, neznamená taková smluvní autonomie vzdání se právní ochrany.¹⁵⁶ V případě shledané neplatnosti rozhodčí smlouvy by český soud postupoval dle § 31 písm. b) ZRŘ.¹⁵⁷ To ale pouze v případě, že by strana, která se rozhodčího řízení domáhá, tento důvod uplatnila už v rámci samotného rozhodčího řízení.¹⁵⁸ Na návrh některé ze stran by soud následně po právní moci rozsudku mohl v jednání ve věci samé pokračovat a věc rozhodnout.¹⁵⁹

Nejasnosti předestřené výše zde mají mírnější podobu. Jelikož Newyorská úmluva nedopadá na zrušení rozhodčího nálezu, nepřichází proto aplikace jejího čl. V odst. 1 písm. a) v úvahu.¹⁶⁰ Vzhledem k tomu, že český soud může rušit pouze tuzemský rozhodčí nález,¹⁶¹ došlo by aplikací § 117 ZMPS vždy k posuzování na základě českého práva. V úvahu přichází aplikace hmotněprávních norem českého práva, tedy zejm. OZ.¹⁶²

¹⁵⁴ Srov. Oddíl 2.2.5

¹⁵⁵ LEW; MISTELIS; KRÖLL, s. 110 para 6-30.

¹⁵⁶ BĚLOHLÁVEK, op. cit., s. 1061 para 31.1.

¹⁵⁷ Podobná úprava je obsažena i v čl. 34 odst. 2 písm. a) bod i) Vzorového zákona UNCITRAL.

¹⁵⁸ § 33 ZRŘ. Rozehnalová uvádí, že opačný přístup by mohl vést k vypočítavému jednání, kdy by jedna ze stran namítala neplatnost jenom v případě, že by jí rozhodčí nález nevyhovoval (ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 350).

¹⁵⁹ § 34 odst. 1 ZRŘ

¹⁶⁰ POUURET; BESSON, op. cit., s. 259 para 299.

¹⁶¹ BĚLOHLÁVEK, op. cit., s. 1064 para 31.7.

¹⁶² BĚLOHLÁVEK, op. cit., s. 1087-1088 para 31.52.

V případě **uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu** postupuje obecný soud dle svých kolizních norem, v zásadní množině případů tedy dojde k aplikaci Newyorské úmluvy.¹⁶³ Neplatnost rozhodčí smlouvy je jedním z důvodů pro odepření uznání a výkonu rozhodčího nálezu, který je zakotven v čl. V odst. 1 písm. a). V tomto případě již kolizní norma v tomto článku obsažená na situaci dopadá, rozhodné právo pro rozhodčí smlouvu by tedy mělo být posouzeno na jejím základě. I zde je ovšem přítomna otázka, nakolik může být určené rozhodné právo v požadavcích na materiální platnost striktní a nakolik je limitováno čl. II odst. 3 Newyorské úmluvy.¹⁶⁴ Je rovněž nutno poznamenat, že mohou nastat případy, kdy neplatnost rozhodčí smlouvy bude zakládat rozpor s veřejným pořádkem dle čl. V odst. 2 písm. b) Newyorské úmluvy a bude k ní moci být přihlédnuto bez návrhu.¹⁶⁵

V případě, že se neaplikuje Newyorská úmluva, přichází v rámci českého práva v úvahu aplikace bilaterálních smluv¹⁶⁶ či § 121 ZMPS. I v rámci ZMPS je možné odepřít uznání a výkon rozhodčímu nálezu z důvodu neexistence či neplatnosti rozhodčí smlouvy. Český zákonodárce v tomto směru zvolil odkaz na vady, které jsou důvodem pro zrušení českého rozhodčího nálezu soudem.¹⁶⁷ Na rozdíl od úpravy v Newyorské úmluvě není třeba v režimu ZMPS neexistenci či neplatnost rozhodčí smlouvy namítat.¹⁶⁸

Při posuzování materiální platnosti rozhodčí smlouvy mohou být přítomny i úvahy, které s rozhodným právem příliš nesouvisí. I ty se mohou v různých fázích lišit. Pokud se např. jedná o fázi uznání či výkonu, je vynaložený čas a náklady na rozhodčí nález poměrně silným argumentem pro platnost rozhodčí smlouvy oproti situaci, kdy má rozhodčí řízení teprve začít. Tyto úvahy ovšem ještě více prohlubují riziko, že bude platnost rozhodčí smlouvy posuzována odlišně v závislosti na stádiu řízení.¹⁶⁹

---

¹⁶³ ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 386

¹⁶⁴ Srov. Podkapitola 2.3

¹⁶⁵ KRONKE, op. cit., s. 207; DRAGUIEV, Deyan. Unilateral Jurisdiction Clauses: The Case for Invalidity, Severability or Enforceability. *Journal of International Arbitration* [online]. 2014, Vol. 31, Issue 1, s. 19–45 [cit. 27.02.2020].

¹⁶⁶ Blíže: ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 382-385.

¹⁶⁷ § 121 písm. c) ZMPS, jež odkazuje na § 31 ZRŘ, kde je neplatnost rozhodčí smlouvy uvedena pod písm. b).

¹⁶⁸ BŘÍZA et al., op. cit., s. 702.

¹⁶⁹ LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 110 para 6-31-6.32.

2.6 Dílčí shrnutí

Zdá se, že tato kapitola příliš jednoznačných odpovědí neposkytlá. Jak bylo předestřeno, existuje několik přístupů k povaze rozhodčí smlouvy, jež se následně prolínají do – opět ne zcela jednoznačného – určení rozhodného práva. Pokud si strany nesjednají, jaké je rozhodné právo pro rozhodčí smlouvu, což je situace velmi častá, přichází v úvahu hned několik právních řádů. Podmínky materiální platnosti rozhodčí smlouvy mohou tedy být posuzovány na základě práva rozhodného pro smlouvu hlavní, práva státu sídla rozhodčího řízení, práva, které má nejužší souvislost, či práva fóra. Tyto možnosti ovšem zdaleka nejsou výčtem taxativním.

Lze se ovšem setkat i s názory, že potřeba znát rozhodné právo ve skutečnosti není tak stěžejní, neboť – minimálně v případě, kdy rozhodčí smlouva podléhá Newyorské úmluvě – je nutné interpretovat ji autonomně s ohledem na zásady obsažené v čl. II odst. 3 Newyorské úmluvy. Důvody pro konstatování neplatnosti rozhodčí smlouvy by tedy měly mít restriktivní povahu.

Jaké jsou konkrétní podmínky materiální platnosti rozhodčí smlouvy, resp. jaké mohou být důvody pro její neplatnost, bude vždy posuzovat určitý rozhodčí nebo soudní orgán. K tomu může v průběhu trvání sporu dojít hned několikrát. Vzhledem k vícero možnostem, jak lze materiální platnost rozhodčí smlouvy posuzovat, nemusí být výsledek vždy stejný a může dojít k hodnocení na základě odlišných právních pramenů. Tuto skutečnost navíc podtrhuje fakt, že rozhodčí orgán může i nemusí být vázán právem fóra, a fakt, že i soudní přezkum může probíhat ve vícero jurisdikcích.

Smluvní strany uzavírající mezinárodní rozhodčí smlouvu musí být nanejvýš obezřetné. Informace, že jimi uzavíraná rozhodčí smlouva by obstála ve světle jednoho právního řádu nemusí být vždy dostatečná.

3 Druhy rozhodčích smluv

Na druhy rozhodčí smlouvy se lze dívat několikerou optikou, jež často naráží na jejich obsahovou, resp. materiální stránku. Taková kategorizace ovšem není pouhým teoretickým konstruktem, ale může mít i praktické dopady.¹⁷⁰ To, jakým způsobem je rozhodčí smlouva hodnocena, totiž může mít vliv na následné posuzování její platnosti.

Jedním z hledisek, dle kterých lze rozhodčí smlouvy klasifikovat, a asi i tím nejtradičnějším, je, zda jsou uzavírány před vznikem či až po vzniku sporu. Toto rozdělení ostatně předvídá i § 2 odst. 3 ZRR a další právní prameny včetně Newyorské úmluvy.¹⁷¹ Rovněž lze zkoumat, zda rozhodčí smlouva zakládá pravomoc k řízení před stálým rozhodčím soudem, či k řízení *ad hoc*. Ač se však mnohá literatura omezuje pouze na toto rozčlenění, bylo by nesprávné se domnívat, že jde o klasifikaci jedinou. Možností náhledu a kritérií totiž existuje téměř nekonečně mnoho.

V rámci kapitoly si nekladu za cíl poskytnout vyčerpávající výčet všech druhů, to by ostatně nebylo – vzhledem k pestrosti formulací rozhodčích smluv – ani možné. Namísto toho se pokusím vymezit takové, které se v praxi často objevují a které i literatura označuje za problematické. Těžiště výběru bude spočívat především tam, kde existuje třetí plocha s rozhodčími smlouvami asymetrickými. Bude proto dán prostor jednak rozhodčím smlouvám, jež dávají stranám možnost volby mezi rozhodčím řízením a řízením soudním, jednak těm, kde existují pochybnosti, zda vůbec došlo k vyjádření vůle podřídit své spory rozhodčímu řízení. Svou pozornost zaměřím i na rozhodčí smlouvy, ve kterých není předem určeno sídlo řízení, a je tak tzv. plovoucí.

Dovolím si na tomto místě avizovat, že odlišit jednotlivé druhy je mnohdy poměrně problematické. Totožně formulovaná rozhodčí smlouva totiž může být klasifikována různě, stejně tak ale totožně klasifikované ujednání může mít zcela odlišné znění. S vědomím této skutečnosti jsem se proto rozhodla vytvořit takové členění, jež reflektuje formulaci rozhodčí smlouvy. Teprve v návaznosti na formulaci rozebírám, jakým způsobem může být daná rozhodčí smlouva posuzována a hodnocena.

---

¹⁷⁰ HRNČIŘÍKOVÁ et al., op. cit., s. 134-135.

¹⁷¹ ICCA's Guide, op. cit., s. 19. Tak činí čl. II odst. 1 „zavazují podrobit rozhodčímu řízení všechny nebo některé spory, které mezi nimi vznikly nebo mohou vzniknout“.

3.1 Typy rozhodčích smluv aneb tradiční dělení

V první řadě nelze opomenout tradiční dělení, které předvídá i § 2 odst. 3 ZRŘ. Toto ustanovení rozlišuje rozhodčí doložku (*arbitration clause*) a smlouvu o rozhodci (*submission agreement*).¹⁷² V rámci české literatury je možné se setkat ještě s vyčleňováním třetího typu, a to neomezeného kompromisu.¹⁷³ Existují rovněž zdroje, které nad rámec těchto tří typů odlišují ještě asymetrickou rozhodčí smlouvu.¹⁷⁴

3.1.1 Rozhodčí doložka

Rozhodčí doložka je v praxi nejčastější a bývá součástí jiné smlouvy, tj. smlouvy hlavní.¹⁷⁵ Představuje ujednání stran, že spory, které by mezi nimi v budoucnu mohly z dané smlouvy vzniknout, budou předloženy rozhodčímu orgánu.¹⁷⁶ Jedná se tedy o závazek směrem do budoucna učiněný ve chvíli, kdy žádný spor ještě neexistuje, a týká se konkrétně vymezeného smluvního vztahu.¹⁷⁷ Svým rozsahem může pokrývat všechny vzniklé spory, resp. ty, jež jsou arbitrabilní, může být ale i omezena jen na určitý okruh právních vztahů.¹⁷⁸

Rozhodčí doložka může být včleněna přímo do těla smlouvy hlavní, lze ji ale zakomponovat i do obchodních podmínek či obdobného dokumentu.¹⁷⁹ Rozhodčí doložka může být obsažena i ve smlouvě rámcové a vztahovat se na neplnění jak povinností z rámcové smlouvy, tak i povinností z dílčích smluv.¹⁸⁰

¹⁷² WINTEROVÁ, MACKOVÁ, op. cit., s. 591; REDFERN; HUNTER, op. cit., s. 72 para 2.02; MOSES, op. cit., s. 17.

¹⁷³ ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 127-128; HOLÁ, Lenka; HRNČIŘÍKOVÁ, Miluše. *Mimosoudní metody řešení sporů: vysokoškolská učebnice*. Praha: Leges, 2017, s. 24-125.

¹⁷⁴ PAUKNEROVÁ et al., op. cit., s. 770; RŮŽIČKA, op. cit., s. 40-44; KLEIN, Bohuslav; DOLEČEK, Martin. *Meritum: Rozhodčí řízení*. Praha: ASPI, 2007, s. 17.

¹⁷⁵ PAUKNEROVÁ et al., op. cit., s. 779.

¹⁷⁶ WINTEROVÁ, MACKOVÁ, op. cit., s. 591; REDFERN; HUNTER, op. cit., s. 72 para 2.03.

¹⁷⁷ RŮŽIČKA, op. cit., s. 41.

¹⁷⁸ V takovém případě lze hovořit o tzv. subjektivní arbitrabilitě (více: ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 144).

¹⁷⁹ V takovém případě na ně musí být odkázáno a strana musí mít možnost se s nimi seznámit – § 3 odst. 2 ZRŘ, podobně i čl. 7 odst. 6 Vzorového zákona UNCITRAL, v jehož světle lze vykládat čl. II odst. 2 Newyorské úmluvy.

¹⁸⁰ ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 128.

Charakteristickým znakem rozhodčí doložky je zpravidla její stručnost. Strany totiž mnohdy doufají, že ke vzniku sporu ani nedojde, sjednávání doložky pro tento případ proto často nevěnují přílišnou pozornost.¹⁸¹

3.1.2 Smlouva o rozhodci

Smlouvu o rozhodci, na rozdíl od rozhodčí doložky, uzavírají strany až po vzniku právního sporu.¹⁸² Může být proto velmi podrobná a vykonstruovaná tak, aby byla co nejvíce způsobilá již vzniklý spor řešit. Jejím obsahem tak často budou konkrétní jména rozhodců a přesná procesní pravidla.¹⁸³

Je ovšem nutné mít na paměti, že ve chvíli, kdy již mezi stranami existuje problém, nemusí být vždy snadné smlouvu o rozhodci vyjednat. Zájmy stran mohou stát v tu chvíli již ve vzájemném konfliktu, sjednávání se proto může značně protáhnout a často nemusí být ani možné. I z toho důvodu se tento typ rozhodčí smlouvy v praxi nevyskytuje příliš často, neboť, pokud již mezi stranami existuje spor, lze předpokládat že nebude zcela jednoduché dosáhnout shody, co se procesního řešení týče.¹⁸⁴

3.1.3 Neomezený kompromis

Neomezeným kompromisem si strany sjednávají, že mezi nimi bude uzavřena rozhodčí smlouva pro neomezený počet smluvních vztahů, do kterých dané smluvní strany po určité časové období vzájemně vstupují. Tím smluvním stranám odpadá nutnost mít v každé jednotlivé smlouvě rozhodčí doložku.¹⁸⁵ Dle *Rozehnalové* by tento typ měl existovat spíše jako samostatný smluvní dokument.¹⁸⁶

---

¹⁸¹ Rozhodčí doložky bývají označovány jako tzv „*midnight clauses*“ (viz REDFERN; HUNTER, op. cit., s. 72 para 2.04).

¹⁸² WINTEROVÁ, MACKOVÁ, op. cit., s. 591.

¹⁸³ REDFERN; HUNTER, op. cit., s. 72 para 2.03.

¹⁸⁴ RŮŽIČKA, op. cit., s. 40; LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 101 para 6-5; REDFERN; HUNTER, op. cit., s. 108 para 2.119.

¹⁸⁵ PAUKNEROVÁ et al., op. cit., s. 770.

¹⁸⁶ ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 128.

3.1.4 Asymetrická rozhodčí smlouva

Asymetrická smlouva je dle *Růžičky* rozhodčí smlouvou, jež dává možnost stranám řešit spory v rozhodčím řízení, nad rámec toho ovšem jedné ze smluvních stran zůstává možnost podání žaloby k obecnému soudu. V takovém případě nemá žalovaná strana právo vznést námitku podle § 106 odst. 1 OSŘ. Tento typ byl v českém prostředí častý především u leasingových smluv.¹⁸⁷

Asymetrickou rozhodčí smlouvu vyčleňuje jako čtvrtý typ rozhodčí smlouvy pouze část české literatury¹⁸⁸, v rámci literatury zahraniční bývá o tomto druhu pojednáno většinou samostatně, popř. v rámci kapitol o patologických rozhodčích smlouvách či platnosti rozhodčích smluv.¹⁸⁹ Jelikož jsem se rozhodla v rámci své práce věnovat právě tomuto druhu, budu jej adresovat podrobněji samostatně.

3.2 Institucionální a *ad hoc* rozhodčí smlouvy

Významným elementem je i podoba samotného rozhodčího orgánu a jeho konstituování. Subjekty, které mají zájem řešit své spory v rozhodčím řízení, se mohou rozhodnout, zda jejich spor bude projednávat stálý rozhodčí soud nebo rozhodce či tribunál ustanovený *ad hoc*. Tato volba by pak měla být reflektována i v rámci konstrukce rozhodčí smlouvy.

3.2.1 Rozhodčí smlouva zakládající pravomoc stálého rozhodčího soudu

Rozhodčí smlouvy zakládající pravomoc stálého rozhodčího soudu musí na takový soud odkázat. Pro tyto potřeby stálé rozhodčí soudy tvoří tzv. doporučené rozhodčí doložky (*recommended/model arbitration clauses*), jež mohou strany v rámci kontraktační fáze inkorporovat do své smlouvy.¹⁹⁰ Stálé rozhodčí soudy pak mnohdy doporučují se od těchto

¹⁸⁷ RŮŽIČKA, op. cit., s. 40; PAUKNEROVÁ et al., op. cit., s. 770.

¹⁸⁸ RŮŽIČKA, op. cit., s. 40; KLEIN; DOLEČEK, op. cit., s. 17.

¹⁸⁹ Samostatně uvádí např. STEINGRUBER, op. cit., s. 132-134 para 8.05-8-15 či WAINCYMER, op. cit., s. 159-160; v rámci platnosti rozhodčích smluv např. REDFERN; HUNTER, op. cit., s. 102-103 para 2.94-2.98 či BORN, op. cit., s. 866-870.

¹⁹⁰ Jsou zpravidla dostupné na webu stálých rozhodčích soudů, výslovně je zmiňuje např. MAKARIUS, op. cit., s. 17.

vzorových doložek neodchylovat, pokud pro to není důvod.¹⁹¹ Pokud si strany přesto přejí doložku modifikovat, nabízejí sekretariáty některých stálých rozhodčích soudů konzultaci,¹⁹² popř. tak lze učinit pomocí interaktivního rozhraní přímo na webu.¹⁹³ Tím se stálé rozhodčí soudy snaží předcházet patologickým rozhodčím smlouvám. Většina stálých rozhodčích soudů nabízí rovněž i vzorové smlouvy o rozhodci.¹⁹⁴

Jedna z doporučených rozhodčích doložek Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR např. zní:

*Čl. 1. Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky podle jeho řádu jedním rozhodcem jmenovaným předsedou Rozhodčího soudu.*¹⁹⁵

Podobně tvoří své doporučené rozhodčí doložky i další stálé rozhodčí soudy při ICC, LCIA, VIAC, SIAC aj. V případě ICC je doporučená rozhodčí doložka formulována následovně:

*Čl. 1. Veškeré spory vzniklé z této smlouvy či v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností podle Pravidel Mezinárodní obchodní komory pro rozhodčí řízení jedním či více rozhodci jmenovanými v souladu s uvedenými Pravidly.*¹⁹⁶

Smluvní strany ovšem mohou sepsat svou rozhodčí smlouvu samy, bez použití vzorů stálých rozhodčích soudů. V rámci českého práva pak

---

¹⁹¹ Zmíněno na přednášce Caroline Ming, představitelky SCAI, , na téma „Introduction to Swiss Rules“ konané dne 15.07.2019 v rámci letní školy Summer ELSA Law School Geneva on Arbitration.

¹⁹² Recommended Clauses. LCIA [online]. London Court of International Arbitration, © 2020 [cit. 17.03.2020].

¹⁹³ Arbitration Clauses. SCAI [online]. Swiss Chambers' Arbitration Institution, © 2020 [cit. 17.03.2020].

¹⁹⁴ Recommended Clauses. LCIA [online]. London Court of International Arbitration, © 2020 [cit. 17.03.2020]; Model Clauses. HKIAC [online]. Hong Kong International Arbitration Centre, © 2020 [cit. 17.03.2020].

¹⁹⁵ Doporučená znění rozhodčích doložek do smluv. Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR [online]. Rozhodčí soud, © 2020 [cit. 17.03.2020].

¹⁹⁶ Standard ICC Arbitration Clause (Czech version). ICC [online]. International Chamber of Commerce, © 2020 [cit. 17.03.2020].

platí, že pokud strany neujednaly v rozhodčí smlouvě jinak, podrobily se volbou stálého rozhodčího soudu i jeho pravidlům či řádu.¹⁹⁷ Rozhodčí smlouva tedy může být velice stručná, neboť neupravené otázky se budou řídit procesními pravidly konkrétního rozhodčího soudu.

3.2.2 Rozhodčí smlouva zakládající pravomoc *ad hoc* rozhodčímu orgánu

Rozhodčí smlouva, jež zakládá pravomoc k *ad hoc* rozhodčímu řízení, ustanovuje rozhodce či rozhodčí tribunál pouze pro řešení konkrétního sporu či sporů.¹⁹⁸ Taková rozhodčí smlouva může být celkem podrobná, neboť na rozdíl od institucionalizovaného rozhodčího řízení zde nejsou žádná rozhodčí pravidla, jež by se mohla použít v případě, že si strany nesjednaly konkrétní procesní postup.¹⁹⁹

Absence defaultních rozhodčích pravidel či řádu klade vyšší nároky na kontraktující subjekty, neboť ty by si měly – aby řízení proběhlo dle jejich představ – konkrétní pravidla stanovit.²⁰⁰ Tak lze učinit přímo sepsáním podobné rozhodčí smlouvy nebo odkazem na existující mezinárodně přijatá pravidla pro *ad hoc* řízení, kterými jsou například Rozhodčí pravidla UNCITRAL.²⁰¹

Pokud si strany pravidla pro průběh rozhodčího řízení nestanoví a ani neodkážou na žádná pravidla pro *ad hoc* rozhodčí řízení, proběhne řízení v režimu zákona. Takovým zákonem bude zákon upravující rozhodčí řízení ve státě, kde se koná rozhodčí řízení.²⁰² Problémem nicméně je, že zákonná úprava rozhodčího řízení není ve většině států příliš podrobná.²⁰³

3.3 Rozhodčí smlouvy s možností volby procesního řešení

Rozhodčí smlouvy s možností volby procesního řešení jsou takové rozhodčí smlouvy, které umožňují zúčastněným stranám si zvolit, zda

---

¹⁹⁷ § 13 odst. 3 ZRŘ

¹⁹⁸ ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 93.

¹⁹⁹ KLEIN; DOLEČEK, op. cit., s. 19.

²⁰⁰ Seznam doporučených obsahových náležitostí uvádí např. RŮŽIČKA, op. cit., s. 46

²⁰¹ ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 190; LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 178 para 8-48.

²⁰² LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 178 para 8-47.

²⁰³ ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 93-94.

budou svůj spor řešit v rámci soudního nebo rozhodčího řízení.²⁰⁴ Literatura i praxe je zná pod vícero označeními. V českém prostředí se o nich hovoří jako o rozhodčích smlouvách kombinovaných,²⁰⁵ alternativních²⁰⁶ či přímo jako o symetrických či asymetrických.²⁰⁷ V zahraniční literatuře se lze setkat s pojmoslovím navázaným na možnost volby (*option arbitration agreement*)²⁰⁸ či na jejich kombinovanou (*combined arbitration agreement*),²⁰⁹ resp. hybridní povahu (*hybrid arbitration agreement*).²¹⁰ Je nicméně důležité zdůraznit, že se nejedná o kolidující rozhodčí a prorogační smlouvu.²¹¹

V rámci své práce jsem se rozhodla držet názvu, jenž by mohl být volným překladem sousloví „*option arbitration agreement*“, tedy rozhodčí smlouvy s možností volby procesního řešení. Tento název, ač poněkud delší, zároveň i vystihuje podstatu těchto rozhodčích smluv.

Použití těchto rozhodčích smluv je vhodné ve chvíli, kdy ze smluvního vztahu mohou vzniknout spory rozmanitého charakteru. Sjednáním možnosti volby totiž strany časově odsouvají volbu způsobu řešení sporu. Ve chvíli, kdy už spor existuje, pak mohou zvolit konkrétní způsob v závislosti na tom, o jakou problematiku se jedná. Některé spory totiž může být výhodnější řešit prostřednictvím řízení rozhodčího, typicky složité faktické otázky vyžadující určitou expertízu či možnost upravit si pravidla řízení. Jiné spory lze naopak efektivněji řešit v rámci soudního řízení, např. drobné nároky.²¹²

Tento druh rozhodčí smlouvy je rovněž příhodný pro situace, kdy v době podpisu rozhodčí smlouvy není či ani nemůže být jasné, kde bude

---

²⁰⁴ PATIL, Salonee. Unilateral Option Clauses: The Way Forward. *Christ University Law Journal* [online]. 2018, Vol. 7, No. 2, s. 46 [cit. 05.03.2020].

²⁰⁵ HOLÁ; HRČIŘÍKOVÁ, op. cit., s. 125.

²⁰⁶ BĚLOHLÁVEK, op. cit., s. 138 para 02.71.

²⁰⁷ RŮŽIČKA, op. cit., s. 43-44; PAUKNEROVÁ et al., op. cit., s. 770.

²⁰⁸ WAINCYMER, op. cit., s. 159-160; MORTEN, Frank. Where to go: the floating arbitration agreement. *Arbitration International* [online] 2019, Vol 35, Issue 2, s. 174 [cit. 05.03.2020].

²⁰⁹ FOUCHARD; GAILLARD; GOLDMAN et al., op. cit., s. 268-272 para 487-490.

²¹⁰ PATIL, op. cit., s. 45-46; JENE, Miguel Gómez. *International Commercial Arbitration in Spain* [online]. Kluwer Arbitration: Kluwer Law International, 2019, s. 118-121 para 8.46-8.51.

²¹¹ JOSEPH, David. *Jurisdiction and arbitration agreements and their enforcement*. London: Sweet & Maxwell, 2005, s. 122 para 4.71.

²¹² STEINGRUBER, op. cit., s. 133 para 8.13.

potenciální místo výkonu rozsudku či rozhodčího nálezů.²¹³ Je-li totiž místo výkonu v Evropské unii, může být díky existenci nařízení Brusel I bis jednodušší cesta soudního řízení. Naopak u států mimo Evropskou unii, které jsou signatáři Newyorské úmluvy, je často snazší domáhat se uznání a výkonu rozhodčího nálezů než soudního rozhodnutí.²¹⁴

Z povahy věci toto dělení přichází v úvahu pouze u rozhodčích doložek. Pokud by totiž byla sjednávána rozhodčí smlouva až po vzniku sporu, jak je tomu v případě smlouvy o rozhodci, není důvod sjednávat volbu, jež má nastat až v budoucnu. Tento druh rozhodčí smlouvy pak může vést jak k *ad hoc*, tak institucionální arbitráži.

V rámci tohoto druhu rozhodčích smluv je dále možné rozlišovat tzv. symetrické rozhodčí smlouvy a asymetrické rozhodčí smlouvy.

3.3.1 Symetrická rozhodčí smlouva

Na základě symetrické rozhodčí smlouvy by měly mít možnost volby mezi rozhodčím a soudním řízením obě, resp. všechny strany.²¹⁵ Tato možnost může být v rozhodčí smlouvě explicitně stanovena a rozhodčí smlouva tak může znít:

Čl. 1. Veškeré spory vzniklé z této smlouvy nebo v souvislosti s ní budou řešeny před soudy v České republice.

Čl. 2. Nezávisle na čl. 1 má kteřákoli ze stran možnost postoupit spor k rozhodčímu řízení v Londýně podle LCIA Pravidel.

²¹³ LÓPEZ, Álvaro de Argumedo Piñeiro; BALMASEDA, Constanza. The disputed validity of hybrid and asymmetric clauses in Europe: a review of the decision of the High court of appeal of Madrid of 18 October 2013. *Spain Arbitration Review* [online]. 2014, Vol. 2014, Issue 19, s. 56 [cit. 05.03.2020].

²¹⁴ Z průzkumu provedeného v květnu 2020 v německy mluvícím prostředí vyplynulo, že dotázaní upřednostňují soudní řízení se sídlem v EU, pochází-li obchodní partner ze státu EU (53,2%), v případě, že pochází obchodní partner ze třetího státu, tato preference klesá (16,2%) a preferovaným způsobem je řízení rozhodčí (58,6%) (zmíněno v rámci webináře na téma „*Dos and Don'ts bei der Gestaltung von Schiedsklauseln in internationalen Verträgen*“ pořádaného GTAI, konaného dne 9. června 2020, vedeného Jamesem Menzsem J. D. a Dmitrym Marenkovem, LL.M.).

²¹⁵ MORTEN, 2019, Vol 35, op. cit., s. 174-175; PATIL, op. cit., s. 46.

Podobně naformulovaná rozhodčí smlouva byla posuzována v roce 1983 britským *High Court of Justice* ve věci *Messiniaki Bergen*.²¹⁶ Soud v první řadě dovodil, že takto konstruovaná doložka je symetrická, tedy že dává možnost zahájit rozhodčí řízení oběma smluvními stranám, a to jak v pozici žalobce, tak žalovaného. Žalovaná strana tedy může požadovat zahájení rozhodčího řízení, přestože žalobce inicioval řízení soudní.²¹⁷ Soud nicméně rozhodl, že doložka není rozhodčí smlouvou, dokud není učiněna volba ve prospěch rozhodčího řízení. Doložka tedy obsahuje možnost volby, jejímž vykonáním teprve vzniká závazná rozhodčí smlouva.²¹⁸ O několik let později v roce 1990 ovšem *High Court of Justice* došel k částečně odlišnému závěru, a to ve věci *Stena Pacifica*. Ohledně velmi podobně znějící doložky soud rozhodl, že je rozhodčí smlouvou, přestože obsahuje podmínku v podobě možnosti volby.²¹⁹

Symetrická rozhodčí smlouva ale může možnost výběru udávat i daleko prostěji pomocí slova „nebo“:

Čl. 1. Veškeré spory vzniklé z této smlouvy nebo v souvislosti s ní budou řešeny před soudy v České republice nebo v rámci rozhodčího řízení v Londýně podle LCIA Pravidel.

Doložku s podobnou konstrukcí posuzoval v roce 2013 francouzský *Cour de Cassation* ve věci *M-Real Alizay v. Thermodyn*.²²⁰ Soud dovodil, že takovéto ujednání nezakládá povinnost zahájit rozhodčí řízení a nepředstavuje tedy *per se* závaznou rozhodčí smlouvu. Namísto toho

---

²¹⁶ Předmětná rozhodčí doložka měla v anglickém jazyce následující znění: „*Any dispute arising under this charter shall be decided by the English courts. (...) Provided that either party may elect to have the dispute referred to the arbitration of a single arbitrator in London. (...) Such election shall be made by written notice by one party to the other not later than 21 days after receipt of a notice given by one party to the other of a dispute having arisen under this charter.*“

²¹⁷ NESBITT, Simon; QUINLAN, Henry. The Status and Operation of Unilateral or Optional Arbitration Clauses. *Arbitration International* [online]. 2006, Vol. 22, Issue 1, s. 139 [cit. 26.02.2020]. Článek rovněž zdůrazňuje důležitost časového limitu pro takovou možnost volby.

²¹⁸ Vyplývá z citací v bodech 69-76 rozhodnutí High Court of the Republic of Singapore ze dne 31.10.2016, *Dyna-Jet Pte Ltd. v. Wilson Taylor Asia Pacific Pte Ltd.*

²¹⁹ Vyplývá z citací v bodech 86-89 rozhodnutí High Court of the Republic of Singapore ze dne 31.10.2016, *Dyna-Jet Pte Ltd. v. Wilson Taylor Asia Pacific Pte Ltd.*

²²⁰ Stěžejní část doložky o řešení sporů zněla: „... *each party will have the opportunity to resort to arbitration or to initiate proceedings before the courts of the place of the buyer's place of business.*“

označil rozhodčí smlouvu jako čistě fakultativní,²²¹ na jejímž základě lze zahájit jak soudní, tak rozhodčí řízení. Na rozdíl od obou výše uvedených rozhodnutí ovšem *Cour de Cassation* nepřiznal možnost volby žalovanému. Jelikož žalobce v daném případě zahájil soudní řízení, respektoval soud tuto volbu a soudní řízení nezastavil.²²²

Při porovnání obou příkladných formulací rozhodčích smluv lze dojít k závěru, že v prvním případě může volbu ve prospěch rozhodčího řízení učinit kterákoli strana, ať už je v pozici žalobce či žalovaného. Je-li tedy zahájeno nejprve soudní řízení, musí jej soud při námitce existence rozhodčí smlouvy žalovaného zastavit a odkázat strany na rozhodčí řízení. Tak učinil i *High Court of Justice* ve výše uvedených rozhodnutích.

V případě druhé formulace bude zřejmě k volbě oprávněn jen žalobce, ať už jím bude kterákoli ze smluvních stran. Ze závěru rozsudku *M-Real Alizay v. Thermodyn* ovšem vyplývá, že taková rozhodčí smlouva není *per se* závazná.²²³ Jelikož v této věci žalobce inicioval řízení u obecného soudu, soud se dále nevěnoval situaci, zda by závazná byla v případě, inicioval-li by řízení rozhodčí.

Jisté vodítko v těchto úvahách může poskytnout korejské rozhodnutí z roku 2003 ve věci *Republic of Korea v. Rotem Co. Ltd.* Korejský Nejvyšší soud posoudil obdobně formulovanou doložku o řešení sporů²²⁴ rovněž jako fakultativní rozhodčí smlouvu, věnoval se ovšem i otázce jejího mechanismu. Soud dovodil, že ujednání by mohlo představovat závaznou rozhodčí smlouvu ve chvíli, kdy by žalobce zahájil rozhodčí řízení a žalovaný se jej účastnil, aniž by namítal nepřislusnost rozhodčího orgánu.²²⁵ Pro konání rozhodčího řízení by tedy strany musely znovu vyjádřit souhlas, a to v případě žalovaného alespoň konkludentně.

Je ovšem nutné poznamenat, že korejské rozhodnutí vycházelo z interpretace korejského zákona o rozhodčím řízení, který předpokládá

²²¹ V anglickém překladu: „*purely optional*“

²²² Rozhodnutí *Cour de Cassation* ze dne 31.07.2006, *M-Real Alizay v. Thermodyn*; Bilateral option clause – importance of clear and unequivocal wording. *International Law Office* [online]. Freshfields, Bruckhaus, Deringer, publikováno 10.04.2014 [cit. 09.05.2020].

²²³ Soud referoval přímo k čl. 1442 francouzského zákona o civilním procesu

²²⁴ Doložka o řešení sporů zněla: „*the dispute shall be referred to adjudication/arbitration in accordance with the laws of the Purchaser's country*“

²²⁵ MINKKINEN, Marieke. A Korean Perspective on Recent French Arbitration Case Law. *Korean Arbitration Review* [online]. Issue 5, s. 26-27 [cit. 05.04.2020].

vylovení pravomoci obecných soudů.²²⁶ Tento požadavek je sice vlastní mnoha právním řádům, většina jurisdikcí na něm nicméně netrvá dogmaticky.²²⁷ Osobně se tedy nedomnívám, že by zmíněné korejské rozhodnutí představovalo model, jenž by byl hoden následování.

Odklon od striktního přístupu lze demonstrovat na příkladu Španělska. Ač byly symetrické rozhodčí smlouvy dříve odmítány, došlo na počátku tisíciletí ke změně právní úpravy a byl odstraněn požadavek „jednoznačné vůle stran podrobit se rozhodčímu řízení“.²²⁸ Díky tomu tak mohlo být v roce 2013 odvolacím soudem v Madridu rozhodnuto, že rozhodčí smlouva podobná uvedenému příkladu je platná.²²⁹

Kromě výše uvedeného existují další a dost možná jednoznačnější varianty, jak rozhodčí smlouvu formulovat. Jednou z nich je přiznání možnosti vybrat si přímo žalobci – tím může být kterákoli ze stran. Znění takové rozhodčí smlouvy může být např. následující:

Čl. 1. Veškeré spory vzniklé z této smlouvy nebo v souvislosti s ní budou řešeny před soudy v České republice.

Čl. 2. Nezávisle na čl. 1 požívá žalobce právo k zahájení rozhodčího řízení v Londýně podle LCIA Pravidel.

Ač se taková rozhodčí smlouva může na první pohled jevit jako asymetrická, dává ve skutečnosti možnost iniciovat rozhodčí řízení oběma stranám, neboť obě se mohou teoreticky ocitnout v pozici žalobce.²³⁰ K takovému závěru došel i český Ústavní soud v roce 2013,

---

²²⁶ MINKKINEN, op. cit., s. 28-29.

²²⁷ Jak bude rozebráno v další kapitole, i formulace, že „rozhodčí řízení může být zahájeno“, bývá vykládána jako možnost volby kterékoli strany ve prospěch rozhodčího řízení. Pokud tedy doložka udává tuto možnost ještě více explicitně slovem „nebo“, nevidím důvod, proč ji hodnotit přísněji. Nutnost exkluzivity byla, navzdory zákonnému požadavku, odmítnuta i v rozhodnutí High Court of Singapore ze dne 13.05.2002, *WSG Nimbus Pte Ltd v. Board of Control for Cricket in Sri Lanka*.

²²⁸ LÓPEZ, op. cit., s. 64-65; MILLER, Lauren D. Is the Unilateral Jurisdiction Clause No Longer an Option: Examining Courts' Justifications for Upholding or Invalidating Asymmetrical or Unilateral Jurisdiction Clauses. *Texas International Law Journal* [online]. 2016, Vol. 51, No. 3, s. 333-334 [cit. 26.02.2020].

²²⁹ Rozhodnutí High Court of Appeal of Madrid ze dne 18.10.2013, spis. zn. LA LEY 172387/2013 (viz JENE, op. cit. s. 119; para 4.49; LÓPEZ, op. cit., s. 66-67; MILLER, op. cit. s. 333). Rozhodčí smlouva dávala oběma stranám (španělská a dánská společnost) na výběr mezi rozhodčím řízením v Haagu podle Arbitration Rules of the Netherlands Arbitration Institute a soudním řízením v s'Hertogenbosch.

²³⁰ WAINCYMER, op. cit., s. 159-160.

kdy posuzoval podobně znějící rozhodčí doložku²³¹ a stanovil, že skutečně dává možnost výběru procesního řešení kterékoli straně, která je v postavení žalobce. Na rozdíl od obecných soudů Ústavní soud odmítl výklad, že by mělo být upřednostněno rozhodčí řízení, dovolává-li se jej žalovaný. Taková interpretace by dle Ústavního soudu odporovala zásadě smluvní autonomie. Soud rovněž poznamenal, že „*ujednání o alternativním způsobu řešení sporů z vlastní smlouvy má proto ve svém důsledku tytéž účinky, jako kdyby účastníci teprve v zahájeném řízení před obecným soudem prohlásili, že na rozhodčí smlouvě netrvají*“.²³²

Osobně vnímám posledně uvedenou rozhodčí smlouvu jako vhodnější, pokud strany chtějí zajistit, že v případě zahájení řízení budou mít možnost volby mezi obecným soudem a rozhodčím orgánem. Navázání na osobu žalobce je, dle mého názoru, způsobitelné zajistit, aby žalovaná strana nemohla požadovat zastavení řízení, v případě, že není s volbou způsobu řešení sporu spokojena. Přiznání možnosti výběru pouze žalobci by rovněž mělo předejít hodnocení jakožto nezávazné či nemandatorní rozhodčí smlouvy.²³³ Teoreticky si lze představit i rozhodčí smlouvu, jejímž beneficentem by byl žalovaný. Takovou konstrukci nicméně nevnímám jako příliš praktickou ani účelnou.

V případě, že si strany přejí, aby měly možnost rozhodčí řízení iniciovat jako žalobci i žalovaní, vnímám jako vhodnou formulaci, již jsem uvedla jako první příklad. V rámci obezřetnosti nicméně považuji za vhodné ji tímto způsobem konkretizovat. Rovněž se mi zdá prozřravé možnost volby časově omezit a tím předejít potenciálním průtahům:

- Čl. 1. *Veškeré spory vzniklé z této smlouvy nebo v souvislosti s ní budou řešeny před soudy v České republice.*
- Čl. 2. *Nezávisle na čl. 1 má kterákoli ze stran, ať už v pozici žalobce či žalovaného, možnost postoupit spor k rozhodčímu řízení v Londýně podle LCIA Pravidel, a to nejpozději do 14 dnů od případného zahájení soudního řízení.*

²³¹ Na rozhodčí smlouvu navazovalo ujednání, že „*ujednáním o této rozhodčí doložce není dotčeno právo žalobce obrátit se se svým nárokem na obecný soud*“. Rozhodčí smlouva byla uzavřena ve vztahu se spotřebitelem, pro výklad jejího mechanismu ale spotřebitelský kontext nehrál roli.

²³² Bod 20-22 nálezu Ústavního soudu ČR ze dne 30.07.2013, spis. zn. II.ÚS 1512/12.

²³³ Srov. Podkapitola 3.4

3.3.2 Asymetrická rozhodčí smlouva

Na rozdíl od symetrické rozhodčí smlouvy je v případě asymetrické možnost zvolit si způsob řešení sporu dána pouze jednomu či některým zúčastněným, jejichž identita je předem známa.²³⁴ Jedna z možností, jak může být taková rozhodčí smlouva formulována, je např. následující:

Čl. 1. Veškeré spory vzniklé z této smlouvy nebo v souvislosti s ní budou řešeny před soudy v České republice.

Čl. 2. Nezávisle na čl. 1 požívá kupující právo k zahájení rozhodčího řízení v Londýně podle LCIA Pravidel.

Je zřejmé, že na rozdíl od symetrické rozhodčí smlouvy je zde předem určené, která ze stran bude mít v případě vzniku sporu možnost výběru jeho procesního řešení. To může vyvolovat otázky, zda je při takovéto formulaci zachována rovnost stran a zda taková rozhodčí smlouva nepřináší jedné straně nepřiměřenou výhodu. Nad rámec otázek, které vznikají v souvislosti se symetrickými rozhodčími smlouvami, přibývají u asymetrických rozhodčích smluv ještě další problematické aspekty. Tomuto druhu bude detailněji věnována celá kapitola 4.

3.4 Nejednoznačné, resp. fakultativní rozhodčí smlouvy

V rámci praxe se lze často setkat s ujednáními, u nichž mohou vznikat pochybnosti, zda jsou vůbec rozhodčí smlouvou, tj. zda strany skutečně zamýšlely podřídit své spory rozhodčímu řízení. Takové rozhodčí smlouvy bývají označovány jako nejednoznačné (*ambiguous arbitration agreement*)²³⁵, fakultativní (*optional arbitration agreement*)²³⁶ či nemandatorní (*non-mandatory arbitration agreement*).²³⁷ V rámci českého prostředí se lze setkat i s termínem alternativní.²³⁸

---

²³⁴ MORTEN, 2019, Vol 35, op. cit., s. 174-175; PATIL, op. cit., s. 46.

²³⁵ LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 155, para 7-73.

²³⁶ BORN, op. cit., s. 788-793; TUNG, Sherling; FORTESE, Fabricio; BALTAG, Crina. *Finances in International Arbitration: Liber Amicorum Patricia Shaughnessy* [online]. Kluwer Arbitration: Kluwer Law International, 2019, s. 49-52.

²³⁷ BORN, op. cit., s. 788-793; TUNG; FORTESE; BALTAG, op. cit., s. 49-52.

²³⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21.02.2008, spis. zn. 32 Cdo 2697/2007; rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23.11.2016, spis. zn. 33 Cdo 1546/2016.

3.4.1 Formulace „strany mohou“

Nejednoznačnost rozhodčí smlouvy nejčastěji spočívá v neurčité formulaci, ze které není zřejmé, zda strany závazně vyjádřily svou vůli řešit spory v rozhodčím řízení. Obsahem takové formulace bývají slovní spojení typu „strany mohou“ (v angličtině nejčastěji „parties may“ či „parties can“) apod. Jednoduchá rozhodčí smlouva tohoto druhu může mít tedy např. následující znění:

Čl. 1. Strany mohou řešit jakýkoli spor vznikající ze smlouvy nebo v souvislosti s ní prostřednictvím rozhodčího řízení v Londýně podle LCIA Pravidel.

Takováto formulace se v praxi objevuje poměrně často. Hned na první pohled si lze představit několik možných interpretací podobného ujednání. Asi nejvíce extrémním je konstatování, že sloveso „may“ je natolik neurčité, že nemůže vyjadřovat vůli stran řešit spory v rozhodčím řízení, a nemůže tak zakládat rozhodčí smlouvou.²³⁹

Protipólem této interpretace je faktické přehlížení slova „mohou“. To může vyústit ve vykládání anglického termínu „may“ jako „shall“. Na základě tohoto výkladu je tedy rozhodčí řízení jediným možným způsobem k autoritativnímu řešení sporu, na nějž se rozhodčí smlouva váže. Tento i předchozí výklad však bývá soudy zpravidla odmítán.

Naopak výklad, ke kterému se přiklání jak literatura,²⁴⁰ tak mnohá soudní rozhodnutí, hovoří ve prospěch možnosti volby. Takto strukturované rozhodčí smlouvy je tak možné chápat jako symetrické, tedy dávající rovnocennou možnost volby mezi rozhodčím a soudním řízením. Stejně jako u symetrických rozhodčích smluv, i tady si lze pokládat otázku, zda má možnost volby pouze strana zahajující rozhodčí řízení, či i strana žalovaná.

První možnou variantu zvolil u podobně znějící doložky²⁴¹ Nejvyšší soud České republiky. Dle jeho rozhodnutí z roku 2008 je takto formulovaná rozhodčí smlouva alternativní a „dává (...) volbu alternativy zahájit řízení u rozhodčího soudu nebo obecného soudu straně zahajující

²³⁹ Tento pohled je odmítán i v tak striktních jurisdikcích jako je např. Čína (viz SUN, Wei; WILLEMS, Melanie. *Arbitration in China: A Practitioner's Guide* [online]. Kluwer Arbitration: Kluwer Law International, 2015, s. 49).

²⁴⁰ BORN, op. cit., s. 789; TUNG; FORTESE; BALTAG, op. cit., s. 50.

²⁴¹ Předmětná doložka zněla: „smluvní strany berou na vědomí, že případné spory, které by mohly vzniknout z této smlouvy a v souvislosti s ní, mohou být mimo jiné řešeny i v rozhodčím řízení u R. s. při H. k. ČR a A. k. ČR podle jeho řádu...“

řízení“.²⁴² Je ovšem vhodné poznamenat, že v citované případě bylo žalobcem zahájeno rozhodčí řízení. Nejvyšší soud se tedy blíže nezaobíral situací, kdy by bylo primárně zahájeno řízení soudní. Bělohlávek nicméně poznamenává, že „na výběr má žalobce (...) [p]řednost má v tomto ohledu zásadně rozhodčí řízení jako výraz podpory autonomie stran“.²⁴³

Většina soudů a rozhodčích tribunálů se nicméně v současné době přiklání k výkladu, že možnost dovolávat se takovéto rozhodčí smlouvy mají strany jak v pozici žalobce, tak žalovaného. Je-li tedy v případě zahájení soudního řízení vznesena námitka existence rozhodčí smlouvy, soudy řízení zastaví. Strany jsou pak následně povinny podrobit se rozhodčímu řízení.²⁴⁴

Často citovaným rozhodnutím s tímto závěrem je rozhodnutí kanadského *Ontario Court of Appeal* z roku 1999 ve věci *Canadian National Railway v. Lovat Tunnel Equipment*. Ohledně obdobně znějící rozhodčí smlouvy²⁴⁵ soud stanovil, že se jí může dovolávat každá z jejích smluvních stran, a to jak v pozici žalobce, tak žalovaného. Druhá strana je pak následně povinna se rozhodčímu řízení podrobit. Přestože tedy bylo nejprve zahájeno soudní řízení, soud na základě námítky žalovaného řízení zastavil a odkázal strany na rozhodčí řízení.²⁴⁶ Soud výslovně odmítl vykládat sloveso „*may*“ jako „*shall*“, neboť to by možnost volby nepřipouštělo.²⁴⁷

Je zajímavé podotknout, že soud argumentoval i potřebou efektivní interpretace. Pokud lze tedy rozhodčí smlouvu vykládat dvěma způsoby, měl by soud upřednostnit ten, který hovoří ve prospěch konání rozhodčího řízení. Opačný výklad (v tomto případě úplná nezávaznost rozhodčí smlouvy) by znamenal, že je ujednání ve smlouvě nadbytečné,

---

²⁴² Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21.02.2008, spis. zn. 32 Cdo 2697/2007. Je otázkou, nakolik sehrálo roli ujednání „*mimo jiné*“. S ohledem na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23.11.2016, spis. zn. 33 Cdo 1546/2016 se lze ovšem domnívat, že by soud rozhodl stejně, kdyby v doložce „*mimo jiné*“ absentovalo.

²⁴³ BĚLOHLÁVEK, op. cit., s. 138 para 02.70.

²⁴⁴ BORN, op. cit., s. 789.

²⁴⁵ Rozhodčí smlouva zněla: „*the parties may refer any dispute under this Agreement to arbitration, in accordance with Arbitration Act of Ontario*“.

²⁴⁶ Bod 12 a 14 rozhodnutí Court of Appeal for Ontario ze dne 23.06.1999, *Canadian National Railway v. Lovat Tunnel Equipment Inc.*

²⁴⁷ Bod 13 rozhodnutí *Canadian National Railway v. Lovat Tunnel Equipment Inc.*

neboť možnost dohodnout se na rozhodčím řízení po vzniku sporu mají strany kdykoli.²⁴⁸

V podobném duchu hovoří i rozhodnutí britského *High Court of Justice* z roku 2000 ve věci *Lobb Partnership v. Aintree Racecourse*,²⁴⁹ v jehož rámci soud odkazuje i na rozhodnutí *Messiniaki Bergen* zmíněné v předchozí podkapitole.²⁵⁰ Tato dvě rozhodnutí cituje i rozhodnutí Nejvyššího soudu v Singapuru z roku 2002 ve věci *WSG Nimbus v. Board of Control for Cricket*. I zde soud dovodil, že rozhodčí smlouva obsahující slovo „*may*“ je rozhodčí smlouvou, jakmile se jí jedna ze stran rozhodne dovolat.²⁵¹

Na zmíněná rozhodnutí se odvolává i *Privy Council* v rozhodnutí z roku 2016 ve věci *Anzen. v. Hermes One*, které rovněž stanovuje, že rozhodčí doložka obsahující slovo „*may*“ opravňuje kteroukoli ze stran k zahájení rozhodčího řízení, a to jak v pozici žalobce, tak žalovaného. Tomuto rozhodnutí je vhodné věnovat větší pozornost, a to hned ze dvou důvodů. Jednak byla součástí přezkumu poměrně pečlivě sestavená rozhodčí doložka²⁵², jednak *Privy Council* vytyčil 3 možné způsoby její interpretace.

Nejprve odmítl ten, který by znemožňoval žalobci zahájit soudní řízení, odmítl tedy vykládat sloveso „*may*“ jako „*shall*“. Následně posuzoval, zda může žalovaný v případě, že žalobce zahájil řízení soudní, požadovat jeho zastavení, aniž by musel sám zahájit řízení rozhodčí, nebo zda je nutné nejprve formálně rozhodčí řízení zahájit. Nezbytnost

---

²⁴⁸ Bod 13 a 21 rozhodnutí *Canadian National Railway. v. Lovat Tunnel Equipment*.

²⁴⁹ Rozhodčí smlouva v tomto případě zněla: „*Disputes may be dealt with [arbitration] but shall otherwise be referred to the English courts.*“

²⁵⁰ NARANCIO, Victoria; NACHIF, Antonio. Optional, Blank and Combined Arbitration Agreements: Analysis of the Superior Tribunal de Justiça's Judgment in Graal v. Kieppe. *Revista Comercialista* [online]. 2016, Vol. 6, No. 15, s. 24-25 [cit. 25.04.2020]; Bod 16-18 rozhodnutí *Privy Council* ze dne 18.01.2016, *Anzen Ltd. and others v Hermes One Ltd.*

²⁵¹ Bod 17-30 rozhodnutí *High Court of Singapore* ze dne 13.05.2002, *WSG Nimbus Pte Ltd v. Board of Control for Cricket in Sri Lanka*. Rozhodčí doložka zněla: „*In the event that the parties have a dispute (...) they shall use their best endeavours to resolve it through good faith negotiations. In the event that they fail to do so after 14 days then either party may elect to submit such matter to arbitration in Singapore...*“

²⁵² Stěžejní část rozhodčí doložky zněla: „*If a dispute arises out of or relates to this Agreement (...) and the dispute cannot be settled within twenty (20) business days through negotiation, any Party may submit the dispute to binding arbitration.*“ Nad rámec toho doložka obsahovala i volbu práva rozhodného, poměrně podrobně stanovené pravomoci rozhodce a povinnosti stran.

zahájení rozhodčího řízení byla odmítnuta, neboť jediné, co by strana, která je v soudním řízení v pozici žalovaného, mohla v arbitráži požadovat, je negativní nález svědčící o její neodpovědnosti. Taková povinnost byla označena za odporující „obchodnímu zdravému rozumu“²⁵³ a principu, že strany rozhodčí smlouvy jsou vzájemně zavázané spolupracovat při vedení rozhodčího řízení. Varianta, že by ujednání neopravňovalo k zahájení rozhodčího řízení vůbec, nebyla vznesena ani jednou ze stran, a soud se jí proto nezabýval.²⁵⁴

Uvedená rozhodnutí jsem vybrala jako nejvíce zmiňovaná. Ta zároveň demonstrují převažující náhled, že rozhodčí smlouvy typu „mohou“ zavazují strany k rozhodčímu řízení, jakmile si tak jedna ze stran přeje. Některá z nich výslovně odmítají výklad ve prospěch čisté fakultativnosti a nezávaznosti. S tímto přístupem lze, dle mého názoru, bez problému souhlasit. Pokud by totiž rozhodčí smlouva byla vykládána jako čistě nezávazná, bylo by nutné pro konání rozhodčího řízení uzavřít novou rozhodčí smlouvu. Původní ujednání by tak plnilo pouze jakousi informativní funkci, že alternativa rozhodčího řízení existuje. Taková doložka by postrádala jakýkoli smysl a stranám by nic nepřinášela, neboť možnost uzavřít rozhodčí smlouvu kdykoli v budoucnu mají strany kdykoli.²⁵⁵

Přesto je však ve výjimečných případech nezávaznost konstatována, a to zejm. pokud znění rozhodčí smlouvy jiný výklad nepřipouští.²⁵⁶ V roce 2011 tak *District Court of Columbia* ve věci *Nanosolutions* posoudil rozhodčí smlouvu, dle které „*mohou být spory po vzájemné dohodě řešeny prostřednictvím rozhodčího řízení*“,²⁵⁷ jako nezávaznou.²⁵⁸

---

²⁵³ Privy Council hovoří o „*business common sense*“.

²⁵⁴ Rozhodnutí Privy Council ze dne 18.01.2016, *Anzen Ltd. and others v Hermes One Ltd.*; BAINSFAR, Bruno. „Any Party May Submit the Dispute to Binding Arbitration“: the Privy Council Examines the Option to Arbitrate. *Kluwer Arbitration Blog* [online] Kluwer Arbitration, publikováno 02.03.2016 [cit. 25.04.2020].

²⁵⁵ BORN, op. cit., s. 789; Bod 13 rozhodnutí *Canadian National Railway. v. Lovat Tunnel Equipment*.

²⁵⁶ TUNG; FORTESE; BALTAG, op. cit., s. 51.

²⁵⁷ Rozhodčí smlouva zněla: „*Any dispute (...) arising out of or relating to this Agreement (...) may, upon mutual agreement of the parties hereto, be finally settled by arbitration.*“

²⁵⁸ Rozhodnutí US District Court of Columbia ze dne 02.07.2011, *Nanosolutions, LLC, et al. v. Rudy Prajza, et al.* (viz VAN DEN BERG, Albert Jan. *Yearbook Commercial Arbitration 2011 – Volume XXXVI* [online]. Kluwer Arbitration: ICCA & Kluwer Law International, 2011, s. 474-477).

Jak je patrné, rozhodčí smlouvy, na jejichž základě strany „mohou“ řešit spory v rozhodčím řízení, vybízí hned k několika možným výkladům. Nevnímám je proto jako vhodné k jednoznačnému založení pravomoci rozhodčího orgánu. Pokud je v zájmu stran skutečně mít možnost volby, lze si představit jednoznačnější varianty takové formulace, jak jsem ostatně nastínila v podkapitole 3.3. Faktem nicméně zůstává, že nejednoznačnost může být mnohdy některou ze smluvních stran kvitována, a to zejm. v případech, kdy se v pozici žalované snaží oddálit vydání závazného rozhodnutí. Námitka existence rozhodčí smlouvy či naopak její neexistence tak může být vítanou vstupenkou k protahování řízení.

3.4.2 Formulace „v případě arbitráže“

Kromě formulace „mohou“ či „může“ lze ale problematický aspekt spatřovat i ve slovních spojeních „v případě arbitráže“, „bude-li se konat rozhodčí řízení, ...“ apod. (v angličtině „*in case of arbitration*“, „*arbitration, if any, ...*“, atd.). Takto nejednoznačná rozhodčí smlouva může mít zhruba následující znění:

Čl. 1. *Bude-li se konat rozhodčí řízení, tak v Paříži.*

Pro potřeby následného rozboru uvádím i formulaci v anglickém jazyce:

Čl. 1. *Arbitration, if any, to be held/settled in Paris.*

Lze argumentovat, že se ve skutečnosti nejedná o rozhodčí smlouvou, ale pouze o ujednání o rozhodčím řízení,²⁵⁹ jež v případě v budoucnu uzavřené rozhodčí smlouvy předvídá místo řízení. Takovou naráci zvolil i americký *District Court in Illinois* v roce 2002 ve věci *Eurosteel*. V případě téměř totožné rozhodčí smlouvy²⁶⁰ dovodil, že toto ujednání má za následek pouze to, že pokud se strany dohodnou na rozhodčím řízení, bude se konat v Paříži.²⁶¹

²⁵⁹ Blíže k tomu např. ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 124.

²⁶⁰ Rozhodčí doložka zněla: „*Arbitration, if any, to be settled in Paris by Chambre Arbitrale Maritime*“. V tomto případě je zde ještě jeden problematický aspekt, a to formulace „to be settled“, k tomu více MORTEN, Frank. Arbitration ‘if any’ or ‘to be settled’: A pathological yet curable agreement to arbitrate? *ASA Bulletin* [online]. 2019, Vol. 37, Issue 4, s. 898-900 [cit. 14.04.2020].

²⁶¹ Rozhodnutí US District Court in Illinois ze dne 22.08.2002, *Eurosteel Corporation v. M/V Millenium Falson*.

Tento postoj byl nicméně překonán jak ve Spojených státech, tak jinde. V roce 2004 rozhodl *District Court for the Southern District of New York* ve věci *Koningsborg* o obdobné doložce,²⁶² že slovní spojení „*if any*“ se vztahuje k potenciálně vznikajícím sporům. Vystane-li tedy sporná otázka, bude řešena v rozhodčím řízení v Paříži. Rozhodčí smlouva tak byla shledána jako platná a pro strany závazná.²⁶³ Ve stejném roce a ve stejném duchu rozhodl i *District Court in Minnesota* ve věci *Marilis*.²⁶⁴ Soud označil předchozí uvedená rozhodnutí za protichůdná a rozhodl se následovat linii rozhodnutí ve věci *Koningsborg*. Soud mj. dovodil, že určit místo rozhodčího řízení, ale neujednat řízení samotné se nejeví jako smysluplné.²⁶⁵

Mimo Spojené státy americké označil podobné ujednání²⁶⁶ za platnou a závaznou rozhodčí smlouvu i britský *High Court of Justice* v roce 1995 ve věci *Mangistaumunaigaz Oil*. Soud vyložil slovní spojení „*if any*“ z obchodního hlediska za nadbytečné, eventuálně referující ke vzniklým sporům.²⁶⁷

V rámci České republiky byla podobná formulace posuzována Nejvyšším soudem v roce 2016.²⁶⁸ Rozhodčí doložka začínající slovy „*V případě rozhodčího řízení ...*“ a následovaná stanovením mechanismu výběru rozhodce byla soudem posouzena jako alternativní.²⁶⁹ Na rozdíl od uvedených anglosaských rozhodnutí zvolil Nejvyšší soud České republiky jiné hodnocení. Je nicméně nutné poznamenat, že v rámci rozsudku nebyla provedena detailnější analýza.

---

²⁶² Rozhodčí doložka zněla: „*Arbitration, if any, to be settled in Paris by Chambre Arbitrale Maritime and French Law to apply.*“

²⁶³ MORTEN, 2019, Vol. 37, op. cit., s. 894.

²⁶⁴ Rozhodčí doložka zněla: „*Arbitration, if any, to be settled in Paris by Chamber Arbitrale Maritime.*“

²⁶⁵ Rozhodnutí US District Court in Minnesota ze dne 14.12.2004, *Usinor Steel Corporation v. M/V Marilis*.

²⁶⁶ Rozhodčí doložka zněla: „*Arbitration, if any, by I.C.C. rules in London. – English law to apply.*“

²⁶⁷ MORTEN, 2019, Vol. 37, op. cit., s. 897; SUH, Jae Hee. Interpretation of pathological clauses: a cautionary tale? *Practical Law Arbitration Blog* [online]. Thomson Reuters, publikováno 31.01.2019 [cit. 12.05.2020]. Tady poněkud selhává český překlad „v případě arbitráže“, neboť „*if any*“ může být chápáno i jako reference k nevyřčenému slovu „*disputes*“, ne „*arbitration*“.

²⁶⁸ Rozsudek Nejvyššího soud ČR ze dne 23.11.2016, spis. zn. 33 Cdo 1546/2016.

²⁶⁹ A to s odkazem na výše zmíněné usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 02. 2008, spis. zn. 32 Cdo 2697/2007.

I v tomto případě tedy nelze podobnou formulaci doporučit. Jen z výše uvedeného přehledu je patrné, že rozhodčí smlouva typu „v případě arbitráže...“ vybízí k minimálně třem různým závěrům. Postřehy, jež jsem učinila v předchozím oddíle, jsou tak aplikovatelné i zde.

3.4.3 Formulace „bez přístupu k obecným soudům“

Nejednoznačnost může být spatřována i v návaznosti na samotnou metodu řešení sporu. Takovými případy jsou rozhodčí smlouvy, z nichž není zcela patrné, že strany skutečně zamýšlely podřídit svůj spor rozhodčímu řízení nebo jiné formě (alternativního) řešení sporu.²⁷⁰ V samotné rozhodčí smlouvě pak slovo rozhodčí řízení, příp. arbitráž, nemusí být vůbec použito a smlouva tak může znít např. následovně:

Čl. 1. Veškeré spory vzniklé z této smlouvy nebo v souvislosti s ní budou řešeny, bez přístupu k obecným soudům, ve Stockholmu.

Či dokonce:

Čl. 1. Veškeré spory vzniklé z této smlouvy nebo v souvislosti s ní budou řešeny oprávněnou jurisdikcí v Ženevě.

Velmi podobnou doložku, jako je první uvedený příklad,²⁷¹ posuzoval německý *Oberlandesgericht Stuttgart* v roce 2006. Soud dovodil, že se jedná o rozhodčí smlouvu, dle které je k rozhodování příslušný Rozhodčí institut Stockholmské obchodní komory.²⁷² Je důležité zdůraznit, že doložka obsahovala nadpis „Arbitráž“ a byla následována pasáží, jež stanovila, že nález rozhodčí komise bude pro strany konečný a závazný. Soud při posuzování rozhodčí smlouvy přihlédl k anglické i ruské verzi smlouvy, ale kromě jazykového výkladu zdůraznil i výklad teleologický. Dovodil, že strany jistě neměly v úmyslu podrobit se pravomoci obecných soudů, jak mohlo případně vyplývat z ruského znění smlouvy. Jak strany, tak předmět sporu totiž neměly

²⁷⁰ LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 155 para 7-73; JOSEPH, op. cit., s. 100 para 4.26

²⁷¹ Předmětná část doložky zněla: „... *If Parties cannot agree upon an amicable settlement then all disputes and differences are to be submitted without resource [sic] to the ordinary court to Stockholm, Sweden.*“

²⁷² MAKARIUS, op. cit., s. 37; REDFERN; HUNTER, op. cit., s. 136 para 2.199.

ke Švédsku žádný vztah. Naopak Rozhodčí institut Stockholmské obchodní komory je jeden z nejznámějších stálých rozhodčích soudů, což soud vedlo k závěru, že právě jej strany, byť nejednoznačně, označily.²⁷³

To, že svou roli může hrát i nadpis, je patrné ze švýcarského rozhodnutí *Bundesgericht* z roku 2015. Soud v něm posuzoval obdobné ujednání jako druhý uvedený příklad výše.²⁷⁴ Soud posuzoval rozhodčí doložku dle švýcarského práva,²⁷⁵ interpretoval ji však ve světle obecných principů smluvního práva. Jako významný argumentační prvek byla použita skutečnost, že předmětná klauzule měla nadpis „ARBITRÁŽ“, a to velkými písmeny a tučně. To soud zohlednil navzdory tomu, že jiný článek smlouvy stanovil, že „*nadpisy ustanovení jsou včleněny pouze pro přehlednost a neovlivňují konstrukci smlouvy*“.²⁷⁶ Nad rámec toho soud rovněž pracoval s argumentem, že smluvní strany zřejmě nezamýšlely vést soudní řízení ve třetí zemi. Jelikož byly kontraktujícími subjekty ruská, britská a francouzská společnost, určil jako pravděpodobnější, že strany chtěly řešit své spory v Ženevě, jež je známa pro rozhodčí řízení, ne před jejími obecnými soudy.²⁷⁷ Toto rozhodnutí tak může být považováno za jeden z mnoha projevů „*arbitration-friendly*“ přístupu švýcarských soudů.²⁷⁸

Neurčitost rozhodčí smlouvy může spočívat i v **řadě dalších skutečností**, jako např. nejednoznačnost zvoleného sídla rozhodčího řízení či označení neexistujícího stálého rozhodčího soudu. V těchto případech ovšem zpravidla nevzniká otázka, zda strany vůbec zamýšlely

---

²⁷³ Zejm. body 33-35 rozhodnutí Oberlandesgericht Stuttgart ze dne 15.05.2016, spis. zn. 5 U 21/06.

²⁷⁴ Doložka zněla: „*Any disputes and disagreements that may arise out of or in connection with this Contract have to be settled between the Parties by negotiations. If no Contract can be reached, the Parties shall submit their dispute to the empowered jurisdiction of Geneva, Switzerland.*“

²⁷⁵ Více ohledně švýcarského modelu určování rozhodného práva viz Oddíl 2.2.3.

²⁷⁶ Klauzule ve smlouvě zněla „*The headings to clauses are inserted for convenience only and shall not affect the construction of this Contract.*“

²⁷⁷ Sekce 2.2.2. a 2.2.3.1 rozhodnutí švýcarského Bundesgericht ze dne 15.09.2015, spis. zn. 4A_136/2015.

²⁷⁸ Zmíněné rozhodnutí není označováno jako přelomové (viz STUTZER, Hansjörg; BÖSCH, Michael. Just write "ARBITRATION" – and you get it in Switzerland! *Arbitration Newsletter Switzerland* [online]. Thouvenin Rechtsanwälte, publikováno 22.10.2015 [cit. 09.05.2020]).

uzavřít rozhodčí smlouvu.²⁷⁹ V rámci této podkapitoly a ani v rámci celé práce se jim proto nebudu věnovat.

3.5 Tzv. plovoucí rozhodčí smlouvy

Za plovoucí rozhodčí smlouvy (*floating arbitration agreement*) bývají označovány ty rozhodčí smlouvy, u kterých není v době jejich sjednávání přesně stanoveno místo rozhodčího řízení, ale přesto je později – v době zahájení řešení sporu – možné jej určit.²⁸⁰ Mohou mít různé znění, jedním z nich je např. následující:

Čl. 1. Veškeré spory vzniklé z této smlouvy nebo v souvislosti s ní budou řešeny v rámci rozhodčího řízení v místě sídla žalovaného.

Z takového ujednání je jasně patrné, že je místo řízení závislé na sídle žalovaného subjektu a může se tedy v konkrétních případech lišit. To může zaručit jistou vyváženost a může být rozumnou alternativou k neutrálnímu výběru místa rozhodčího řízení.²⁸¹

Komplikace může taková rozhodčí smlouva způsobovat v souvislosti se vzájemnými žalobami (*counterclaims*). Formulace „v místě sídla žalovaného“ totiž může vyvolávat pochybnost, zda je k řešení vzájemné žaloby příslušný tentýž rozhodčí orgán. Rozhodnutím *Court of Appeal Ninth Circuit* z roku 2010 ve věci *Polimaster* bylo dovozeno, že pojem žalovaný musí být chápán jako osoba, proti níž je řízení vedeno. Pokud tedy chce žalovaný vznést svou vzájemnou žalobu, stává se de facto žalobcem – příslušný je pak jiný rozhodčí orgán. Soud se zabýval i možnou neekonomičností takového závěru, nicméně dovedl, že nelze předjímat, že ekonomičnost byla motivací stran k takovému ujednání.²⁸² Takový závěr však nelze považovat za univerzálně aplikovatelný.²⁸³

Tento druh rozhodčí smlouvy může připomínat rozhodčí smlouvy s možností volby procesního řešení, neboť i zde není v době sjednávání

²⁷⁹ LEW; MISTELIS; KRÖLL, op. cit., s. 155-157 para 7-75-7-76.

²⁸⁰ MORTEN, 2019, Vol. 35, op. cit., s. 171.

²⁸¹ MORTEN, 2019, Vol. 35, op. cit., s. 172.

²⁸² Rozhodnutí US Court of Appeal Ninth Circuit ze dne 28.09.2010, *Polimaster Ltd. v. RAE Sys. Inc.*

²⁸³ Více: MORTEN, 2019, Vol. 35, op. cit., s. 188-189.

jasně dané místo řízení. V tomto případě ovšem není ani jedné ze stran dána možnost volby, „vznášející“ se místo řízení je pouze důsledkem navázání na osobu žalobce či žalovaného, jejichž totožnost je před vznikem sporu nejistá. Rovněž zde nejsou ve hře dva odlišné způsoby řešení sporů. V praxi ovšem mohou být plovoucí rozhodčí smlouvy kombinované i s možností volby. Lze si pak představit např. následující znění:

Čl. 1. Veškeré spory vzniklé z této smlouvy nebo v souvislosti s ní budou řešeny v rámci rozhodčího řízení v Pekingu nebo v Londýně na základě volby žalovaného.

Takovou doložku²⁸⁴ posuzoval v roce 1993 britský *Court of Appeal of England and Wales* ve věci *Star Shipping*. Soud dovodil, že předem nejasné sídlo rozhodčího řízení a potenciální rozhodné právo není překážkou platnosti rozhodčí smlouvy. Odmítl rovněž i argument, že termín „žalovaný“ může být víceznačný. Předmětná doložka tedy byla shledána platnou rozhodčí smlouvou.²⁸⁵

V českém prostředí byla obdobná doložka²⁸⁶ řešena v roce 1976 před Rozhodčím soudem při Československé obchodní a průmyslové komoře v Praze, kde podal žalobce žalobu. Předsednictvo vyhovělo námítce žalované strany a řízení pro nepřislušnost zastavilo. RS ČSOPK tedy přiznal volbu žalovanému.²⁸⁷

Je možné podotknout, že takto formulovaná rozhodčí smlouva může být vhodným kompromisem. V rámci obchodních styků totiž lze předpokládat, že jednotlivé subjekty budou preferovat řízení ve státě svého sídla či místa podnikání, tedy v místě, s jehož právním řádem jsou

---

²⁸⁴ Doložka zněla: „*Any dispute arising under the charter is to be referred to arbitration in Beijing or London in defendant's option.*”

²⁸⁵ Zejm. bod 36 rozhodnutí *Court of Appeal of England and Wales (Civil Division)* ze dne 20.05.1993, *Star Shipping A.S. v. China National Foreign Trade Transportation Corporation* (viz VAN DEN BERG, Albert Jan. *Yearbook Commercial Arbitration 1997 - Volume XXII* [online]. Kluwer Arbitration: ICCA & Kluwer Law International, 1997, s. 826; dále jen „rozhodnutí *Star Shipping*“); srov. starší rozhodnutí *Iran Vojdan* (viz JOSEPH, op. cit., s. 175 para 6.55 či TWEEDDALE, Andrew; TWEEDDALE, Keren. *Arbitration of Commercial Disputes: International and English Law and Practice*. Oxford: Oxford University Press, s. 583-594 para 20.25-20.27).

²⁸⁶ Doložka zněla: „*International Chamber of Commerce either in Paris or Prague*“, s tím že volba byla ve smlouvě dána žalovanému

²⁸⁷ ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 167; BĚLOHLÁVEK, op. cit., s. 567-568 para 15.63.

více seznámeni. Tomu se nicméně druhá strana nebude vždy chtít podřídit. V úvahu přichází volba neutrálního sídla, to ale může v důsledku být znevýhodněním pro obě strany. Jako alternativa tedy může sloužit výše uvedená doložka, jež – alespoň částečně – může posílit pozici žalovaného, jehož identita ale není v době uzavření smlouvy známa.²⁸⁸

3.6 Dílčí shrnutí

Z příkladů uvedených v této kapitole je patrné, že rozhodčí smlouvy lze třídit a kategorizovat na základě mnoha hledisek, jež se mohou prolínat. Takové členění bývá mnohdy navázáno na problematické aspekty jednotlivých rozhodčích smluv. Ty ovšem rozhodčími orgány i soudy mohou být identifikovány různě. I v případě téměř stejně formulované rozhodčí smlouvy tak může docházet k odlišným závěrům a potažmo i podřazení pod jiný druh. Příkladem toho mohou být ujednání obsahující slovní spojení „strany mohou“.

I napříč různými druhy rozhodčích smluv ovšem může docházet k nekonzistentním pojetím. Pro demonstrování může posloužit porovnání rozhodnutí týkajících se ujednání, jež dávají na výběr mezi soudním a rozhodčím řízením pomocí slova „nebo“, s rozhodnutími o rozhodčích smlouvách, na jejichž základě „může“ být rozhodčí řízení zahájeno. I přes to, že by se výslovná konstrukce konstrukce „nebo“ mohla zdát daleko jednoznačnější, jsou soudy k přiznání možnosti volby poměrně zdrženlivé. Naopak poněkud vágní formulace „strany mohou“ bývá dle většinové judikatury k možnosti volby dostatečná.

I přes rozdílná hodnocení lze ovšem sledovat trend rozhodování ve prospěch konání rozhodčího řízení. Konstatování, že patologické rozhodčí smlouvy jsou neplatné jako celek, jsou v tomto kontextu skutečně spíše výjimečná. Soudy proto v rámci posuzování rozhodčí smluv pracují s různými interpretačními prostředky. Namísto dosloveného jazykové výkladu často volí přihlídnutí k obchodnímu smyslu daných ujednání a zvažují, jaké mohly mít strany pro jejich sjednání pohnutky. V potaz jsou pak brány i nadpisy klauzulí (někdy dokonce i jejich typografická stránka), celkový kontext smlouvy, ale i skutečnosti jako odlišná sídla smluvních stran.

---

²⁸⁸ Tuto úvahu provedl i Court of Appeal of England and Wales v rozhodnutí *Star Shipping* (bod 18).

Přestože soudy velmi často referují ke svému národnímu právu, aniž by detailněji zkoumaly právo rozhodné pro rozhodčí smlouvu, dosahují svých hlavních závěrů často nezávisle na něm. Mnohem častěji tak přicházejí ke slovu interpretační postupy zohledňující faktické okolnosti a komerční prostředí, v němž smluvní strany operují. Reference k národnímu právu pak většinou končí u skutečnosti, že daná rozhodčí smlouva je rozhodčí smlouvou ve smyslu jejího obecného právního zakotvení. Hodnocení materiálních náležitostí a interpretace tak většinou probíhají nezávisle na konkrétních člancích a paragrafech.

4 Asymetrické rozhodčí smlouvy

Pod pojmem asymetrické rozhodčí smlouvy se rozumí takové rozhodčí smlouvy, které dávají právo zvolit si mezi řešením sporu v rámci soudního nebo rozhodčího řízení. Takovou možnost ovšem přiznávají pouze jednomu či některým zúčastněným, jejichž identita je předem známa.²⁸⁹ Tím se liší od symetrických rozhodčích smluv.

Takové rozhodčí smlouvy bývají nazývané rovněž jako jednostranné (*unilateral/one-sided*),²⁹⁰ nevzájemné (*non-mutual*),²⁹¹ s jednostrannou možností volby (*sole option*)²⁹² či nepřesně jako s možností volby (*option/optional*)²⁹³ či alternativní (*alternative*).²⁹⁴ V rámci terminologie je možné se setkat i s termínem hybridní doložka o řešení sporů (*hybrid dispute resolution clause*), která předpokládá dělbu pravomocí mezi rozhodčí orgány a soudy.²⁹⁵ Podstatou asymetrických rozhodčích smluv je ovšem – bez ohledu na jejich pojmenování – možnost volby, jež má v případě vzniku sporu jedna, resp. některé smluvní strany, jejichž totožnost je předem známa.

Asymetrická rozhodčí smlouva se obvykle skládá z prorogační smlouvy, na jejímž základě mohou strany iniciovat soudní řízení. Nad rámec toho je ovšem jedné ze smluvních stran dána možnost využít způsobu řešení sporu prostřednictvím řízení rozhodčího. Takto popsaná asymetrická rozhodčí smlouva může mít např. následující znění:

Čl. 1. Veškeré spory vzniklé z této smlouvy nebo v souvislosti s ní budou řešeny před soudy v České republice.

Čl. 2. Nezávisle na čl. 1 požívá kupující právo k zahájení rozhodčího řízení v Londýně podle LCIA Pravidel.

²⁸⁹ STEINGRUBER, op. cit., s. 132 para 8.06; FOUCHARD; GAILLARD, GOLDMAN et al., op. cit., s. 268, para 488; MORTEN, 2019, Vol. 35, op. cit., s. 174-175; PATIL, op. cit., s. 46.

²⁹⁰ STEINGRUBER, op. cit., s. 132 para 8.06; JOSEPH, op. cit., s. 102 para 4.29; DFRAGUIEV, op. cit., s. 19 a násl.

²⁹¹ BORN, op. cit., s. 866; STEINGRUBER, op. cit., s. 132 para 8.08.

²⁹² REDFERN; HUNTER, op. cit., s. 102 para 2.94.

²⁹³ MORTEN, 2019, Vol. 35, op. cit., s. 174-177.

²⁹⁴ KOTELNIKOV, Andrey et al. *Arbitration in Russia* [online] Kluwer Arbitration: Kluwer Law International, 2019, s. 57.

²⁹⁵ PATIL, op. cit., s. 46.

Asymetrická rozhodčí smlouva ovšem může být vystavěna i v „obráceném poměru“. Dle takového ujednání jsou obě smluvní strany oprávněné projednat potenciální spor v rámci rozhodčího řízení, jedné ze stran je ovšem nad rámec toho umožněn přístup k řízení soudnímu. Uvedená rozhodčí smlouva může mít např. následující znění:

Čl. 1. Veškeré spory vzniklé z této smlouvy nebo v souvislosti s ní budou řešeny v rámci rozhodčího řízení v Londýně podle LCIA Pravidel.

Čl. 2. Nezávisle na čl. 1 požívá kupující právo k zahájení soudního řízení před soudy v České republice.

Jak je možné si všimnout, je u obou výše uvedených rozhodčích smluv už v momentě kontraktace jasné, která ze smluvních stran požívá práva volby ve způsobu procesního řešení sporu. Rozhodčí smlouva ovšem může být konstruována i tak, že dává možnost volby žalobci, bez ohledu na to, kdo takovým žalobcem je. Podoba takové rozhodčí smlouvy může být následující:

Čl. 1. Veškeré spory vzniklé z této smlouvy nebo v souvislosti s ní budou řešeny před soudy v České republice.

Čl. 2. Nezávisle na čl. 1 požívá žalobce právo k zahájení rozhodčího řízení v Londýně podle LCIA Pravidel.

Samozřejmě i v tomto případě může být primárním způsobem řešení sporu rozhodčí řízení a možnost volby dána ve prospěch řízení soudního, nicméně tady se rozdíl mezi oběma variantami stírá. Vzhledem k tomu, že možnost volby je dána žalobci obecně, má možnost zahájit oba typy řízení kterákoli ze smluvních stran. Žádné ze stran tedy není dáno více práv než straně druhé, není mezi nimi tudíž nerovné postavení. Jedná se tedy o symetrickou rozhodčí smlouvu, o které bylo blíže pojednáno v oddíle 3.3.1.

4.1 Vhodnost asymetrických rozhodčích smluv

S asymetrickými rozhodčími smlouvami je možné se setkat zejména v bankovním sektoru.²⁹⁶ To má své opodstatnění především

---

²⁹⁶ STEINGRUBER, op. cit., s. 132 para 8.08; FOUCHARD; GAILLARD, GOLDMAN et al., op. cit., s. 268, para 488.

v rostoucí míře globalizace, v jejímž důsledku se mohou klienti velkých světových bank nacházet v různých zemích světa a stejně tak i jejich majetek. Inkorporace asymetrických rozhodčích doložek do úvěrových smluv si klade za cíl dosáhnout na majetek postihovaný v rámci potenciálního výkonu rozhodčích nálezů, který se může nacházet v rozličných jurisdikcích. A protože je banka v případě úvěrových smluv prakticky vždy stranou se silnější vyjednávací pozicí, jsou rozhodčí smlouvy sepsány tak, aby širší možnost volby byla dána právě bance.²⁹⁷

Asymetrické rozhodčí smlouvy je ovšem možné nalézt i v dalších smluvních typech – v pracovních či nájemních (popř. dopravních nájemních) smlouvách.²⁹⁸

Strana, jež je nadána možností volby, se tedy až po vzniku sporu může rozhodnout, zda je pro ni výhodnější řešit záležitost v rozhodčím nebo soudním řízení.²⁹⁹ Aspektů, které mohou být zvažovány, je mnoho. Kromě potenciálního místa výkonu lze kalkulovat i s hodnotou a předmětem sporu. Drobné nároky a či např. žaloby na zaplacení kupní ceny mohou být jednodušeji projednány soudem.³⁰⁰ Naopak v případě složitých faktických otázek lze využít možnost, kterou nabízí rozhodčí řízení, a to nominovat znalce jakožto rozhodce,³⁰¹ a tím ušetřit náklady. Rovněž lze ujednat zrychleného řízení (*expedited procedure*),³⁰² je-li čas esenciální veličinou. Rozhodčí řízení může být i vhodnější pro řešení sporů dotýkající se know-how či obchodních tajemství.

²⁹⁷ DRAGUIEV, op. cit., s. 19-20; KOTELNIKOV, op. cit., s. 57-58; PATIL, op. cit., s. 47.

²⁹⁸ DRAGUIEV, op. cit., s. 21; VAN ZELST, Bas. Unilateral Option Arbitration Clauses in the EU: A Comparative Assessment of the Operation of Unilateral Option Arbitration Clauses in the European Context. *Journal of International Arbitration* [online]. 2016, Vol. 33, Issue 4, s. 368 [cit. 26.02.2020].

²⁹⁹ STEINGRUBER, op. cit., s. 133-134 para 8.13-8.15.

³⁰⁰ STEINGRUBER, op. cit., s. 133 para 8.13; LÓPEZ; BALMASEDA, op. cit., s. 56.

³⁰¹ VAN ZELST, op. cit., s. 368. Z průzkumu provedeného v květnu 2020 v německy hovořícím prostředí vyplynulo, že možnost volby rozhodce je důvodem pro zvolení rozhodčího řízení jakožto způsobu řešení sporu pro 45% respondentů (zmněno na webináři na téma „*Dos and Don'ts bei der Gestaltung von Schiedsklauseln in internationalen Verträgen*“ pořádaném GTAI, konaném dne 9. června 2020, vedeným Jamesem Menzem J. D. a Dmitrym Marenkovem, LL.M.).

³⁰² ROZEHNALOVÁ, op. cit., s. 83.

4.2 Problematické aspekty asymetrických rozhodčích smluv

Přestože existuje nespočet právních vztahů, kde by asymetrické rozhodčí smlouvy mohly být vhodným ujednáním o řešení sporů, neznamená to, že jsou vždy bezproblémové. Nástrah, které jsou s asymetrickými rozhodčími smlouvami spojeny, je hned několik. Mnohé z nich jsou totožné jako v případě symetrických rozhodčích smluv. V první řadě vyvstává otázka, zda taková ujednání vůbec konstituují rozhodčí smlouvu, resp. zda je lze považovat za „*dohodu stran, že všechny nebo určité spory, které mezi nimi vznikly nebo mohou vzniknout z určitého právního vztahu (...), budou řešeny v rozhodčím řízení*“.³⁰³ Jelikož jedné ze smluvních stran, popř. některým z nich je vedle možnosti obrátit se na rozhodce či rozhodčí tribunál ponechána možnost soudního projednání, je možné mít pochybnost o tom, zda asymetrická rozhodčí smlouva vůbec obsahuje vůli stran projednat věc v rozhodčím řízení. Některé právní řády totiž rozhodčí smlouvu chápou jako projev vůle stran odejmout věc z pravomoci soudů, platnost rozhodčí smlouvy proto podmiňují výlučností dohody ve prospěch arbitráže.³⁰⁴

Stejně jako u symetrických rozhodčích smluv vyvstává i zde otázka platnosti. Připustíme-li totiž, že je asymetrická rozhodčí smlouva rozhodčí smlouvou, je možné se ptát, zda se jedná o rozhodčí smlouvu platnou, patologickou či neplatnou. I zde je tedy nutná interpretace. Stejně jako u symetrických rozhodčích smluv je i v případě asymetrických nutno vypořádat se s přípustností volby a jejím mechanismem. Bude volba přiznána straně s možností volby pouze jako žalobci nebo i jako žalovanému?

Nad rámec toho je zde i aspekt rovného postavení stran. Chce-li totiž smluvní strana, jež nemá možnost volby, zpochybnit platnost asymetrické rozhodčí smlouvy, může argumentovat nerovností či nepřiměřeností takové smlouvy.

Většina rozhodčích smluv, se kterými je možné se setkat v mezinárodním obchodním styku a které jednotlivé rozhodčí instituce uvádějí jako vzorové, bývá obvykle synallagmatická. Dává tedy každé

---

³⁰³ ČL. 7 Vzorového zákona UNCITRAL, obdobnou definici pak obsahuje i čl. II odst. 1 Newyorské úmluvy a mnohé národní právní řády.

³⁰⁴ SUN; WILLEMS, op. cit., s. 49; podobně i rozhodnutí *Republic of Korea v. Rotem Co. Ltd.* zmiňované v oddíle 3.3.1.

ze stran právo obrátit se na nezávislého rozhodce, popř. rozhodčí tribunál.³⁰⁵ Takto konstruované rozhodčí smlouvy v sobě nesou rovné postavení stran, které často bývá projevem skutečnosti, že ani jeden ze subjektů nemá výrazně silnější vyjednávací pozici při sjednávání obchodní smlouvy.³⁰⁶ Symetrie rozhodčí smlouvy ovšem může být výsledkem i pouhého inkorporování vzorové rozhodčí doložky některého ze stálých rozhodčích soudů.

U rozhodčích smluv asymetrických, resp. nesynallagmatických, naopak výše uvedené elementy často absentují.³⁰⁷ Rozhodčí smlouvy, které dávají právo projednat spor v rozhodčím řízení pouze jedné straně, tak bývají velmi často důsledkem nerovnosti subjektů při kontraktačním vyjednávání. Někdy ovšem také bývají vyústěním skutečnosti, že je velmi snadno předvídatelné, která ze stran může být potenciálním žalobcem.³⁰⁸

4.3 Možné přístupy k asymetrickým rozhodčím smlouvám

Zmíněné problematické aspekty bývají při posuzování rozhodčích smluv zvažovány jak rozhodčími, tak soudními orgány. Jednotlivé jurisdikce zaujmají k asymetrickým rozhodčím smlouvám odlišné a v některých případech i zcela protichůdné postoje. Způsob, jakým je následně s asymetrickou rozhodčí smlouvou zacházeno, navíc nemusí být konzistentní ani v rámci té dané jurisdikce. Přestože jsou ve většině zemí asymetrické rozhodčí smlouvy považovány za platné a rozhodčí nálezy vydané na jejich základě vykonatelné, existuje nezanedbatelný počet států, kde takováto smluvní ujednání představují překážku platnosti rozhodčí smlouvy, nebo minimálně interpretační komplikaci.³⁰⁹

V mnohých zemích je ale přesto možné sledovat jistou míru geneze přístupu k asymetrickým rozhodčím smlouvám spočívající v prvotním

³⁰⁵ STEINGRUBER, op. cit., s. 132 para 8.05.

³⁰⁶ STEINGRUBER, op. cit., s. 132 para 8.07.

³⁰⁷ STEINGRUBER, op. cit., s. 132 para 8.07.

³⁰⁸ DRAGUIEV, op. cit., s. 2; STEINGRUBER, op. cit., s. 132 para 8.07.

³⁰⁹ BORN, op. cit., s. 866; DRAGUIEV, op. cit., s. 20. Zajímavým počinem advokátní kanceláře Clifford Chance byla snaha o vytvoření mapy problematičnosti asymetrických rozhodčích smluv k lednu 2017. V rámci mapy nicméně nejsou zohledněny aspekty smluvních stran ani faktické nakládání s rozhodčí smlouvou. (viz BERARD, Marie et al. Unilateral Option Clauses – 2017 Survey. *Clifford Chance* [online]. Clifford Chance, © 2018 [cit. 26.02.2020]).

odmítání jejich platnosti a pozdější akceptaci. I v rámci právních řádů podléhajících tomuto vývoji ovšem není možné tuto tendenci spatřit u všech typů smluvních vztahů. Hlavní roli hraje zejména status smluvních stran, proto je-li např. jedním ze smluvních partnerů spotřebitel, příp. jiná slabší smluvní strana, může se hodnocení platnosti asymetrické doložky v rámci jednoho státu lišit.

4.3.1 Asymetrická rozhodčí smlouva jako platná rozhodčí smlouva

Jak již bylo zmíněno výše, převažující množství států považuje asymetrickou rozhodčí smlouvu za platné ujednání stran, které zakládá jedné ze stran právo obracet se na rozhodčí orgán.³¹⁰ Hodí se ovšem poznamenat, že tento postoj je v mnohých z těchto států až výdobytkem poměrně nedávné doby.

Ilustrujeme-li historický vývoj např. na **Velké Británii**, lze najít značné množství starších rozhodnutí, které platnost rozhodčí smlouvy podmiňují její symetrií, resp. vzájemností. V soudním rozhodnutí ve věci *Baron v. Sunderland* z roku 1966 tak např. zaznělo, že „... je nezbytnou součástí [rozhodčí doložky], že každá ze stran může v situaci vzniku sporu zahájit rozhodčí řízení [;] jinými slovy, doložka musí dávat toto právo oboustranně“. Podobné odůvodnění obsahovalo i rozhodnutí v záležitosti *Tote Bookmakers* z roku 1985.³¹¹

Kolem roku 1986 ovšem nastává v judikatuře poměrně razantní obrat a britské soudy opouští svůj požadavek na vzájemnost rozhodčích smluv. Prvním rozhodnutím v tomto duchu je rozsudek ve věci *Pittalis v. Sherefettin*, ve kterém soudce dovodil, že skutečnost, že možnost volby procesního řešení je dána pouze jedné straně, je irelevantní, neboť ujednání vyhovuje oběma stranám.³¹² Soudce v dané věci konkrétně stanovil, že „nevidí důvod, proč by dohoda mezi dvěma osobami propůjčující pouze jedné z nich právo obrátit se na rozhodčí řízení neměla zakládat rozhodčí řízení“.³¹³ Novější britská judikatura se proto přiklání k zachování platnosti těchto rozhodčích smluv.

---

³¹⁰ BORN, op. cit., s. 866; REDFERN; HUNTER, op. cit., s. 103, para 2.96.

³¹¹ BORN, op. cit., s. 866-867; MORTEN, 2019, Vol. 35, op. cit., s. 175-176

³¹² BORN, op. cit., s. 867

³¹³ MORTEN, 2019, Vol. 35, op. cit., s. 177

Rozhodnutí, která potvrzují platnost asymetrických rozhodčích smluv, se opírají o zásadu autonomie vůle. V souladu s touto zásadou si strany mohou samy upravit, jak bude dané rozhodčí řízení vypadat. Takovéto ujednání pak – v obchodních vztazích zejména – může být i pro jednu ze stran méně výhodné. To bylo ostatně výslovně stanoveno v případě *NB Three Shipping v. Harabell Shipping*. V dané věci strany uzavřely smlouvu o nájmu dvou lodí a jako rozhodné právo si zvolily právo anglické. Doložka o řešení sporů zněla následujícím způsobem:

Čl. 47. Anglické soudy mají pravomoc řešit spory, které mohou vzniknout z této nájmní smlouvy nebo v souvislosti s ní, Vlastník má ale možnost obrátit se s jakýmkoli sporem na rozhodčí řízení (...) v Londýně.³¹⁴

Britský *High Court of Justice* konstatoval, že takovéto smluvní ustanovení může být bez problémů považováno za rozhodčí smlouvu, neboť jednostranná volba rozhodčího řízení je pro její konstituování dostatečná.³¹⁵ Část literatury citující toto rozhodnutí se spokojí s tímto závěrem³¹⁶, nicméně podíváme-li přímo do textu daného rozhodnutí, nelze přehlédnout skutečnost, že britský soud šel ve svém závěru ještě dál.

Soud v dané věci totiž konstatoval, že čl. 47 smlouvy je sepsán tak, aby dával „lepší“ práva vlastníkům, tj. pouze jedné ze stran. Dané ustanovení proto může zakládat vlastníkům právo k úspěšnému podání návrhu na zastavení soudního řízení, pokud se rozhodli daný spor řešit v rámci arbitráže, přestože protistrana, tedy nájemci, podala žalobu k soudu dříve. Opačný závěr by dle soudu odporoval obchodnímu smyslu celého smluvního ustanovení. Protistrana tedy nemůže na základě

³¹⁴ Rozhodčí doložka v anglicky psané nájmní smlouvě měla znění: „47.02 *The courts of England shall have jurisdiction to settle any disputes which may arise out of or in connection with this Charterparty but the Owner shall have the option of bringing any dispute hereunder to arbitration. (...) 47.10 Any dispute arising from the provisions of this Charterparty or its performance which cannot be resolved by mutual agreement which the Owner determines to resolve by arbitration shall be referred to arbitration in London...*“.

³¹⁵ Bod 12 rozhodnutí *High Court of Justice (Queen's Bench Division)* ze dne 13.10.2004, *NB Three Shipping v. Harabell Shipping*.

³¹⁶ BORN, op. cit., s. 867; STEINGRUBER, op. cit., s. 133 para 8.11.

ujednání ve smlouvě profitovat ze skutečnosti, že institucionalizované řešení sporu zahájila jako první.³¹⁷

K podobně vstřícnému výkladu došel *High Court of Justice* i ve věci *Law Debenture Trust v. Elektrim Finance*. Doložka o řešení sporu měla – oproti předcházejícímu případu – obrácenou podobu. Opravňovala totiž obě strany iniciovat rozhodčí řízení a nad rámec toho umožňovala některým ze smluvních stran zahájit řízení soudní:

Čl. 29. *Jakýkoli spor vznikající z této smlouvy nebo v souvislosti s ní může být kteroukoli ze stran postoupen rozhodčímu řízení podle Pravidel UNCITRAL (...) v Londýně (...).*

Čl. 30. *Nezávisle na [ustanovení 29], ve výslovný prospěch [stran A] tímto [strany B] souhlasí, že [strany A] mají výlučné právo, na základě své volby, podat žalobu k soudům v Anglii, které mají nevýlučnou pravomoc k řešení sporů...*³¹⁸

Co se týče asymetrie dané doložky jako takové, soud konstatoval, že asymetrická rozhodčí doložka dává jedné straně lepší postavení než straně druhé, takový charakter ovšem mohou mít i jiná smluvní ujednání.³¹⁹ V souvislosti s možností volby procesního řešení soud dovodil – s odkazem na rozsudek *NB Three Shipping v. Harabell Shipping* – že daná asymetrická rozhodčí doložka v sobě nese možnost zahájit soudní řízení, přestože bylo již dříve zahájeno řízení rozhodčí. Z důvodu následné volby soudního řešení musí být řízení rozhodčí zastaveno.³²⁰

Možnost zastavit probíhající řízení v důsledku učinění volby mezi soudním a rozhodčím řízením bylo možné, v britské judikatuře zejména,

---

³¹⁷ Bod 11 a 12 rozhodnutí *NB Three Shipping v. Harabell Shipping* obsahující argumentaci „Charterers can obtain no advantage from 'jumping the starting gun'.“

³¹⁸ Rozhodčí doložka v anglicky psané smlouvě měla znění: „29.2 Any dispute arising out of or in connection with these presents (...) may be submitted by any party to arbitration for final settlement under (the UNCITRAL Arbitration Rules) (...) in London (...) 29.7 Notwithstanding Clause 29.2, for the exclusive benefit of the Trustee and each of the Bondholders, [EFBV] and [ESA] hereby agree that the Trustee and each of the Bondholders shall have the exclusive right, at their option, to apply to the courts of England, who shall have non-exclusive jurisdiction to settle any disputes...“

³¹⁹ Bod 44 rozhodnutí *High Court of Justice (Chancery Division)* ze dne 01.07.2005, *Law Debenture Trust plc. v. Elektrim Finance B.V. and others*; REDFERN; HUNTER, op. cit., s. 102 para 2.95.

³²⁰ Bod 47 rozhodnutí *Law Debenture Trust plc. v. Elektrim Finance B.V. and others*.

sledovat i v případě symetrických rozhodčích smluv a rozhodčích smluv typu „strany mohou“.³²¹ V této pozici britské soudy zjevně setrvávají i v případě rozhodčích smluv asymetrických. Není zde podle všeho ani podstatné, zda dochází k zastavení soudního nebo rozhodčího řízení.

Z výše uvedeného je tedy patrné, že Velká Británie v průběhu desetiletí prošla značným vývojem směrem k přijímání a potvrzování platnosti asymetrických rozhodčích smluv. Velmi podobný průběh lze sledovat i v judikatuře ve Spojených státech amerických.³²² Tento vývoj ovšem nelze plošně vztáhnout na všechny potenciální strany sporu. Odlišný přístup stále často zůstává zachován ve vztahu ke slabší straně, kterou může být např. spotřebitel či zaměstnanec.³²³

Zůstaneme-li ovšem u vztahů podnikatelských, starší rozhodnutí soudů ve **Spojených státech amerických** operují – stejně jako ty britské – s požadavkem vzájemnosti. Rozhodnutí se výslovně dovolávají tzv. doktrínu vzájemnosti (*doctrine of mutuality*). Od této doktríny bylo ovšem později upuštěno, neboť ve smluvním vztahu lze jen stěží zajistit výměnu stejných práv; do popředí se tak dostala vůle stran.³²⁴

Zajímavý argumentační prvek ve prospěch přiznání platnosti asymetrické rozhodčí smlouvy obsahoval rozsudek Nejvyššího soudu Aljašky ve věci *Willis Flooring v. Howard S. Lease Constr. Co.* z roku 1983. Rozhodčí smlouva, kterou strany v daném případě uzavřely, měla poměrně netradiční podobu:

Čl. 31. Zhotovitel má, na základě své vlastní volby, právo požadovat po subdodavateli řešení [jakéhokoli sporu] prostřednictvím rozhodčího řízení. (...) Subdodavatel souhlasí s tím, že na základě písemné žádosti zhotovitele (...) se stane stranou jakéhokoli rozhodčího řízení zahrnujícího zhotovitele...“³²⁵

³²¹ Viz Oddíl 3.4.1. V rámci odůvodnění rozhodnutí bývá často odkazováno na jiná rozhodnutí, a to napříč druhy prezentovanými v této práci.

³²² BORN, op. cit., s. 867.

³²³ BORN, op. cit., s. 869.

³²⁴ BORN, op. cit., s. 867-868; STEINGRUBER, op. cit., s. 133 para 8.10. Podrobněji o vývoji amerického přístupu pojednává DRAHOZAL, Christopher R. *Nonmutual Agreements to Arbitrate. Journal of Corporation Law* [online]. 2002, Vol. 27, No. 24, s. 537-566 [cit. 03.03.2020] či PERÉNYIOVÁ, op. cit., s. 32-61.

³²⁵ Doložka uvedená ve smlouvě měla následující anglické znění: „*Contractor, at its sole option, shall have the right to require Subcontractor to arbitrate any and all claims,*

Aljašský soud v této věci vyhodnotil, že v daném smluvním ujednání nespátřuje žádnou nespravedlnost ani donucení. Nad rámec toho konstatoval, že rozhodčí řízení není v žádném směru více či méně spravedlivé než řízení soudní.³²⁶

Kromě doktríny vzájemnosti existuje řada rozhodnutí amerických soudů, jež posuzuje platnost či neplatnost rozhodčí smlouvy na základě tzv. *doctrine of unconscionability*.³²⁷ Tato doktrína však bývá převážně aplikována v situacích, kdy je jednou ze smluvních stran zaměstnanec nebo spotřebitel, tedy slabší strana. Ve vztahu mezi podnikateli se tedy zpravidla neuplatní.³²⁸

Vedle Velké Británie či Spojených států amerických existují ovšem i státy, které dlouholetý vývoj posuzování asymetrických rozhodčích smluv postrádají. Jednou z takových zemí je **Singapur**, kde byla asymetrická rozhodčí smlouva poprvé³²⁹ soudně hodnocena až v roce 2016. Doložka o řešení sporů v případě *Dyna-Jet Pte v. Wilson Taylor Asia Pacific Pte* zněla následujícím způsobem:

Čl. 1. Jakýkoli nárok, spor nebo porušení smlouvy bude řešen smírně (...). V případě, že smírného řešení nebude dosaženo, může být spor na základě volby Dyna-Jet předložen do rozhodčího řízení podle anglického práva konaného v Singapuru."³³⁰

---

disputes, and other matters in question between the Contractor and the Subcontractor arising out of or related to the Subcontract or the breach thereof. Subcontractor agrees that, upon the written demand of Contractor based on a contention of a duty of Subcontractor to indemnify Contractor, it will become a party to any arbitration proceeding involving Contractor, and any third party."

³²⁶ Rozhodnutí Supreme Court of Alaska ze dne 07.01.1983, *Willis Flooring v. Howard S. Lease Constr. Co.*

³²⁷ Jedná se o doktrínu smluvního práva, která popisuje vlastnost smluvního ustanovení, které zakotvuje tak nespravedlivé a převážně jednostranné podmínky, jež jdou k tíži straně se slabší vyjednávací pozicí, že je v rozporu s dobrými mravy.

³²⁸ Born k tomuto uvádí, že v případě zaměstnanců či spotřebitelů je často konstatován jak nedostatek vzájemnosti, tak „*unconscionability*“ (BORN, op. cit., s. 869).

³²⁹ PETIT. Sherina et al. *Asymmetric arbitration agreements: A global perspective. International Arbitration Report* [online]. London: Norton Rose Fulbright, 2017, Issue 9, s. 25 [cit. 26.02.2020].

³³⁰ Doložka o řešení sporů měla znění: „*Any claim or dispute or breach of terms of the Contract shall be settled amicably between the parties by mutual consultation. If no amicable settlement is reached through discussions, at the election of Dyna-Jet, the*

Na základě tohoto ujednání podala společnost Dyna-Jet žalobu u obecného soudu. Protistrana se nicméně dožadovala zastavení řízení z důvodu existence rozhodčí smlouvy. Prvoinstanční soud konstatoval, že mezi stranami sice existuje rozhodčí smlouva, je ale v tomto případě nezpůsobilá k použití z důvodu neučinění volby. Pokud by se o ovšem v jiném budoucím společnost Dyna-Jet rozhodla řešit své spory v řízení rozhodčím, může taková rozhodčí smlouva obstát.³³¹

Toto rozhodnutí bylo následně potvrzeno i odvolacím soudem. Ten potvrdil, že se jedná o platnou rozhodčí smlouvu navzdory tomu, že zahájit rozhodčí řízení může jen jedna strana (tj. i přes nedostatek vzájemnosti) a navzdory tomu, že iniciovat rozhodčí řízení je dle této doložky pouze možností a ne povinností (tj. i přes fakultativnost).³³²

V souvislosti s tímto případem považuji za zajímavé zmínit, že singapurský prvoinstanční soud nad rozhodčí smlouvou elaboroval poměrně sofistikovaným způsobem. V první řadě se zabýval tím, zda je použitelná právní úprava pro vnitrostátní nebo mezinárodní rozhodčí řízení. Obě společnosti totiž měly sídlo i místo podnikání v Singapuru. Protože byl ale místem výkonu závazku ze smlouvy ostrov Diego Garcia, rozhodl se soud aplikovat právní předpis dopadající na rozhodčí řízení s mezinárodním prvkem.³³³

Soud uvažoval i nad rozhodným právem pro rozhodčí smlouvu. Právo fóra totiž bylo právo singapurské, smlouva hlavní se ale na základě volby práva řídila anglickým právem. S referencí k rozhodnutí *Sulamérica* soud konstatoval, že rozhodným právem je právo anglické. Možný konflikt se singapurským právem byl ale z důvodu podobnosti právních úprav vyloučen a soud se tedy rozhodl dále nespecifikovat, podle kterého práva bude postupovat.³³⁴

---

dispute may be referred to and personally settled by means of arbitration proceedings, which will be conducted under English Law; and held in Singapore."

³³¹ Rozhodnutí High Court of the Republic of Singapore ze dne 31.10.2016, *Dyna-Jet Pte Ltd. v. Wilson Taylor Asia Pacific Pte Ltd.* Soudl provedl velmi obsáhlou analýzu judikatury států Commonwealthu. Rovněž se věnoval argumentu, zda je vlastně dána volba mezi soudním a rozhodčím řízením, neboť řízení soudní nebylo v doložce vůbec zmíněno. Soud ale dovodil, že „*there is nothing to suggest that Dyna-Jet's choice was between resolving the dispute through arbitration and not resolving the dispute at all*“ (bod 143).

³³² Bod 13 rozhodnutí Court of Appeal of the Republic of Singapore ze dne 26.04.2017, *Wilson Taylor Asia Pacific Pte Ltd v. Dyna-Jet Pte Ltd.*

³³³ Bod 7 a 13 rozhodnutí *Dyna-Jet Pte Ltd. v. Wilson Taylor Asia Pacific Pte Ltd.*

³³⁴ Bod 29-32 rozhodnutí *Dyna-Jet Pte Ltd. v. Wilson Taylor Asia Pacific Pte Ltd.*

Z výše uvedených příkladů je patrné, že zejm. v prostředí Velké Británie, ale i jinde se asymetrické rozhodčí smlouvy těší velmi příznivému zacházení. Většina rozhodnutí operuje s argumenty, že asymetrie rozhodčí smlouvy není překážkou její platnosti. To koresponduje se zřetelem na smluvní autonomii. Skloňovaným je ale i obchodní smysl ujednání, dle kterého není problém, že jedna strana má „lepší“ postavení nebo „více“ práv. V čistě podnikatelských vztazích se mi takový závěr nejeví jako překvapivý.

Považuji za zajímavé zdůraznit, že minimálně v kontextu rozhodnutí *NB Three Shipping v. Harabell Shipping* a *Law Debenture Trust v. Elektrim Finance* se jeví, že není podstatné, zda je „opt-in“ umožněn směrem k soudnímu nebo rozhodčímu řízení. Staví-li se soudy k asymetrickým rozhodčím smlouvám příznivě, nehraje, zdá se, roli, zda mají obě strany možnost rozhodčího nebo soudního řízení. Rovněž i ostatní zmíněná rozhodnutí tímto směrem nepolemizují.

4.3.2 Asymetrická rozhodčí smlouva jako platná rozhodčí smlouva při splnění určitých podmínek

Jednou s jurisdikcí, jež v oblasti asymetrických rozhodčích smluv bohatá jak judikaturou, tak literaturou je **Německo**. V zásadě lze tvrdit, že v rámci německého právního řádu neexistuje ustanovení, na jehož základě by rozhodčí smlouvy s volbou procesního řešení byly neplatné *per se*.³³⁵ V porovnání s příklady v předchozím oddíle nicméně německý přístup není zdaleka tak benevolentní.

Jedním z rizik, které může představovat překážku platnosti asymetrické rozhodčí smlouvy, je rozpor s dobrými mravy. Tak judikoval ostatně Spolkový nejvyšší soud (*Bundesgerichtshof*) již v roce 1989, kdy posoudil jako neplatnou rozhodčí smlouvu, jež dávala možnost iniciovat rozhodčí řízení jmenováním rozhodce pouze jedné straně a zároveň v rámci rozhodčího řízení vylučovala právní zastoupení.³³⁶ Rozpor

---

³³⁵ GEIMER in ZÖLLER, Richard. *Zivilprozessordnung: Kommentar*. 30. neubearbeitete Auflage. Köln: Verlag Dr. Otto Schmidt, 2014, s. 2281 para 35; BORN, op. cit., s. 870; NESBITT; QUINLAN, op. cit., s. 145.

³³⁶ Rozhodnutí Bundesgerichtshof ze dne 26.01.1989, spis. zn. X ZR 23/87, jež konstatuje asymetrickou rozhodčí smlouvu jako neplatnou pro omezení právní ochrany a rozpor s dobrými mravy (§ 138 BGB). Rozhodčí smlouva zněla: „Zur Durchführung von Streitigkeiten wählt die Firma G. eine neutrale Person aus der Wirtschaft oder dem Recht als Schiedsrichter. Der Schiedsrichter entscheidet dann den

s dobrými mravy je nicméně omezen na extrémní případy, nejde tedy o jakýkoli nerovný poměr práv a povinností. Aplikovatelný je nicméně i v případě mezinárodních rozhodčích smluv.³³⁷

Samotná asymetrie tedy důvodem pro neplatnost rozhodčí smlouvy není. V tomto duchu rozhodl i *Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg*, když se při výkonu rozhodčího nálezu v roce 1999 vyjádřil k následující rozhodčí smlouvě:

*Čl. 1. Spory budou na základě naší volby rozhodnuty před rozhodčím soudem W. nebo před obecnými soudy v Hamburku.*³³⁸

Soud nejprve konstatoval, že taková rozhodčí smlouva je dostatečně určitá. Rovněž ale – s odkazem na judikaturu Spolkového nejvyššího soudu (*Bundesgerichtshof*) – stanovil, že možnost volby jedné strany druhou smluvní stranu neznevýhodňuje takovým způsobem, že by jí odpírala právní ochranu. Rozpor s dobrými mravy zde nebyl shledán, neboť ten existuje pouze tehdy, je-li právní ochrana omezena dalšími jednostranně zatěžujícími ujednáními.³³⁹

Jiná je nicméně situace v případě asymetrických rozhodčích smluv, které jsou obsaženy v adhezních smlouvách.³⁴⁰ Ty musí splňovat požadavky dobré víry, nesmí nepřiměřeně znevýhodňovat druhou

---

Streitfall definitiv für beide Seiten. Die Entscheidung ist ohne jeden Widerspruch sofort vollstreckbar. (...) Wird ein Schiedsverfahren durchgeführt, so vertreten sich die Parteien ausschließlich selbst.“

³³⁷ BÄLZ, Kilian; STOMPFE, Philipp. Asymmetrische Streitbeilegungsklauseln in internationalen Wirtschaftsverträgen: Zulässigkeit, Grenzen, Gestaltungsmöglichkeiten. *German Arbitration Journal (SchiedsVZ)* [online]. 2017, Vol. 15, Issue 4, s. 160 [cit. 19.05.2020].

³³⁸ Německé znění rozhodčí smlouvy: „*Streitigkeiten werden nach unserer Wahl vom Schiedsgericht des W. oder den ordentlichen Gerichten in Hamburg entschieden.*“

³³⁹ Rozhodnutí Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg ze dne 14.05.1999, spis. zn. 1 Sch 02/99 – přímé vymezení vůči rozhodnutí Bundesgerichtshof ze dne 26.01.1989, spis. zn. X ZR 23/87

³⁴⁰ BORN, op. cit., s. 870; NESBITT; QUINLAN, op. cit., s. 145-146. V němčině se jedná o termín „*Allgemeine Geschäftsbedingungen*“, neboli „*AGB*“, který by mohl být doslovně přeložen jako „všeobecné obchodní podmínky“. Ze zákonné definice obsažené v § 305 odst. 1 BGB nicméně vyplývá, že se jedná o smluvní podmínky vytvořené pro větší počet smluv, které při uzavírání smlouvy jedna strana překládá druhé. Nezáleží, zda jsou tyto podmínky obsažené v samotné smlouvě či na samostatné listině.

stranu a musí být jasné a srozumitelné,³⁴¹ a to i v případě mezinárodních rozhodčích smluv.³⁴² Pokud tomu tak není, může být asymetrická rozhodčí smlouva – i mezi podnikateli – shledána neplatnou.³⁴³ Tak rozhodl Spolkový nejvyšší soud (*Bundesgerichtshof*) v roce 1998, kdy rozhodčí smlouva měla velmi podobnou formulaci jako ve výše citovaném případě, jen byla obsažena v adhezní smlouvě:

*Čl. 1. Pro řešení případných sporů je na základě naší volby příslušný soud v Gera nebo v Mnichově nebo rozhodčí soud H.F.A. ...*³⁴⁴

Soud shledal takové ujednání v daném případě jako neúčinné, neboť je nepřiměřeně znevýhodňující. Na základě takového znění by totiž strana nadána možností volby mohla svou volbu učinit jak v pozici žalobce, tak žalovaného. Strana, jež možnost volby nemá, by se sice mohla obrátit na obecné soudy, nicméně nemohla by si být jistá, zda žalovaný nevyužije své volby i po jejím podání žaloby. To by ale mohlo vést ke ztrátě času i peněz, což nelze považovat za přípustné. Soud připustil, že tento nedostatek by bylo možné zhojit ujednáním, že strana oprávněná volbou v pozici žalovaného musí na výzvu protistrany učinit svou volbu před zahájením řízení. Takové ujednání by rovněž mělo upravovat následky odmítnutí provedení volby nebo jejího opoždění. Toto ujednání ovšem v posuzované rozhodčí smlouvě chybělo.³⁴⁵

Asymetrická rozhodčí smlouva může nicméně být platná, přestože je obsažena v adhezní smlouvě. A to pokud je předvídatelná a lze na ní vysledovat oprávněný zájem. Tak se vyjádřil *Hanseatisches Oberlandesgericht Bremen* v roce 2006 ohledně následujícího ujednání:

---

³⁴¹ To vyplývá z § 307 BGB, dříve obsaženo v § 9 AGBG (zákon o adhezních smlouvách); NESBITT; QUINLAN, op. cit., s. 145-146.

³⁴² BÄLZ; STOMPFE, op. cit., s. 162.

³⁴³ Rozhodnutí Bundesgerichtshof ze dne 10.10.1991, spis. zn. ZR 141/90 (viz VAN DEN BERG, Albert Jan. *Yearbook Commercial Arbitration 1994 – Volume XIX* [online]. Kluwer Arbitration: ICCA & Kluwer Law International, 1994, s. 202-203 para 4). Rozhodčí doložka zněla: „*Seller may, to the exclusion of ordinary court proceedings, refer the dispute to an arbitral tribunal.*“

³⁴⁴ Německé znění rozhodčí smlouvy: „*Zuständig für die Entscheidung etwaiger Rechtsstreitigkeiten ist nach unserer Wahl das Gericht in Gera oder München oder das Schiedsgericht der Hamburger Freundschaftlichen Arbitrage - unter Ausschluß der Qualitätsarbitrage - nach der Schiedsgerichtsordnung des Warenvereins der Hamburger Börse e.V.*“

³⁴⁵ Rozhodnutí Bundesgerichtshof ze dne 24.09.1998, spis. zn. III ZR 133/97; BĚLOHLÁVEK, op. cit., s. 138-139 para 02.71.

Čl. 1. Všechny spory, které z tohoto obchodního styku vzniknou, budou řešeny před rozhodčím soudem Deutsches Wollschiedsgericht v Brémách. (...) Prodávající má možnost, pokud bude kupující v prodlení s platbou a nevznese námitky, obrátit se na obecný soud.³⁴⁶

Soud v tomto případě odlišil situaci od výše citovaného případu řešeného Spolkovým nejvyšším soudem. Na základě této rozhodčí smlouvy totiž nevzniká riziko ztráty času a peněz, neboť možnost volby je navázána na několik podmínek. Strana, jež nemá možnost volby, tak může předvídat, který orgán bude povolán k řešení sporu, a může ji ovlivnit námitkou existence rozhodčí smlouvy. Soud rovněž dovodil, že volbu může prodávající učinit pouze jako žalobce, neboť právě v tu chvíli je ve hře prodlení s platbou. To navíc ještě podtrhuje možnost námitky kupujícího. Pro takové ujednání lze navíc bez problémů vysledovat i oprávněný zájem. V případě, že je kupující v platební neschopnosti nebo je jen neochotný platit, může prodávající svou pohledávku vynucovat ekonomičtěji u soudu.³⁴⁷

Nelze si nevšimnout, že jak Spolkový nejvyšší soud, tak i druhoinstanční soud odmítl přístup, který byl aplikován ve věci *NB Three Shipping v. Harabell Shipping* či *Law Debenture Trust v. Elektrim Finance*. Skutečnost, že strana oprávněná možností volby procesního řešení by tuto volbu mohla učinit i v pozici žalovaného, se optikou německého právního řádu jeví v kontextu adhezních smluv jako problematická. Důvodem je časová i finanční zátěž pro stranu, jež by zahájila řízení způsobem jí přiznaným, vzápětí by ale byla nucena jej zahájit u jiného orgánu.³⁴⁸

---

³⁴⁶ Německé znění rozhodčí smlouvy: „*Alle Streitigkeiten, welche sich aus dem Geschäftsverkehr ergeben, sind unter Ausschluss des Rechtsweges durch das Deutsche Wollschiedsgericht, Bremen (...) zu entscheiden. (...) Dem Verkäufer steht es frei, wenn der Käufer mit der Zahlung im Verzug ist und Einwendungen nicht erhoben hat, das ordentliche Gericht anzurufen.*“

³⁴⁷ Rozhodnutí Hanseatisches Oberlandesgericht Bremen ze dne 28.06.2006 spis. zn. 2 Sch 03/06.

³⁴⁸ Srov. NESBITT; QUINLAN, op. cit., s. 146 uvádí, že rozdílem je návaznost na právní úpravu adhezních smluv. Ty nemohou být dle německého práva soudem změněny tím, že jejich problematická část nebude aplikována. To ovšem neplatí pro individuálně sjednané smlouvy. Autoři tedy předkládají názor, že v případě individuálně sjednaných smluv by mohlo být dosaženo podobného závěru jako v případě *NB Three Shipping v. Harabell Shipping*.

Z tohoto přístupu je patrné že důležitou proměnnou při posuzování asymetrických rozhodčích smluv je jejich kontext – ať už konkrétní znění rozhodčí smlouvy nebo charakter smluvních stran či další ustanovení smlouvy hlavní. V souvislosti s tímto lze uvažovat nad samotným charakterem asymetrické rozhodčí smlouvy v jednotlivém případě. Ta totiž může mít zcela neutrální funkci, kdy reaguje na nejasné místo potenciálního rozhodnutí potažmo rozhodčího nálezu nebo na druh sporu.³⁴⁹

Rovněž ale může mít i funkci kompenzační nebo naopak znevýhodňující. Je tedy možné si představit situaci, kde bude rozhodčí smlouva pouze prostředkem ke zdržování a znepříjemňování řešení sporů. Taková asymetrická rozhodčí smlouva může dávat jedné straně možnost volby a druhou stranu omezovat na fórum, které s předmětem sporu nemá žádnou spojitost či je – v případě rozhodčího řízení – pro řešení nevhodné. Je nicméně otázkou, v jaké míře je nutné tuto otázku posuzovat u podnikatelských vztahů.

Lze si i naopak představit, že asymetrická rozhodčí smlouva je vhodným prostředkem k „vyvážení sil“ v rámci celé smlouvy. Asymetrická rozhodčí smlouva tak sice může působit, že jedné straně dává více práv, ve smlouvě hlavní se nicméně mohou nacházet další ujednání, která naopak tuto stranu znevýhodňují.

4.3.3 Asymetrická rozhodčí smlouva není rozhodčí smlouvou

Hodnocení, že symetrická rozhodčí smlouva není rozhodčí smlouvou jako takovou, je přístupem nejstriktnějším. Tento závěr bývá často důsledkem zákonné definice rozhodčí smlouvy jako vyjádření vůle stran řešit spory výlučně prostřednictvím rozhodčího řízení. Volba způsobu řešení sporu tedy musí být výlučná či dostatečně určitá.

Jednou ze zemí zastávající tento postoj je **Čína**. Dle čl. 16 čínského zákona o rozhodčím řízení musí rozhodčí smlouva obsahovat vyjádření záměru postoupit záležitosti rozhodčímu řízení.³⁵⁰ Dle *Suna a Williamse* tedy musí „*strany zvolit rozhodčí řízení jako jednoznačnou a výlučnou*

---

³⁴⁹ Viz Podkapitola 4.1

³⁵⁰ Čl. 16 čínského zákona o rozhodčím řízení v anglickém znění: „*An arbitration agreement shall contain the following particulars: (1) an expression of intention to apply for arbitration; (2) matters for arbitration; and (3) a designated arbitration commission.*“

metodu řešení svých sporů“, což radikálně odlišuje čínské právo od britského i v kontextu asymetrických rozhodčích smluv.³⁵¹

Podobně striktní přístup zastávají i soudy v **Turecku**, jež vykládají platnou rozhodčí smlouvu jako výlučnou. Rozhodčí smlouva, jež hovoří ve prospěch jak soudního, tak rozhodčího řízení, je zpravidla absolutně neplatná.³⁵² Je zajímavé, že v odůvodněních se objevují i procesní důvody pro neplatnost, jako např. porušení práva na spravedlivý proces a práva být slyšen.³⁵³

V posledních letech se objevilo rozhodnutí týkající se asymetrické prorogační smlouvy, která dávala na výběr mezi vícero fóry pouze jedné straně. Taková smlouva byla posouzena jako platná, což vede některé autory k úvahám, že se může „blýskat na lepší časy“ i asymetrickým rozhodčím smlouvám.³⁵⁴

Poměrně přísné podmínky pro materiální platnost rozhodčí smlouvy nejsou vlastní většině moderních jurisdikcí. Naopak trend je spíše opačný, a to zachovávat co možná největší platnost rozhodčích smluv, lze-li dovést úmysl stran být rozhodčí smlouvou vázán. Tento přístup k asymetrickým rozhodčím smlouvám jde spíše proti tomuto trendu. Smluvní autonomii rovněž není dán takový prostor.

4.3.4 Asymetrická rozhodčí smlouva jako rozhodčí smlouva, již je nutno vyvažovat

Na asymetrickou rozhodčí smlouvu je rovněž možné nahlížet jako na rozhodčí smlouvu platnou, ovšem patologickou. Lze tedy konstatovat, že ujednání stran dávající jedné z nich možnost volby procesního řešení sporu konstituuje rozhodčí smlouvu, nicméně vyžaduje její další interpretaci. Takovou interpretaci pak může být, že možnost zahájení jak soudního, tak rozhodčího řízení je dána oběma stranám. Možností je tedy vykládat asymetrickou rozhodčí smlouvu jako symetrickou.

³⁵¹ SUN; WILLEMS, op. cit., s. 48-49.

³⁵² PETIT et al., op. cit., s. 27; VEZİROĞLU, Cem. Arbitration of Corporate Law Disputes in Joint Stock Companies under Turkish Law: A Comparative Analysis. *Global Relations Forum, Young Academics Program* [online]. Policy Paper Series No. 9 [cit. 30.04.2020].

³⁵³ Rozhodnutí Court of Appeal 11th Civil Chamber No. 2009/3257 (viz PETIT et al., op. cit., s. 27).

³⁵⁴ Rozhodnutí Court of Appeal 11th Civil Chamber No. 2016/4646 (viz PETIT et al., op. cit., s. 27-28).

Tento postoj bývá zaujat zejm. v situacích, kdy orgán posuzující rozhodčí smlouvu dovodí, že asymetrie koliduje s požadavkem rovného zacházení či práva na spravedlivý proces, tj. kogentními ustanoveními aplikovatelného práva.

S tímto interpretačním přístupem se lze setkat v **Rusku** v důsledku rozhodnutí ve věci *Sony Ericsson*, kterou řešil Nejvyšší arbitrážní soud³⁵⁵ v roce 2012.³⁵⁶ V dané věci kontraktující strany uzavřely smlouvu, jejíž součástí byla rozhodčí doložka ve prospěch rozhodčího soudu při ICC, která ale nicméně ponechávala jedné straně možnost obrátit se na obecné soudy:

Čl. 1. Jakýkoli spor, který vznikne v souvislosti s touto smlouvou, bude řešen v souladu s ICC Pravidly pro conciliaci a rozhodčí řízení. Místo rozhodčího řízení bude v Londýně a bude vedeno v anglickém jazyce.

*Čl. 2. Rozhodčí doložka neomezuje právo společnosti Sony Ericsson podat žalobu u obecného soudu příslušné jurisdikce na vymáhání pohledávek za dodané produkty.*³⁵⁷

Nejvyšší arbitrážní soud dovodil, že možnost společnosti Sony Ericsson porušuje rovnováhu zájmů stran a jejich procesní rovnost. Současně jako základní zásadu občanského práva označil zásadu rovnosti práv stran v občanských vztazích, jež s odkazem na judikaturu ESLP vztáhl i na rozhodčí řízení. Proto konstatoval, že doložka o řešení sporů nemůže dávat právo postoupit spor obecnému soudu pouze jedné straně a druhé straně toto právo nepřiznat. Strana, jejíž právo je tímto porušeno, by tedy „měla být oprávněna obrátit se na příslušný obecný

---

³⁵⁵ Dnes spadající pod Nejvyšší soud v Rusku

³⁵⁶ Až do tohoto rozhodnutí nebyly, zdá se, asymetrické rozhodčí smlouvy v Rusku problematické. (více: GRIDASOV, Alexander; DOLOTOVA, Maria. Unilateral Option Clauses: Russian Supreme Court Puts an End to the Long-Lasting Discussion. *Kluwer Arbitration Blog* [online]. Kluwer Arbitration, publikováno 07.05.2019 [cit. 21.05.2020]).

³⁵⁷ Anglické znění rozhodčí smlouvy: „*Any dispute arising in connection with this Agreement (...) is to be finally resolved in accordance with the Rules of Conciliation and Arbitration of the International Chamber of Commerce, (...) The place for the arbitration proceedings will be the City of London, the proceedings will be held in the English language. (...) The arbitration clause does not restrict Sony Ericsson's rights to file with a court of a competent jurisdiction a claim for recovery of debts for supplied Products.*“

soud, aby mohla své právo na soudní ochranu uplatnit za stejných podmínek jako protistrana“.³⁵⁸

Toto rozhodnutí vyvolalo mnoho výkladových nejasností.³⁵⁹ Ty částečně vyřešil ruský Nejvyšší soud v Rusku až v roce 2018 vydáním Digest.³⁶⁰ V nich zopakoval, že dohoda o řešení sporu nemůže přiznávat soudní ochranu pouze jedné ze stran a druhou této ochrany zbavit. Dále však konkretizoval, že pokud tak smlouva přeci jen činí, má druhá strana k dispozici stejné možnosti řešení sporu jako strana první. Pokud tedy, jako v případě *Sony Ericsson*, má jedna strana možnost zahájit mezinárodní rozhodčí řízení nebo řízení soudní dle obecných pravidel pro určení příslušnosti, má tuto možnost volby i strana druhá. V důsledku toho je strana, jejíž právo je asymetrickou rozhodčí smlouvou porušeno, oprávněna obrátit se na obecný soud a požívat tak soudní ochrany na stejném úrovni jako její protistrana.³⁶¹

Digesta tedy svým výkladem dovozují, že asymetrická rozhodčí smlouva, ve které se pouze jedna z jejích stran může obracet na obecné soudy, by měla být vykládána jako rozhodčí smlouva symetrická. Přestože tato Digesta nemají formální závaznost, mohou ruským soudům sloužit jako vodítko při výkladu asymetrických rozhodčích smluv.³⁶²

Jak z rozhodnutí, tak z Digest je nicméně patrné, že důvodem pro tento výklad bylo odepření soudní ochrany jedné straně. Lze si tedy položit otázku, zda by bylo stejného závěru dosaženo v situaci, kdy by asymetrická rozhodčí smlouva zněla „v obráceném poměru“, tedy kdy by obě strany měly možnost zahájit soudní řízení, jen jedna z nich ale řízení rozhodčí.³⁶³ Domnívám se, že uvedená argumentace by v takovém případě selhávala.

³⁵⁸ Rozhodnutí Supreme Arbitrazh Court of the Russian Federation ze dne 19.06.2012, spis. zn. 1831/12.

³⁵⁹ Dle některých názorů rozhodnutí Sony Ericsson připouštělo až 3 možnosti výkladu – zneplatnění celého smluvního ujednání, zneplatnění asymetrické části ujednání a „vyvážení“ ve prospěch obou stran. V rozmezí let 2012 až 2018 bylo vydáno několik rozhodnutí s odlišnými závěry, ač k případu Sony Ericsson referovaly. (více: GRIDASOV; DOLOTOVA, op. cit.)

³⁶⁰ Digest of Court Practice Relating to Judicial Assistance and Control over Domestic and International Arbitration ze dne 26.12.2018. *Supreme Court of Russian Federation* [online]. [cit. 21.05.2020]. (dále jen „Digest“)

³⁶¹ Bod 7 Digest; anglické shrnutí obsaženo v GRIDASOV; DOLOTOVA, op. cit.; rovněž KOTELNIKOV, op. cit., s. 59; BLATHASAR, op. cit., s. 520-521 para 40.

³⁶² GRIDASOV; DOLOTOVA, op. cit.

³⁶³ Tuto úvahu prezentuje i Miller (viz MILLER, op. cit., s. 332).

Postavil-li ruský Nejvyšší soud své závěry na předpokladu, že možnost dožadovat se soudní ochrany nesmí být pro jednu ze stran menší, lze v tom spatřovat jistou rezervovanost vůči soudům rozhodčím. Pokud by tedy obě strany měly možnost řešit své spory před soudy a pouze jedna strana měla navíc možnost rozhodčího řízení, nevnímám takto postavenou rozhodčí smlouvu ve světle rozhodnutí *Sony Ericsson* jako problematickou.

Závěr ruského Nejvyššího soudu nicméně nemusí obstát ve světle gramatického výkladu. Ono „vyvažování“ totiž fakticky zbavuje asymetrickou rozhodčí smlouvu jejího účelu a může až negovat úmysl kontraktujících smluvních stran. V konečném důsledku tak může narážet na smluvní autonomii stran a jít proti jejich prvotnímu úmyslu a tomu, co mohly důvodně předpokládat.³⁶⁴

Zároveň si nelze nepoložit otázku, kdy ono „vyvažování“ má ještě smysl. Jakou roli může hrát ve chvíli, kdy již bylo rozhodčí řízení zahájeno, tj. ve chvíli následného podání žaloby u obecného soudu, při případném zrušení rozhodčí nálezů či jeho uznávání a výkonu? Konstatování se zpětnou účinností může mít stěžejní jakýkoli praktický dopad pro stranu, jež dle slov asymetrické rozhodčí smlouvy možnost volby neměla.

4.3.5 Asymetrická rozhodčí smlouva jako rozhodčí smlouva neplatná v celém svém rozsahu

Další z možností, jak se stavět k asymetrickým rozhodčím smlouvám, je konstatovat jejich celkovou neplatnost na základě určitých důvodů. To vede k tomu, že se namísto dohody o řešení sporů uplatní obecná pravidla pro určení příslušnosti soudů.

Asi nejvíce citovaným rozhodnutím v této souvislosti je případ *Rothschild* rozhodovaný ve **Francii** francouzským *Cour de Cassation* v roce 2012.³⁶⁵ V dané věci se francouzská občanka paní X domáhala náhrady škody za špatnou správu investic, kterou prováděla francouzská pobočka lucemburské banky Edmond de Rothschild. Součástí smlouvy těchto stran byla dohoda o řešení sporu, která omezovala paní X zahájit

---

³⁶⁴ DRAGUIEV, op. cit., s. 31.

³⁶⁵ Rozhodnutí *Cour de Cassation* ze dne 26.09.2012, *Madame X v Banque Privée Edmond de Rothschild*; REDFERN; HUNTER, op. cit., s. 103 para 2.98; DRAGUIEV, op. cit., s. 28-30; MILLER, op. cit., s. 327-330.

soudní řízení pouze v Lucembursku, zatímco banka byla oprávněna iniciovat řízení v jakékoli kompetentní jurisdikci:

*Čl. 1. Případné spory mezi zákazníkem a bankou podléhají výlučné jurisdikci soudů v Lucembursku. Banka si však vyhrazuje právo vznést žalobu v místě bydliště zákazníka nebo před jakýmkoli jiným příslušným soudem...*³⁶⁶

Francouzský *Cour de Cassation* shledal, že takové ujednání je tzv. potestativní³⁶⁷ ze své podstaty, jež nepřiměřeně zvýhodňuje banku. To je v rozporu jednak s francouzským právem, jednak s čl. 23 evropského nařízení Brusel I a jeho cíli. Možnost obrátit se na *de facto* jakýkoli příslušný soud tak odporuje požadavku předvídatelnosti a právní jistoty. Na základě těchto důvodů označil *Cour de Cassation* ujednání za neplatné. Příslušnost soudů pro řešení sporu tedy musela být určena na základě kolizních pravidel, jako by k prorogaci nedošlo.³⁶⁸

Jak je patrné ze samotné doložky, nejedná se o doložku rozhodčí, ale prorogační. I přes to je velmi často dávána do kontextu asymetrických rozhodčích smluv. Mnoho autorů se totiž domnívá, že závěr francouzského *Cour de Cassation*, který je vrcholnou instancí francouzské soudní soustavy, může mít vliv i na posuzování asymetrických rozhodčích smluv.³⁶⁹

V této souvislosti je vhodné poznamenat, že rozhodnutí ve věci *Rothschild* bylo ve Francii poměrně nečekané, neboť Francie byla dlouhou dobu považována za jednu ze zemí nezpochybňující platnost asymetrických rozhodných smluv.³⁷⁰ Jak uvádí *Gaillard* ve své knize z roku 1999, francouzské právo považovalo asymetrické rozhodčí smlouvy za platné.³⁷¹ Tuto skutečnost demonstruje na případu rozhodovaném angerským odvolacím soudem. Soud v dané věci

³⁶⁶ Anglické znění prorogační doložky: „*Potential disputes between the client and the Bank shall be subject to the exclusive jurisdiction of the Courts of Luxembourg. In the event the Bank does not rely on such jurisdiction, the Bank reserves the right to bring an action before the Courts of the client's domicile or any other court of competent jurisdiction.*“

³⁶⁷ Jde o takové ujednání, které dává dispozici pouze jedné straně.

³⁶⁸ DRAGUIEV, op. cit., s. 28-30; rozhodnutí *Cour de Cassation* ze dne 26.09.2012, *Madame X v Banque Privée Edmond de Rothschild*.

³⁶⁹ V tomto kontextu zmiňuje např. DRAGUIEV, op. cit., s. 29; MILLER, op. cit., s. 330.

³⁷⁰ BORN, op. cit., s. 870 či STEINGRUBER, op. cit., s. 133 para 8.11.

³⁷¹ FOUCHARD; GAILLARD; GOLDMAN et al., op. cit., s. 268 para 488.

neshledal, že by rozhodčí doložka ve smlouvě mezi několika nizozemskými a francouzskými korporacemi dávající nizozemským společnostem možnost volby mezi rozhodčím a soudním řízením, byla neplatná. Soud v dané věci neshledal, že by absentovala vůle projednat věc v rozhodčím řízení. Ke stejnému závěru pak došel i francouzský *Cour de Cassation* jakožto druhoinstanční soud v dané věci.³⁷²

Na rozdíl od některých autorů se nedomnívám, že by rozhodnutí *Rothschild* mohlo mít zásadní vliv na posuzování rozhodčích smluv, zejm. těch asymetrických. V první řadě je nutné připomenout, že rozhodčí řízení je z dosahu jak nařízení Brusel I, tak dnešního Brusel I bis vyloučeno.³⁷³ Samotný koncept potestativní podmínky navíc vycházel z francouzského národního práva³⁷⁴, které s největší pravděpodobností nebylo ani právem rozhodným.³⁷⁵ V případě rozhodčího řízení je navíc francouzský koncept určování rozhodného práva pro rozhodčí smlouvu znám svým důrazem na společný úmysl stran. Všechny tyto důvody hovoří pro závěr, že dané rozhodnutí by nemělo změnit, do té doby příznivé, klima pro asymetrické rozhodčí smlouvy.

Rozhodnutí ve věci *Rothschild* bylo rovněž kritizováno i v kontextu prorogačních smluv. Samotný rozpor s čl. 23 nařízení Brusel I je diskutabilní, neboť *Cour de Cassation* nespécifikoval, proč by široce formulovaná prorogace měla být problematická.³⁷⁶ Nařízení rovněž neomezuje užití asymetrických prorogačních smluv.³⁷⁷ V dané věci navíc došlo k interpretaci pomocí národního práva, ne na základě autonomního výkladu, který by měl být vlastní pramenům práva Evropské unie.³⁷⁸ Za povšimnutí rovněž stojí i skutečnost, že jednou ze

---

³⁷² FOUCHARD; GAILLARD; GOLDMAN et al., op. cit., s. 268-269 para 488.

³⁷³ Čl. 1 odst. 2 písm. d) nařízení Brusel I, čl. 1 odst. 2 písm. d) nařízení Brusel I bis

³⁷⁴ Čl. 1170 a 1174 francouzského Code Civil (srov. MILLER, op. cit., s. 328-329 nabízí zajímavé pojednání o tom, že daného závěru bylo dosaženo za specifických skutkových okolností, kdy paní X byla ve vztahu k bance *de facto* věřitel, ne dlužník, jak tomu často bývá v úvěrových smlouvách)

³⁷⁵ Více: SCHERER, Maxi. The French Rothschild Case: A Threat for Unilateral Dispute Resolution Clauses? *Kluwer Arbitration Blog* [online]. Kluwer Arbitration, publikováno 18.07.2013 [cit. 23.05.2020].

³⁷⁶ MILLER, op. cit., s. 329.

³⁷⁷ TANG, op. cit., s. 11.

³⁷⁸ NASSAR, Youssef. Are Unilateral Option Clauses Valid? *Kluwer Arbitration Blog* [online]. Kluwer Arbitration, publikováno 13.10.2018 [cit. 23.05.2020]; Bod 34 rozhodnutí High Court of Justice (Queen's Bench Division) ze dne ze dne 17.05.2013, *Mauritius Commercial Bank Ltd. v. Hestia Holdings Ltd.*

smluvních stran byla strana slabší, tj. spotřebitel. Tato okolnost v rozhodnutí vůbec nebyla zohledněna, ani nebyla aplikována příslušná ustanovení nařízení Brusel I.³⁷⁹ Závěry rozhodnutí *Rothschild* jdou rovněž opačným směrem než judikatura jiných států.³⁸⁰ I přes to však toto rozhodnutí není ve vztahu k asymetrickým prorogačním smlouvám ve francouzském prostředí jediné.³⁸¹

Podobná argumentace, jaká zazněla v případě *Rothschild*, byla použita i o rok dříve v **Bulharsku**. Bulharský Nejvyšší soud v rámci zrušení rozhodčího nálezu posuzoval následující rozhodčí smlouvu:

*Čl. 1. Veškeré spory, které mohou vzniknout, budou stranami řešeny smírně. V případě, že smírného řešení nebude dosaženo, může poskytovatel půjčky zahájit řízení proti příjemcům půjčky před BCCI (pozn.: bulharský stálý rozhodčí soud) nebo jiným stálým rozhodčím soudem nebo před Okresním soudem v Sofii.*³⁸²

Je zřejmé, že se zde, na rozdíl od případu *Rothschild*, jednalo o asymetrickou rozhodčí smlouvu, ne prorogační. Důvody pro konstatování její úplné neplatnosti ale byly velmi podobné. Bulharský

³⁷⁹ SCHERER, op. cit.

³⁸⁰ Proti rozhodnutí *Rothschild* se výslovně vymezil i *High Court of Justice* ve svém rozhodnutí ze dne 17.05.2013, *Mauritius Commercial Bank v. Hestia Holdings*. Označil rozhodnutí *Rothschild* za kontroverzní a kritizované jak z hlediska národního, tak evropského práva, rovněž poukázal na nedostatek autonomní interpretace. Z těchto důvodů se jej rozhodl nenásledovat (bod 34 a 36). Na toto rozhodnutí rovněž odkazuje i *High Court of the Republic of Singapore* ze dne 07.02.2017, *TMT Co Ltd v. The Royal Bank of Scotland plc.* (bod 74)

³⁸¹ V rozhodnutí *Cour de Cassation* ze dne 25.03.2015, *Danne Holdings v. Crédit Suisse* byla prorogační doložka podobného charakteru shledána v rozporu s čl. 23 Luganské úmluvy, v tomto případě se navíc jednalo o čistě podnikatelský vztah. To vede některé autory k názoru, že v tomto rozhodnutí lze spatřovat rozšíření aplikace závěrů případu *Rothschild* (viz DRAGIEV, Deyan. *French Court of Cassation Confirms Invalidity of Unilateral (Asymmetrical) Jurisdiction Clauses*. *Kluwer Arbitration Blog* [online]. Kluwer Arbitration, publikováno 21.05.2015 [cit. 23.05.2020]). Zároveň je ale takto striktní pozice nejspíš zastávána jen u velmi široce pojatých prorogačních smluv (srov. rozhodnutí *Cour de Cassation* ze dne 07.10.2015 ve věci *Apple*).

³⁸² Anglický překlad bulharské rozhodčí smlouvy: „*All disputes that might arise had to be resolved by the parties amicably and if they failed to do so, the lender might initiate proceedings against the borrowers before the Court of Arbitration at the Bulgarian Chamber of Commerce and Industry (BCCI) or any other arbitration institution, or before the Regional Court of Sofia.*“

nejvyšší soud uvedl, že takové ujednání představuje potestativní právo (*potestative right*) ve prospěch jedné strany. Takové právo ovšem dle bulharského práva nelze založit smluvně.

Je nicméně nutné podotknout, že se jednalo o čistě vnitrostátní rozhodčí řízení a předmětnou rozhodčí smlouvu uzavřely dvě fyzické osoby.³⁸³ Lze se ale setkat s názory, že dané závěry budou použitelné i v případě mezinárodních rozhodčích smluv.³⁸⁴

Neplatnost asymetrické rozhodčí smlouvy může být zakotvena i přímo v zákoně, tak je tomu v případě **Mexika**. Asymetrie jak prorogační, tak rozhodčí smlouvy tam může představovat problém při výkonu rozhodnutí.³⁸⁵

Asymetrické rozhodčí smlouvy bývají rovněž shledávány neplatné v případech, kdy je jednou ze smluvních stran spotřebitel, zaměstnanec či jinak slabší strana. Tak je tomu i v zemích, které se obvykle přiklání k jejich platnosti, jako například ve **Spojených státech amerických**.³⁸⁶ Tohoto závěru bývá často dosaženo i v kontextu rozhodčích smluv, kde není dána existence mezinárodního prvku.³⁸⁷

Tento přístup, kdy se nepřihlíží k celé dohodě o řešení sporů, je poměrně striktní. Rovněž neodpovídá zásadě, jež je vlastní mnoha právním řádům, že týká-li se důvod neplatnosti jen části právního jednání, kterou lze od zbytku oddělit, je neplatnou pouze taková část.³⁸⁸ Tato zásada je bez problémů použitelná i v rámci rozhodčího řízení.

Je ovšem pravdou, že tato oddělitelnost často předpokládá, že by k ujednání ve zbytkovém rozsahu došlo i bez neplatné části, pokud by strana o důvodu neplatnosti věděla včas.³⁸⁹ Lze-li tedy předpokládat,

---

³⁸³ Rozhodnutí č. 71 Bulharského Nejvyššího soudu ze dne 02.09.2011, spis. zn. 1193/2010 (viz DRAGUIEV, op. cit., s. 31; CUNIBERTI, Gilles. Bulgarian Court Strikes Down One Way Jurisdiction Clause. *Conflicts of Laws* [online]. Conflicts of Laws, publikováno 13.11.2012 [cit. 12.03.2020]).

³⁸⁴ CUNIBERTI, op. cit.

³⁸⁵ STEINGRUBER, op. cit., s. 133 para 8.10, pozn. pod čarou č. 13; Čl. 567 mexického občanského soudního řádu zní: „*No se considerará válida la cláusula o convenio de elección de foro, cuando la facultad de elegirlo opere en beneficio exclusivo de alguna parte pero no de todas.*“

³⁸⁶ Rozhodnutí jsou spojena zejména s doktrínou tzv. *doctrine of unconscionability* (viz BORN, op. cit., s. 869).

³⁸⁷ STEINGRUBER, op. cit., s. 133 para 8.10.

³⁸⁸ V českém právním řádu obsaženo v § 576 OZ, podobně i v § 139 BGB či čl. 3.2.13 Princípů mezinárodního smluvního práva UNIDROIT.

³⁸⁹ Přímo zmiňuje § 576 OZ

že by strany byly ochotné vstoupit do ujednání v rozsahu symetrické části, tedy např. pouze do prorogační dohody, měla by, dle mého názoru, platnost této části být zachována. Smluvené fórum totiž pro strany může být příznivější a předvídatelnější než fórum určené na základě kolizních pravidel.

Ač nepopírám, že v případě slabších smluvních stran či ve smlouvách adhezních může mít toto řešení opodstatnění, nevnímám jej jako vhodnou univerzalitu pro posuzování asymetrických rozhodčích smluv uzavřených mezi podnikateli.

4.3.6 Asymetrická rozhodčí smlouva jako rozhodčí smlouva, k jejíž asymetrické části se nepřihlíží

Jak již bylo zmíněno, lze v kontextu asymetrických rozhodčích smluv uvažovat i o částečné platnosti. K tomuto řešení přistoupilo **Polsko**, kde je problematika asymetrických rozhodčích smluv – na rozdíl od jiných států – řešena přímo na zákonné úrovni. Čl. 1161 § 2 polského občanského soudního řádu stanoví, že „*ustanovení rozhodčí smlouvy, která porušují zásadu rovnosti stran, zejm. ustanovení opravňující pouze jednu stranu k předložení věci rozhodčímu tribunálu uvedenému v rozhodčí smlouvě nebo před soudem, jsou neúčinná*“.³⁹⁰

V rámci polského práva lze bez problému uzavřít symetrickou rozhodčí smlouvu, rozhodčí smlouvy asymetrické ovšem podléhají omezení uvedeného ustanovení.³⁹¹ Asymetrické rozhodčí smlouvy jsou z hlediska polského práva neúčinné v tom rozsahu, ve kterém existuje asymetrie. Neúčinnost části rozhodčí smlouvy ji nicméně nečiní neplatnou jako celek.³⁹² Je-li tedy např. dána možnost zahájit rozhodčí řízení pouze jedné ze stran nad rámec klasické (symetrické) prorogační dohody, zůstává část obsahující prorogaci platná.

Považuji za zajímavé zmínit, že polská právní úprava rozhodčího řízení je velmi silně ovlivněna Vzorovým zákonem UNCITRAL.³⁹³ Výše

³⁹⁰ Čl. 1161 § 2 polského občanského soudního řádu v anglickém znění: „*Provisions of an arbitration agreement in breach of the principle of equality of the parties, in particular provisions entitling only one party to bring a case before the arbitral tribunal indicated in the arbitration agreement or before a court, shall be ineffective.*“

³⁹¹ PIETKIEWICZ, Paweł; BIELARCZYK, Piotr; LEWANDOWSKI, Paweł et al. *Arbitration in Poland*. Warsaw: Court of Arbitration at the Polish Chamber of Commerce, 2011, s. 54

³⁹² PIETKIEWICZ; BIELARCZYK; LEWANDOWSKI et al., op. cit., s. 59.

³⁹³ PIETKIEWICZ; BIELARCZYK; LEWANDOWSKI et al., op. cit., s. 28.

zmíněným článkem se ovšem odchyľuje ve prospěch principu rovnosti stran.

Jako v předchozích případech i zde je patrný rezervovaný přístup k asymetrickým rozhodčím smlouvám. V případě zákonné úpravy jde ale minimálně o přístup více předvídatelný. Ten rovněž odpovídá zásadě, že je-li možné možné neplatnou část ujednání oddělit, může zbytek ujednání nadále obstát.

4.4 Dílčí shrnutí

Přestože jsou asymetrické rozhodčí smlouvy poměrně specifickým ujednáním, objevují se v praxi relativně často. Jejich hlavní výhoda spočívá v tom, že se jedna ze stran může až po vzniku sporu rozhodnout, jakým způsobem jej bude řešit. A to v závislosti na tom, zda je pro ni v danou chvíli výhodnější soudní nebo rozhodčí řízení.

Asymetrická rozhodčí smlouva může být často důsledkem nerovné vyjednávací pozice smluvních stran a může ve svém důsledku stranu, jež možnost volby nemá, znevýhodňovat. Lze si ale představit i situace, kdy bude mít asymetrie zcela neutrální charakter. Takovým případem mohou být smluvní vztahy, ve kterých je možné předpokládat, že jedna strana nebude mít potřebu iniciovat určitý druh řízení. Asymetrická rozhodčí smlouva může být rovněž „vyvážena“ jinými smluvními ujednáními.

V rámci této kapitoly jsem se především snažila ukázat širší spektra, jak lze k asymetrickým rozhodčím smlouvám – navzory jejich podobné formulaci – přistupovat. Asymetrické rozhodčí smlouvy je možné považovat za naprosto bezproblémové, bezproblémové, pokud neodporují dobrým mravům či obdobným podmínkám, ale i za ze své podstaty neplatné či ani nezakládající rozhodčí smlouvu. V zájmu zachování rovnosti stran přicházejí v úvahu i různé způsoby „vyvažování“, ať už přiznání možnosti volby oběma stranám (případ Ruska), či naopak odebrání možnosti volby, kterou má jedna ze smluvních stran navíc (případ Polska).

Obecně lze říci, že – až na výjimky – se většina zmíněných rozhodnutí příliš nezaobírala otázkou, jaké právo je právem rozhodným. Rozhodnutí hovořící ve prospěch platnosti asymetrických rozhodčích smluv byla založena na respektování autonomie vůle či konstatování, že ani rozhodčí, ani soudní řízení není horší než to druhé. Zmíněna byla

i skutečnost, že podobně nerovná mohou být i jiná ujednání ve smlouvě. Velký důraz, který jsem demonstrovala zejm. na Velké Británii, byl dáván i na obchodní smysl asymetrické rozhodčí smlouvy.

Naopak nejvíce striktní přístupy byly, v rámci uvedených příkladů, založeny na aplikaci národního práva – ať už se jedná o požadavek výlučnosti rozhodčího řízení (případ Číny či Turecka) či zákazu možnosti dispozice pouze jedné strany (případ Bulharska, příp. Francie). Výjimečné nebyly ani reference ke konkrétním zákonným ustanovením.

Překážky platnosti asymetrických rozhodčích smluv mohou mít jak hmotněprávní, tak procesní charakter. V rámci hmotněprávních důvodů se nejčastěji objevuje nedostatek vzájemnosti, nepřiměřenost, dobré mravy či nejasnost a nesrozumitelnost. Procesněprávní důvody bývají nejčastěji představovány výslovným zákazem či limitací obsaženými v národních procesních předpisech (případ Polska a Mexika) či striktním požadavkem exkluzivity rozhodčího řízení (případ Číny či Turecka).

5 Závěr

Rozhodčí smlouva je významným institutem práva mezinárodního obchodu a rovněž nezbytným předpokladem pro konání rozhodčího řízení. Její formulaci by proto měly smluvní strany věnovat patřičnou pozornost. To ovšem nevyklučuje možnost být při takovém formulování kreativní. Právě tato „kreativita“ vyúsťuje v existenci mnoha druhů rozhodčích smluv, z nichž jsem se některé snažila vymezit a analyzovat v této práci. Centrem zkoumání nicméně byly rozhodčí smlouvy asymetrické.

Cílem diplomové práce bylo potvrdit, popř. vyvrátit, hypotézu, že **k asymetrickým rozhodčím smlouvám není v mezinárodní praxi přístupováno jednotně**. Na konkrétních soudních rozhodnutích a zahraničních právních úpravách jsem v rámci čtvrté kapitoly demonstrovala, že lze vysledovat minimálně šest možných způsobů, jak lze na asymetrické rozhodčí smlouvy nahlížet. Spektrum tohoto náhledu je velmi široké, začínající konstatováním, že asymetrická rozhodčí smlouva není rozhodčí smlouvou, až po závěr, že taková rozhodčí smlouva je zcela bezproblémová. Mezi těmito krajními pozicemi se nachází méně vyhocené postoje. Jedním z nich je, že asymetrická rozhodčí smlouva je platná, splňuje-li určité náležitosti, resp. neodporuje-li určitým ustanovením. Dalším přístupem je shledání neplatnosti celého ujednání, jež vyúsťuje v aplikaci obecných kolizních pravidel pro určení mezinárodní soudní příslušnosti. Posledními dvěma vysledovanými přístupy jsou snahy o jakési „vyvážení“ sil, ať už prostřednictvím přiznání možnosti volby oběma smluvním stranám, nebo naopak odebrání této možnosti a zachování platnosti ujednání jen do do jeho symetrického rozsahu. První pracovní hypotéza tedy byla naplněna.

Návaznou hypotézou bylo tvrzení, že **na nakládání s asymetrickými rozhodčími smlouvami má vliv nejasný původ podmínek materiální platnosti rozhodčích smluv**. V rámci druhé kapitoly jsem vymezila, jaké materiální požadavky jsou na rozhodčí smlouvu kladeny a kde mají svůj původ. Prvním problematickým aspektem je samotná povaha rozhodčí smlouvy, na které dosud neexistuje shoda. Nejasnost v této otázce se, dle mého názoru, projevuje i při posuzování platnosti asymetrických rozhodčích smluv. Ke konstatování neplatnosti totiž dochází jak z důvodů procesních, tak

hmotněprávních. Tyto důvody pak nejčastěji plynou z právního řádu státu, jehož soud danou rozhodčí smlouvu posuzuje. V rámci uvedených rozhodnutí se soudy téměř nikdy nezabývaly otázkou, jaké právo je právem rozhodným pro rozhodčí smlouvu.

To, že právo rozhodné pro rozhodčí smlouvu nebylo adresováno, se mi nejeví jako překvapivé, neboť ani na způsobu jeho určení neexistuje shoda. Diskutabilní je i jeho relevance, neboť, jak bylo blíže vysvětleno ve druhé kapitole, může být, minimálně ve fázi, která podléhá čl. II odst. 3 Newyorské úmluvy, upozaděno zásadou presumované platnosti a přístupem ve prospěch vykonatelnosti. Materiální platnost je proto jakousi amébou s nejasným právním základem.

V obecné rovině lze vysledovat, že přístupy, jež se k asymetrickým rozhodčím smlouvám staví přívětivě, stojí na autonomii vůle, obchodním smyslu rozhodčích smluv a konstatování, že zvýhodnění jedné strany není pro platnost rozhodčí smlouvy překážkou. Naopak striktnější přístupy bývají založeny na národních doktrínách a národní právní regulaci. Důvody pro neplatnost jsou pak poměrně rozmanité – od požadavku výlučnosti rozhodčího řízení, přes zákaz dispozice jedné strany, až po nepřiměřenost, rozpor s dobrými mravy, porušení rovnosti stran či nejasnost a nesrozumitelnost.

Výslovnou zákonem předvídanou regulaci se mi podařilo dohledat jen ve dvou státech. Ostatní jurisdikce posuzovaly asymetrické rozhodčí smlouvy vzhledem k obecným ustanovením svého práva či v návaznosti na analýzu domácí a zahraniční judikatury. Důvody, pro které byly asymetrické rozhodčí smlouvy shledány neplatné či patologické v jednom státě, byly v jiném státě zcela bezproblémové a naopak. Jako příklad lze uvést umožnění volby procesního řešení straně, přestože je v pozici žalovaného. Britská judikatura tuto možnost uznává a spatřuje v ní smysl, oproti tomu judikatura německá ji považuje – minimálně v kontextu adhezních smluv – za bez dalšího nepřijatelnou.

Domnívám se, že právě neexistence jasně stanovených požadavků na materiální platnost rozhodčích smluv se promítá do nejednotného zacházení s asymetrickými rozhodčími smlouvami. Tak lze usuzovat především s přihlédnutím k důvodům neplatnosti. Druhá hypotéza byla tedy, dle mého názoru, rovněž naplněna.

Mým posledním a konečným záměrem bylo ověřit, že **nakládání s asymetrickými rozhodčími smlouvami není v souladu s principem dobré víry a principem efektivní interpretace.**

Princip dobré víry je založen na respektování opravdového záměru stran. Ten lze dovozovat jednak z kontextu, jednak ze samotného chování stran a v neposlední řadě ze smlouvy jako celku. Je nepochybné, že taková interpretace by měla probíhat s přihlédnutím ke specifickým jednotlivého daného případu. Domnívám se ovšem, že ujednaly-li si strany, že má jedna, popř. některé z nich, možnost volby mezi rozhodčím a soudním řízením a vyplývá-li toto z rozhodčí smlouvy bez větších pochybností, lze předpokládat že toto bylo skutečně úmyslem stran. Tento úmysl by tedy měl být respektován. Závěry, že asymetrická rozhodčí smlouva je platným ujednáním, se mi proto jeví v souladu s principem dobré víry.

Proti tomuto principu nemusí stát ani přístupy, které asymetrickou rozhodčí smlouvu nepovažují za rozhodčí smlouvu či ji vnímají jako neplatnou. Zejména v kontextu jurisdikční doktríny nelze předpokládat, že by úmysl stran a smluvní autonomie vždy převážily nad požadavky dané rozhodným právem či požadavky právního řádu fóra.

Jako rozporné s principem dobré víry se mi nicméně jeví přístupy, které se snaží o „vyvažování“ sil. Stojí-li ve smlouvě, že má jedna ze smluvních stran možnost volby mezi litigací a arbitráží, nelze dle mého názoru bez dalšího dovozovat, že bylo úmyslem stran dát tuto možnost oběma z nich. Domnívám se, že obezřetnost je rovněž třeba při vyvažování prostřednictvím odebrání možnosti volby, kterou má jedna ze stran „navíc“. Zejména v kontextu smlouvy hlavní totiž asymetrická rozhodčí smlouva může být jen jedním z mnoha ujednání, které ve svém konečném důsledku přispívá k symetrii celého smluvního vztahu.

Co se týče principu efektivní interpretace, ten se pak opírá o předpoklad, že strany zamýšlely uzavřít platnou rozhodčí smlouvu. Přístupy nezpochybňující platnost asymetrických rozhodčích smluv tomuto principu opět neodporují. V rozporu s tímto principem nemusí být ani obě „vyvažovací“ tendence, je-li možnost vést rozhodčí řízení zachována. Problematické se v kontextu tohoto principu nicméně zdají náhledy, že asymetrická rozhodčí smlouva není rozhodčí smlouvou, popř. je, ale není platná v celém svém rozsahu.

Právě v tomto bodě je hmatatelný rozdíl mezi tzv. „*arbitration-friendly*“ zeměmi a státy, jež se k rozhodčímu řízení staví skepticky. V rámci třetí kapitoly bylo mj. dovozeno, že např. ve Švýcarsku stačí k založení pravomoci rozhodce pouhý nadpis „arbitráž“. Naproti tomu státy jako Čína či Turecko požadují výslovnou, a především výlučnou, referenci k rozhodčímu řízení a asymetrické rozhodčí smlouvy na tomto

základě shledávají neplatné. Rovněž minimálně Bulharsko neuznává možnost dispozice pouze jedné strany. Tyto striktní přístupy tak jdou proti principu efektivní interpretace.

Na základě výše uvedeného lze tedy konstatovat, že poslední hypotéza byla potvrzena pouze částečně. Principu efektivní interpretace a principu dobré víry totiž odporují pouze některé z výsledovaných přístupů k asymetrickým rozhodčím smlouvám.

Použité zdroje

Monografie

1. ANDREWS, Neil. *Arbitration and Contract Law: Common Law Perspectives*. Switzerland: Springer International Publishing, 2016, 347 s. ISBN 978-3-319-27144-6.
2. BALTHASAR, Stephan et al. *International Commercial Arbitration: International conventions, country reports and comparative analysis*. München: C. H. Beck, 2016, 701 s. ISBN 978-3-406-66444-1.
3. BĚLOHLÁVEK, Alexandr, J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, 1776 s. ISBN 978-80-7179-342-7.
4. BORN, Gary. *International Commercial Arbitration. Volume I, International arbitration agreements*. 2nd edition. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2014, 1524 s. ISBN 978-90411-5221-3.
5. BŘÍZA, Petr et al. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, 745 s. ISBN 978-80-7400-528-2.
6. DRLIČKOVÁ, Klára. *Vliv legis arbitri na uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu*. Brno: Masarykova univerzita, 2013, 204 s. ISBN 978-80-210-6419-5. Dostupné také z: http://science.law.muni.cz/knihy/monografie/Vliv_legis_arbitri.pdf
7. FOUCHARD, Philippe; GAILLARD, Emmanuel; GOLDMAN, et al. *Fouchard, Gaillard, Goldman on international commercial arbitration*. The Hague: Kluwer Law International, 1999, 1280 s. ISBN 90-411-1025-9.
8. FRISCHKNECHT, Andreas A. et al. *Enforcement of Foreign Arbitral Awards and Judgments in New York* [online]. Kluwer Arbitration: Kluwer Law International, 2018, 338 s. 9789041186249. Dostupné z: Licencovaná databáze Kluwer Arbitration, která je dostupná autorizovaným přístupem Právnické fakulty MUNI.
9. HOLÁ, Lenka; HRNČIŘÍKOVÁ, Miluše. *Mimosoudní metody řešení sporů: vysokoškolská učebnice*. Praha: Leges, 2017, 166 s. ISBN 978-80-7502-246-2.

10. HRNČIŘÍKOVÁ, Miluše et al. *Mediační, prorogační a rozhodčí doložky o řešení přeshraničních sporů*. Praha: Leges, 2019, 215 s. ISBN 978-80-7502-376-6.
11. JENE, Miguel Gómez. *International Commercial Arbitration in Spain* [online]. Kluwer Arbitration: Kluwer Law International, 2019, 376 s. ISBN 9789041187833 Dostupné z: Licencovaná databáze Kluwer Arbitration, která je dostupná autorizovaným přístupem Právnické fakulty MUNI.
12. JOSEPH, David. *Jurisdiction and arbitration agreements and their enforcement*. London: Sweet & Maxwell, 2005, 584 s. ISBN 0-421-90480-1.
13. KLAUSEGGER, Christian et al. *Austrian Yearbook on International Arbitration 2015* [online]. Kluwer Arbitration: Manz'sche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, 2015, 550 s. ISBN 9783214007751. Dostupné z: Licencovaná databáze Kluwer Arbitration, která je dostupná autorizovaným přístupem Právnické fakulty MUNI.
14. KLEIN, Bohuslav; DOLEČEK, Martin. *Meritum: Rozhodčí řízení*. Praha: ASPI, 2007, 254 s. ISBN 978-80-7357-264-8.
15. KOTELNIKOV, Andrey et al. *Arbitration in Russia* [online] Kluwer Arbitration: Kluwer Law International, 2019, 202 s. ISBN 9789403503622. Dostupné z: Licencovaná databáze Kluwer Arbitration, která je dostupná autorizovaným přístupem Právnické fakulty MUNI.
16. KRONKE, Herbert et al. *Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards: A Global Commentary on the New York Convention*. Austin: Kluwer Law International, 2010, 617 s. ISBN 978-90-411-2356-5.
17. KUČERA, Zdeněk et al. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0.
18. LEW, Julian D. M.; MISTELIS, Loukas A.; KRÖLL, Stefan. *Comparative International Commercial Arbitration*. The Hague: Kluwer Law International, 2003, 953 s. ISBN 90-411-1568-4.
19. MAKARIUS, Vít. *Rozhodčí smlouvy v mezinárodním obchodě: prevence, plánování a řízení sporu v mezinárodním obchodě*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 2015, 410 s. ISBN 978-80-7400-295-3.
20. MOSES, Margaret L. *The principles and practice of international commercial arbitration*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008, 340 s. ISBN 978-0-521-86666-8.

POUŽITÉ ZDROJE

---

21. PAUKNEROVÁ, Monika et al. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2013, 853 s. ISBN 978-80-7478-368-5.
22. PIETKIEWICZ, Paweł; BIELARCZYK, Piotr; LEWANDOWSKI, Paweł et al. *Arbitration in Poland*. Warsaw: Court of Arbitration at the Polish Chamber of Commerce, 2011, 231 s. ISBN 978-83-931891-1-3.
23. POUDRET, Jean-François; BESSON, Sébastien. *Comparative law of international arbitration*. 2nd ed. updated and rev. London: Sweet & Maxwell, 2007, 952 s. ISBN 978-0-421-93210-4.
24. RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí*. Praha: C.H. Beck, 2004, 745 s. ISBN 80-7179-873-8.
25. REDFERN, Alan; HUNTER, Martin. *Redfern and Hunter on International Arbitration*. 6th edition. Oxford: Oxford University Press, 2015, 859 s. ISBN 978-0-19-871424-8.
26. ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2013, 400 s. ISBN 978-80-7478-004-2.
27. ROZEHNALOVÁ, Naděžda et al. *Úvod do mezinárodního práva soukromého*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, 303 s. ISBN 978-80-7552-699-1.
28. RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, 254 s. ISBN 80-86898-43-1.
29. SANDERS, Pieter. *Quo vadis Arbitration? Sixty years of arbitration practice*. The Hague: Kluwer Law International, 1999, 451 s. ISBN 90-411-1235-9.
30. STEINGRUBER, Andrea Marco. *Consent in international arbitration*. Oxford: Oxford University Press, 2012, 366 s. ISBN 978-0-19-969815-8.
31. SUN, Wei; WILLEMS, Melanie. *Arbitration in China: A Practitioner's Guide* [online]. Kluwer Arbitration: Kluwer Law International, 2015, 442 s. ISBN 9789041148407. Dostupné z: Licencovaná databáze Kluwer Arbitration, která je dostupná autorizovaným přístupem Právnické fakulty MUNI.

32. TANG, Zheng Sophia. *Jurisdiction and arbitration agreements in international commercial law*. New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2014, 312 s. ISBN 978-0-203-71278-8.
33. TUNG, Sherling; FORTESE, Fabricio; BALTAG, Crina. *Finances in International Arbitration: Liber Amicorum Patricia Shaughnessy* [online]. Kluwer Arbitration: Kluwer Law International, 2019, 464 s. ISBN 9789403506340. Dostupné z: Licencovaná databáze Kluwer Arbitration, která je dostupná autorizovaným přístupem Právnické fakulty MUNI.
34. TWEEDDALE, Andrew; TWEEDDALE, Keren. *Arbitration of Commercial Disputes: International and English Law and Practice*. Oxford: Oxford University Press, 2005, 1190 s. ISBN 0-19-926540-2.
35. VAN DEN BERG, Albert Jan. *The New York Arbitration Convention of 1958*. The Hague: T.M.C. Asser Institute, 1981, 466 str. ISBN: 978-90-6544-035-8.
36. VAN DEN BERG, Albert Jan. *Yearbook Commercial Arbitration 1994 – Volume XIX* [online]. Kluwer Arbitration: ICCA & Kluwer Law International, 1994, 920 s. ISBN 9789065448309. Dostupné z: Licencovaná databáze Kluwer Arbitration, která je dostupná autorizovaným přístupem Právnické fakulty MUNI.
37. VAN DEN BERG, Albert Jan. *Yearbook Commercial Arbitration 1997 - Volume XXII* [online]. Kluwer Arbitration: ICCA & Kluwer Law International, 1997, 1143 s. ISBN 9789041104328. Dostupné z: Licencovaná databáze Kluwer Arbitration, která je dostupná autorizovaným přístupem Právnické fakulty MUNI.
38. VAN DEN BERG, Albert Jan. *Improving the Efficiency of Arbitration Agreements and Awards: 40 Years of Application of the New York Convention* [online]. Kluwer Arbitration: ICCA & Kluwer Law International, 1999, 720 s. ISBN 9789041112743. Dostupné z: Licencovaná databáze Kluwer Arbitration, která je dostupná autorizovaným přístupem Právnické fakulty MUNI.
39. VAN DEN BERG, Albert Jan. *International Arbitration 2006: Back to Basics?* [online]. Kluwer Arbitration: ICCA & Kluwer Law International, 2007, 910 s. ISBN 9789041126917 Dostupné z: Licencovaná databáze Kluwer Arbitration, která je dostupná autorizovaným přístupem Právnické fakulty MUNI.
40. VAN DEN BERG, Albert Jan. *Yearbook Commercial Arbitration 2011 – Volume XXXVI* [online]. Kluwer Arbitration: ICCA & Kluwer Law International, 2011, 672 s. ISBN 9789041133670. Dostupné

- z: Licencovaná databáze Kluwer Arbitration, která je dostupná autorizovaným přístupem Právnické fakulty MUNI.
41. WAINCYMER, Jeffrey. *Procedure and evidence in international arbitration*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2012, 1363 s. ISBN 978-90-411-3168-3.
  42. WINTEROVÁ, Alena; MACKOVÁ, Alena. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční*. 2. aktual. vyd. Praha: Leges, 2018, 374 s. ISBN 978-80-7502-299-8.
  43. WOLFF, Reinmar et al. *New York Convention: Article-by-Article Commentary*. 2nd edition. München: C. H. Beck, 2019, 721 s. ISBN 978-3-406-71445-0.
  44. ZÖLLER, Richard. *Zivilprozessordnung: Kommentar*. 30. neubearbeitete Auflage. Köln: Verlag Dr. Otto Schmidt, 2014, 3511 s. ISBN 978-3-504-47019-7.

Články

45. BÄLZ, Kilian; STOMPFE, Philipp. Asymmetrische Streitbeilegungsklauseln in internationalen Wirtschaftsverträgen: Zulässigkeit, Grenzen, Gestaltungsmöglichkeiten. *German Arbitration Journal (SchiedsVZ)* [online]. 2017, Vol. 15, Issue 4, s. 157–164 [cit. 19.05.2020]. Dostupné z: Licencovaná databáze Kluwer Arbitration, která je dostupná autorizovaným přístupem Právnické fakulty MUNI.
46. DRAGUIEV, Deyan. Unilateral Jurisdiction Clauses: The Case for Invalidity, Severability or Enforceability. *Journal of International Arbitration* [online]. 2014, Vol. 31, Issue 1, s. 19–45 [cit. 27.02.2020]. Dostupné z: Licencovaná databáze Kluwer Arbitration, která je dostupná autorizovaným přístupem Právnické fakulty MUNI.
47. DRAHOZAL, Christopher R. Nonmutual Agreements to Arbitrate. *Journal of Corporation Law* [online]. 2002, Vol. 27, No. 24, s. 537-566 [cit. 03.03.2020]. Dostupné z: https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/jcorl27&div=32&g_sent=1&casa_token=PFZUvFUENwgAAAAA:4dOiSMlkl4vmzYgKa0JM-inCuuqpMzHbPwAT8UZ06PbTvm3oYOD2QJXPibT0b7tgacLggGqs6A&collection=journals

48. LÓPEZ, Álvaro de Argumendo Piñeiro; BALMASEDA, Constanza. The disputed validity of hybrid and asymmetric clauses in Europe: a review of the decision of the High court of appeal of Madrid of 18 october 2013. *Spain Arbitration Review* [online]. 2014, Vol. 2014, Issue 19, s. 55–70 [cit. 05.03.2020]. Dostupné z: Licencovaná databáze Kluwer Arbitration, která je dostupná autorizovaným přístupem Právnické fakulty MUNI.
49. MILLER, Lauren D. Is the Unilateral Jurisdiction Clause No Longer an Option: Examining Courts' Justifications for Upholding or Invalidating Asymmetrical or Unilateral Jurisdiction Clauses. *Texas International Law Journal* [online]. 2016, Vol. 51, No. 3, s. 321–336 [cit. 26.02.2020]. Dostupné z: https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/tlj51&div=18&g_sent=1&casa_token=bgjH2S_n3uMAAAAAA:Jfyrbv-6CF3f_CT_QPSE10brraB-9Kiim5B_k0T2hfM-TtEvli7VAXu--6iJt3PNaW3GHxA0&collection=journals
50. MINKKINEN, Marieke. A Korean Perspective on Recent French Arbitration Case Law. *Korean Arbitration Review* [online]. Issue 5, s. 23–31 [cit. 05.04.2020]. Dostupné z: http://www.kcab.or.kr/jsp/comm_jsp/BasicDownload.jsp?FilePath=arbitration%2Ff_0.260871631244681271461830207041&orgName=KAR5_4_A+Korean+Perspective+on+Recent+French+Arbitration+Case+Law_Marieke+Minkkinen.pdf
51. MOLFA, Milo. Pathological Arbitration Clauses and the Conflict of Laws. *Hong Kong Law Journal* [online]. 2007, Vol. 37, No. 1, s. 161–186 [cit. 07.06.2020]. Dostupné z: https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/honkon37&div=11&g_sent=1&casa_token=Zwnj-088XEkAAAAA:TnWd-_ig8PBQf6pB7_vqcqIhLEb0WeWyA3gGSqn6-BX0m_epkmGmzNxMRUARAr2U22jiby1eVQ&collection=journals
52. MORTEN, Frank. Where to go: the floating arbitration agreement. *Arbitration International* [online]. 2019, Vol 35, Issue 2, s. 171–194 [cit. 05.03.2020]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/arbint/aiz008>
53. MORTEN, Frank. Arbitration 'if any' or 'to be settled': A pathological yet curable agreement to arbitrate? *ASA Bulletin* [online]. 2019, Vol. 37, Issue 4, s. 891–901 [cit. 14.04.2020]. Dostupné z: Licencovaná databáze Kluwer Arbitration, která je dostupná autorizovaným přístupem Právnické fakulty MUNI.

POUŽITÉ ZDROJE

---

54. NARANCIO, Victoria; NACHIF, Antonio. Optional, Blank and Combined Arbitration Agreements: Analysis of the Superior Tribunal de Justiça's Judgment in Graal v. Kieppe. *Revista Comercialista* [online]. 2016, Vol. 6, No. 15, s. 22–36 [cit. 25.04.2020]. Dostupné z: <http://comercialista.ibdce.com/wp-content/uploads/2016/05/Comercialista-v6-n15-2016.pdf>
55. NESBITT, Simon; QUINLAN, Henry. The Status and Operation of Unilateral or Optional Arbitration Clauses. *Arbitration International* [online]. 2006, Vol. 22, Issue 1, s. 133–150 [cit. 26.02.2020]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/arbitration/22.1.133>
56. PATIL, Salonee. Unilateral Option Clauses: The Way Forward. *Christ University Law Journal* [online]. 2018, Vol. 7, No. 2, s. 45–62 [cit. 05.03.2020]. ISSN 2278-4332X. Dostupné z: <https://doi.org/10.12728/culj.13.3>
57. PETIT, Sherina et al. Asymmetric arbitration agreements: A global perspective. *International Arbitration Report* [online]. London: Norton Rose Fulbright, 2017, Issue 9, s. 25–28 [cit. 26.02.2020]. Dostupné z: <https://www.nortonrosefulbright.com/-/media/files/nrf/nrfweb/imported/20170925---international-arbitration-report---issue-9.pdf?la=en-lu&revision=>
58. VAN ZELST, Bas. Unilateral Option Arbitration Clauses in the EU: A Comparative Assessment of the Operation of Unilateral Option Arbitration Clauses in the European Context. *Journal of International Arbitration* [online]. 2016, Vol. 33, Issue 4, s. 365–378 [cit. 26.02.2020]. Dostupné z: Licencovaná databáze Kluwer Arbitration, která je dostupná autorizovaným přístupem Právnické fakulty MUNI.

Internetové zdroje

59. Arbitration Clauses. *SCAI* [online]. Swiss Chambers' Arbitration Institution, © 2020 [cit. 17.03.2020]. Dostupné z: <https://www.swissarbitration.org/Arbitration/Arbitration-clauses>
60. BAINSFAR, Bruno. „Any Party May Submit the Dispute to Binding Arbitration“: the Privy Council Examines the Option to Arbitrate. *Kluwer Arbitration Blog* [online] Kluwer Arbitration, publikováno

- 02.03.2016 [cit. 25.04.2020]. Dostupné z: <http://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2016/03/02/any-party-may-submit-the-dispute-to-binding-arbitration-the-privy-council-examines-the-option-to-arbitrate/>
61. BERARD, Marie et al. Unilateral Option Clauses – 2017 Survey. *Clifford Chance* [online]. Clifford Chance, © 2018 [cit. 26.02.2020]. Dostupné z: <https://www.cliffordchance.com/content/dam/cliffordchance/briefings/2017/01/unilateral-option-clauses-2017-survey.pdf>
62. Bilateral option clause – importance of clear and unequivocal wording. *International Law Office* [online]. Freshfields, Bruckhaus, Deringer, publikováno 10.04.2014 [cit. 09.05.2020]. Dostupné z: <https://www.internationallawoffice.com/Newsletters/Arbitration-ADR/France/Freshfields-Bruckhaus-Deringer-LLP/Bilateral-option-clause-importan%E2%80%A6>
63. CUNIBERTI, Gilles. Bulgarian Court Strikes Down One Way Jurisdiction Clause. *Conflicts of Laws* [online]. Conflicts of Laws, publikováno 13.11.2012 [cit. 12.03.2020]. Dostupné z: <https://conflictoflaws.net/2012/bulgarian-court-strikes-down-one-way-jurisdiction-clause/>
64. Digest of Court Practice Relating to Judicial Assistance and Control over Domestic and International Arbitration ze dne 26.12.2018. *Supreme Court of Russian Federation* [online]. Supreme Court of Russian Federation [cit. 21.05.2020]. Dostupné z: <http://www.supcourt.ru/documents/all/27518/>
65. Doporučená znění rozhodčích doložek do smluv. *Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR* [online]. Rozhodčí soud, © 2020 [cit. 17.03.2020]. Dostupné z: <https://www.soud.cz/rozhodci-dolozka>
66. DRAGIEV, Deyan. French Court of Cassation Confirms Invalidity of Unilateral (Asymmetrical) Jurisdiction Clauses. *Kluwer Arbitration Blog* [online]. Kluwer Arbitration, publikováno 21.05.2015 [cit. 23.05.2020]. Dostupné z: <http://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2015/05/21/french-court-of-cassation-confirms-invalidity-of-unilateral-asymmetrical-jurisdiction-clauses/>
67. GRIDASOV, Alexander; DOLOTOVA, Maria. Unilateral Option Clauses: Russian Supreme Court Puts an End to the Long-Lasting Discussion. *Kluwer Arbitration Blog* [online]. Kluwer Arbitration,

- publikováno 07.05.2019 [cit. 21.05.2020]. Dostupné z: <http://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2019/05/07/unilateral-option-clauses-russian-supreme-court-puts-an-end-to-the-long-lasting-discussion/>
68. ICCA's Guide to the Interpretation of the 1958 New York Convention: A Handbook for Judges. *ICCA* [online]. International Council for Commercial Arbitration, © 2011 [cit. 13.04.2020]. ISBN 978-90-817251-1-8. Dostupné z: https://www.arbitration-icca.org/media/0/13365477041670/judges_guide_english_composite_final_revised_may_2012.pdf
69. International arbitration: The status quo. *2018 International Arbitration Survey: The Evolution of International Arbitration*. [online]. White & Case LLP, © 1996–2020 [cit. 03.04.2020]. Dostupné z: <https://www.whitecase.com/sites/whitecase/files/files/download/publications/qmul-international-arbitration-survey-2018-19.pdf>
70. KABRHEL, Miloslav. *Význam konsensu stran rozhodčího řízení ve fázi uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu* [online]. Brno, 2016, 70 s. Diplomová práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta [cit. 25.04.2020]. Dostupné z: https://is.muni.cz/auth/th/yjsde/Diplomova_prace_Kabrhel.pdf
71. Model Clauses. *HKIAAC* [online]. Hong Kong International Arbitration Centre, © 2020 [cit. 17.03.2020]. Dostupné z: <https://www.hkiac.org/arbitration/model-clauses>
72. NASSAR, Youssef. Are Unilateral Option Clauses Valid? *Kluwer Arbitration Blog* [online]. Kluwer Arbitration, publikováno 13.10.2018 [cit. 23.05.2020]. Dostupné z: <http://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2018/10/13/are-unilateral-option-clauses-valid/>
73. PERÉNYIOVÁ, Judita. *Unilateral Option Clauses in Commercial Arbitration* [online]. Budapest, 2014, 69 s. LL.M. Short Thesis. Central European University [cit. 06.06.2020]. Dostupné z: http://www.etd.ceu.hu/2014/perenyiova_judita.pdf
74. Recommended Clauses. *LCIA* [online]. London Court of International Arbitration, © 2020 [cit. 17.03.2020]. Dostupné z: https://www.lcia.org/Dispute_Resolution_Services/LCIA_Recommended_Clauses.aspx

75. SCHERER, Maxi. The French Rothschild Case: A Threat for Unilateral Dispute Resolution Clauses? *Kluwer Arbitration Blog* [online]. Kluwer Arbitration, publikováno 18.07.2013 [cit. 23.05.2020]. Dostupné z: <http://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2013/07/18/the-french-rothschild-case-a-threat-for-unilateral-dispute-resolution-clauses/>
76. Sněmovní tisk 364/0, část č. 1/2. Vládní návrh zákona o mezinárodním právu soukromém. *Poslanecká sněmovna České republiky* [online]. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna [cit. 17.05.2020]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=364&CT1=0>
77. Standard ICC Arbitration Clause (Czech version). *ICC* [online]. International Chamber of Commerce, © 2020 [cit. 17.03.2020]. Dostupné z: <https://iccwbo.org/publication/standard-icc-arbitration-clauses-czech-version/>
78. STUTZER, Hansjörg; BÖSCH, Michael. Just write "ARBITRATION" - and you get it in Switzerland! *Arbitration Newsletter Switzerland* [online]. Thouvenin Rechtsanwälte, publikováno 22.10.2015 [cit. 09.05.2020]. Dostupné z: http://www.swissarbitrationdecisions.com/sites/default/files/Arbitration%20Newsletter%20Switzerland_Just%20write%20Arbitration%20-%20you%20get%20it%20in%20Switzerland%21.pdf
79. SUH, Jae Hee. Interpretation of pathological clauses: a cautionary tale? *Practical Law Arbitration Blog* [online]. Thomson Reuters, publikováno 31.01.2019 [cit. 12.05.2020]. Dostupné z: <http://arbitrationblog.practicallaw.com/interpretation-of-pathological-clauses-a-cautionary-tale/>
80. USTINOV, Iurii. *Unilateral Arbitration Clauses: Legal Validity* [online]. Tilburg, 2016, 45 s. [cit. 03.04.2020]. Master's Thesis. Tilburg University, LLM International Business Law. Dostupné z: <http://arno.uvt.nl/show.cgi?fid=142526>
81. VEZİROĞLU, Cem. Arbitration of Corporate Law Disputes in Joint Stock Companies under Turkish Law: A Comparative Analysis. *Global Relations Forum, Young Academics Program* [online]. Policy Paper Series No. 9 [cit. 30.04.2020]. Dostupné z: <http://www.gif.org.tr/files/cem-veziroglu-makale.pdf>

Judikatura

Česká republika

82. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28.04.2005, spis. zn. 29 Odo 1051/2004. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, © 2018 [cit. 26.04.2020]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/6D32B5AC0F8B46CAC1257A4E00686388?openDocument&Highlight=0
83. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21.02.2008, spis. zn. 32 Cdo 2697/2007. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, © 2018 [cit. 26.04.2020]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/A51B03BABA7F7DBBC1257A4E00679822?openDocument&Highlight=0
84. Nález Ústavního soudu ČR ze dne 30.07.2013, spis. zn. II. ÚS 1512/12. *NALUS: Vyhledávání rozhodnutí Ústavního soudu České republiky* [online]. Ústavní soud, © 2006 [cit. 16.06.2020]. Dostupné z: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=80272&pos=1&cnt=1&typ=result>
85. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23.11.2016, spis. zn. 33 Cdo 1546/2016. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, © 2018 [cit. 26.04.2020]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/371A1C277BA2C2FCC12580B1002B0A79?openDocument&Highlight=0

Francie

86. Rozhodnutí Cour de Cassation ze dne 31.07.2006, M-Real Alizay v. Thermodyn. *Légifrance* [online] Légifrance, © 2020 [cit. 09.05.2020]. Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichJuriJudi.do?oldAction=rechJuriJudi&idTexte=JURITEXT000027551110&fastReqId=1620137834&fastPos=1>
87. Rozhodnutí Cour de Cassation ze dne 26.09.2012, Madame X v Banque Privée Edmond de Rothschild. *Cour de Cassation* [online]. Cour de Cassation, © 2020 [cit. 23.05.2020]. Dostupné z:

https://www.courdecassation.fr/jurisprudence_2/premiere_chambre_cilive_568/983_26_24187.html

88. Rozhodnutí Cour de Cassation ze dne 25.03.2015, Danne Holdings v. Crédit Suisse. *Légifrance* [online] Légifrance, © 2020 [cit. 23.05.2020]. Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichJuriJudi.do?idTexte=JURITEXT000030409294>

Kanada

89. Rozhodnutí Court of Appeal for Ontario ze dne 23.06.1999, Canadian National Railway v. Lovat Tunnel Equipment Inc. *Canadian Legal Information Institute* [online]. CanLII, © 2020 [cit. 19.04.2020]. Dostupné z: <https://www.canlii.org/en/on/onca/doc/1999/1999canlii3751/1999canlii3751.html?resultIndex=8>

Německo

90. Rozhodnutí Bundesgerichtshof ze dne 26.01.1989, spis. zn. X ZR 23/87. *Wolters Kluwer DE* [online]. Wolters Kluwer DE, © 2020 [cit. 19.05.2020]. Dostupné z: <https://research.wolterskluwer-online.de/document/6b7d2e4c-48a3-4dcc-8115-2f0775462a6d>
91. Rozhodnutí Bundesgerichtshof ze dne 24.09.1998, spis. zn. III ZR 133/97. *Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit (DIS)* [online]. Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit (DIS), © 2020 [cit. 19.05.2020]. Dostupné z: <http://www.disarb.org/de/47/datenbanken/rspr/bgh-az-iii-zr-133-97-datum-1998-09-24-id123>
92. Rozhodnutí Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg ze dne 14.05.1999, spis. zn. 1 Sch 02/99. *Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit (DIS)* [online]. Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit (DIS), © 2020 [cit. 19.05.2020]. Dostupné z: <http://www.disarb.org/de/47/datenbanken/rspr/hanseat-olg-hamburg-az-1-sch-02-99-datum-1999-05-14-id30>
93. Rozhodnutí Hanseatisches Oberlandesgericht Bremen ze dne 28.06.2006 spis. zn. 2 Sch 03/06. *Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit (DIS)* [online]. Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit (DIS), © 2020 [cit. 19.05.2020]. Dostupné z:

www.disarb.org/de/47/datenbanken/rspr/hanseat-olg-bremen-az-2-sch-03-06-datum-2006-06-28-id590

94. Rozhodnutí Oberlandesgericht Stuttgart ze dne 15.05.2016, spis. zn. 5 U 21/06. *Pace Law School Institute of International Commercial Law* [online]. Pace Law School Institute of International Commercial Law, © 2020 [cit. 10.05.2020]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/060515g1german.pdf>

Ruská federace

95. Rozhodnutí Supreme Arbitrazh Court of the Russian Federation ze dne 19.06.2012, spis. zn. 1831/12. *Russian Arbitration Association* [online]. Russian Arbitration Association, © 2013–2020 [cit. 24.03.2020]. Dostupné z: http://www.arbitrations.ru/userfiles/file/Case%20Law/Enforcement/Sony_Ericsson_Russian_Telephone_Company_Supreme_Court%20eng.pdf

Singapur

96. Rozhodnutí High Court of Singapore z ze dne 13.05.2002, WSG Nimbus Pte Ltd v. Board of Control for Cricket in Sri Lanka. *Supreme Court Singapore* [online]. Supreme Court, © 2020 [cit. 13.05.2020]. Dostupné z: <https://www.supremecourt.gov.sg/docs/default-source/module-document/judgement/2002-sghc-104.pdf>
97. Rozhodnutí High Court of the Republic of Singapore ze dne 31.10.2016, Dyna-Jet Pte Ltd. v. Wilson Taylor Asia Pacific Pte Ltd. *Supreme Court Singapore* [online]. Supreme Court, © 2020 [cit. 28.02.2020]. Dostupné z: [https://www.supremecourt.gov.sg/docs/default-source/module-document/judgement/s1234---gd-final-\(ps-checked-and-ready-to-issue\)-pdf.pdf](https://www.supremecourt.gov.sg/docs/default-source/module-document/judgement/s1234---gd-final-(ps-checked-and-ready-to-issue)-pdf.pdf)
98. Rozhodnutí High Court of the Republic of Singapore ze dne 07.02.2017, TMT Co Ltd v. The Royal Bank of Scotland plc. *Supreme Court Singapore* [online]. Supreme Court, © 2020 [cit. 23.03.2020]. Dostupné z: <https://www.supremecourt.gov.sg/docs/default-source/module-document/judgement/tmt-co-ltd-v-rbs-2017---aa-8-2-17-final-pdf.pdf>

99. Rozhodnutí Court of Appeal of the Republic of Singapore ze dne 26.04.2017, *Wilson Taylor Asia Pacific Pte Ltd v. Dyna-Jet Pte Ltd. Supreme Court Singapore* [online]. Supreme Court, © 2020 [cit. 28.02.2020]. Dostupné z: [https://www.supremecourt.gov.sg/docs/default-source/module-document/judgement/delivered-grounds-of-decision---wilson-taylor-asia-pacific-v-dyna-jet-2017-sgca-32-\(260417\)-pdf.pdf](https://www.supremecourt.gov.sg/docs/default-source/module-document/judgement/delivered-grounds-of-decision---wilson-taylor-asia-pacific-v-dyna-jet-2017-sgca-32-(260417)-pdf.pdf)

Spojené státy americké

100. Rozhodnutí Supreme Court of Alaska ze dne 07.01.1983, *Willis Flooring v. Howard S. Lease Constr. Co. CaseText* [online]. Casetext Inc., © 2020 [cit. 01.03.2020]. Dostupné z: <https://casetext.com/case/willis-flooring-v-howard-s-lease-const>
101. Rozhodnutí US District Court in Illinois ze dne 22.08.2002, *Eurosteel Corporation v. M/V Millenium Falson. CaseText* [online]. Casetext Inc., © 2020 [cit. 11.05.2020]. Dostupné z: <https://casetext.com/case/eurosteel-corporation-v-mv-millenium-falson>
102. Rozhodnutí US District Court in Minnesota ze dne 14.12.2004, *Usinor Steel Corporation v. M/V Marilis. CaseText* [online]. Casetext Inc., © 2020 [cit. 11.05.2020]. Dostupné z: <https://casetext.com/case/usinor-steel-corporation-v-mv-marilis-t>
103. Rozhodnutí US Court of Appeal Ninth Circuit ze dne 28.09.2010, *Polimaster Ltd. v. RAE Sys., Inc. 1958 New York Convention Guide* [online]. 1958 New York Convention Guide, © 2011–2020 [cit. 11.05.2020]. Dostupné z: http://newyorkconvention1958.org/index.php?lvl=notice_display&id=1279

Švýcarsko

104. Rozhodnutí Bundesgericht ze dne 15.09.2015, spis zn. 4A_136/2015. *Swiss International Arbitration Decisions* [online]. Swiss International Arbitration Decisions, © 2020 [cit. 09.05.2020]. Dostupné z: <http://www.swissarbitrationdecisions.com/sites/default/files/15%20septembre%202015%204A%20136%202015.pdf>

Velká Británie

105. Rozhodnutí High Court of Justice (Queen's Bench Division) ze dne 13.10.2004, NB Three Shipping v. Harabell Shipping. *British and Irish Legal Information Institute* [online]. BAILII, © 2020 [cit. 27.02.2020]. Dostupné z: <https://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Comm/2004/2001.html>
106. Rozhodnutí High Court of Justice (Chancery Division) ze dne 01.07.2005, Law Debenture Trust plc. v. Elektrim Finance B.V. and others. *British and Irish Legal Information Institute* [online]. BAILII, © 2020 [cit. 27.02.2020]. Dostupné z: <https://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Ch/2005/1412.html>
107. Rozhodnutí Court of Appeal of England and Wales (Civil Division) ze dne 16.05.2012, Sulamérica Cia Nacional de Seguros S.A. and others v. Enesa Engenharia S.A. and others. *British and Irish Legal Information Institute* [online]. BAILII, © 2020 [cit. 07.05.2020]. Dostupné z: <https://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2012/638.html>
108. Rozhodnutí High Court of Justice (Queen's Bench Division) ze dne 17.05.2013, Mauritius Commercial Bank Ltd. v. Hestia Holdings Ltd. *British and Irish Legal Information Institute* [online]. BAILII, © 2020 [cit. 25.04.2020]. Dostupné z: <https://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/ew/cases/EWHC/Comm/2013/1328.html&query=>
109. Rozhodnutí Privy Council ze dne 18.01.2016, Anzen Ltd. and others v Hermes One Ltd. *Judicial Commiteee of the Privy Council* [online]. Judicial Commiteee of the Privy Council, © 2020 [cit. 11.05.2020]. Dostupné z: <https://www.jcpc.uk/cases/docs/jcpc-2015-0041-judgment.pdf>

Právní předpisy

Mezinárodní smlouvy

110. Evropská úmluva o mezinárodní obchodní arbitráži. In: *New York Arbitration Convention* [online]. New York Arbitration Convention [cit. 01.06.2020]. Dostupné z:

- <http://www.newyorkconvention.org/11165/web/files/document/1/6/16021.pdf>
111. Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů (Newyorská úmluva). In: *New York Arbitration Convention* [online]. New York Arbitration Convention [cit. 01.06.2020]. Dostupné z: <http://www.newyorkconvention.org/11165/web/files/document/2/1/21350.pdf>
112. Vídeňská úmluva o mezinárodní koupi zboží (CISG). In: *UNCITRAL* [online]. United Nations Commission on International Trade Law [cit. 01.06.2020]. Dostupné z: <https://www.uncitral.org/pdf/english/texts/sales/cisg/V1056997-CISG-e-book.pdf>

Právní předpisy EU

113. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I). In: *EUR-Lex* [právní informační systém] Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 01.06.2020]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32008R0593>
114. Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel I). In: *EUR-Lex* [právní informační systém] Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 01.06.2020]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:32001R0044>
115. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel I bis). In: *EUR-Lex* [právní informační systém] Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 01.06.2020]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=celex%3A32012R1215>

Vnitrostátní předpisy

116. ČESKÁ REPUBLIKA – Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 01.06.2020].

POUŽITÉ ZDROJE

---

117. ČESKÁ REPUBLIKA – Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 01.06.2020].
118. ČESKÁ REPUBLIKA – Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 01.06.2020].
119. ČESKÁ REPUBLIKA – Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 01.06.2020].
120. ČESKÁ REPUBLIKA – Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 01.06.2020].
121. ČÍNA – Čínský zákon o rozhodčím řízení (Arbitration Law of the People's Republic of China). In: *WIPO* [online]. Standing Committee of the Eighth National Peoples Congress [cit. 01.06.2020]. Dostupné v ENG z: <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/cn/cn138en.pdf>
122. FRANCIE – Code Civil. In: *Trans-Lex* [online]. Corps législatif [cit. 01.06.2020]. Dostupné v ENG z: https://www.trans-lex.org/601101/_/french-civil-code-2016/
123. MEXIKO – Mexický občanský soudní řád (Código Federal de Procedimientos Civiles). In: *Camara de Diputados* [online]. Camara de Diputados [cit. 01.06.2020]. Dostupné z: <http://www.diputados.gob.mx/LeyesBiblio/pdf/6.pdf>
124. NĚMECKO – Bürgerliches Gesetzbuch (BGB). In: *Gesetze im Internet* [online]. Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz [cit. 01.06.2020]. Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/bgb/>
125. POLSKO – Kodeks postępowania cywilnego. In: *ISAP – Internetowy System Aktów Prawnych* [online]. Kancelaria Sejmu RP [cit. 01.06.2020]. Dostupné v ENG z: http://arbitration-poland.com/legal-acts/139,polish_civil_procedure_code_-_act_of_17_november_1964_valid_from_10_january_2017_.html
126. SLOVENSKO – Zákon č. 244/2002 Z. z., o rozhodcovskom konaní, ve znění pozdějších předpisů. In: *Zákony pre ľudí* [online]. Národná rada Slovenskej republiky [cit. 01.06.2020]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2002-244>
127. ŠPANĚLSKO – Španělský zákon o rozhodčím řízení (Act 60/2003 of 23 December on Arbitration). In: *Ministerio de Justicia* [online].

- Ministerio de Justicia [cit. 01.06.2020]. Dostupné v ENG z: https://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/1292426982249?blobheader=application%2Fpdf&blobheadername1=Content-Disposition&blobheadervalue1=attachment%3B+filename%3DAct_on_arbitration_%28Ley_60_2003_de_arbitraje%29.PDF
128. ŠVÉDSKO – Švédský zákon o rozhodčím řízení (The Swedish Arbitration Act). In: *SCC Institute* [online]. Sveriges Riksdag [cit. 01.06.2020]. Dostupné v ENG z: <https://sccinstitute.com/media/37089/the-swedish-arbitration-act.pdf>
129. ŠVÝCARSKO – Švýcarský zákon o mezinárodním právu soukromém (Bundesgesetz über das Internationale Privatrecht (IPRG)). In: *Admin* [online]. Die Bundesversammlung der Schweizerischen Eidgenossenschaft [cit. 01.06.2020]. Dostupné z: <https://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/19870312/index.html>

Rozhodčí pravidla a soft law

130. LCIA Rules 2014. In: *LCIA* [online]. London Court of International Arbitration [cit. 01.06.2020]. Dostupné z: https://www.lcia.org/Dispute_Resolution_Services/lcia-arbitration-rules-2014.aspx
131. Principy mezinárodního smluvního práva UNIDROIT. In: *UNIDROIT* [online]. The International Institute for the Unification of Private Law [cit. 01.06.2020]. Dostupné z: <https://www.unidroit.org/instruments/commercial-contracts/unidroit-principles-2016>
132. Vzorový zákon UNCITRAL. In: *UNCITRAL* [online]. United Nations Commission on International Trade Law [cit. 01.06.2020]. Dostupné z: https://www.uncitral.org/pdf/english/texts/arbitration/ml-arb/07-86998_Ebook.pdf

Ostatní

133. Přednáška Caroline Ming na téma „*Introduction to Swiss Rules*“, konaná dne 15. července 2019 v Ženevě v rámci letní školy

POUŽITÉ ZDROJE

- Summer ELSA Law School Geneva on Arbitration. Web: <https://elsa-switzerland.org/summer-elsa-law-school-geneva/> [cit. 01.06.2020].
134. Webinář na téma „*Dos and Don'ts bei der Gestaltung von Schiedsklauseln in internationalen Verträgen*“ pořádaný GTAI (Germany Trade & Invest), konaný dne 9. června 2020 , vedený Jamesem Menzem J. D. a Dmitrym Marenkovem, LL.M. Web: <https://www.gtai.de/gtai-de/meta/veranstaltungen/webinare/dos-and-don-ts-bei-der-gestaltung-von-schiedsklauseln-252162> [cit. 01.06.2020].
Prezentace z webináře dostupná z: <https://www.gtai.de/resource/blob/260778/cc0b46e18545a712e06765ef585ba3fc/praesentation-webinar-schiedsklauseln-20200609-data.pdf> [cit. 16.06.2020].